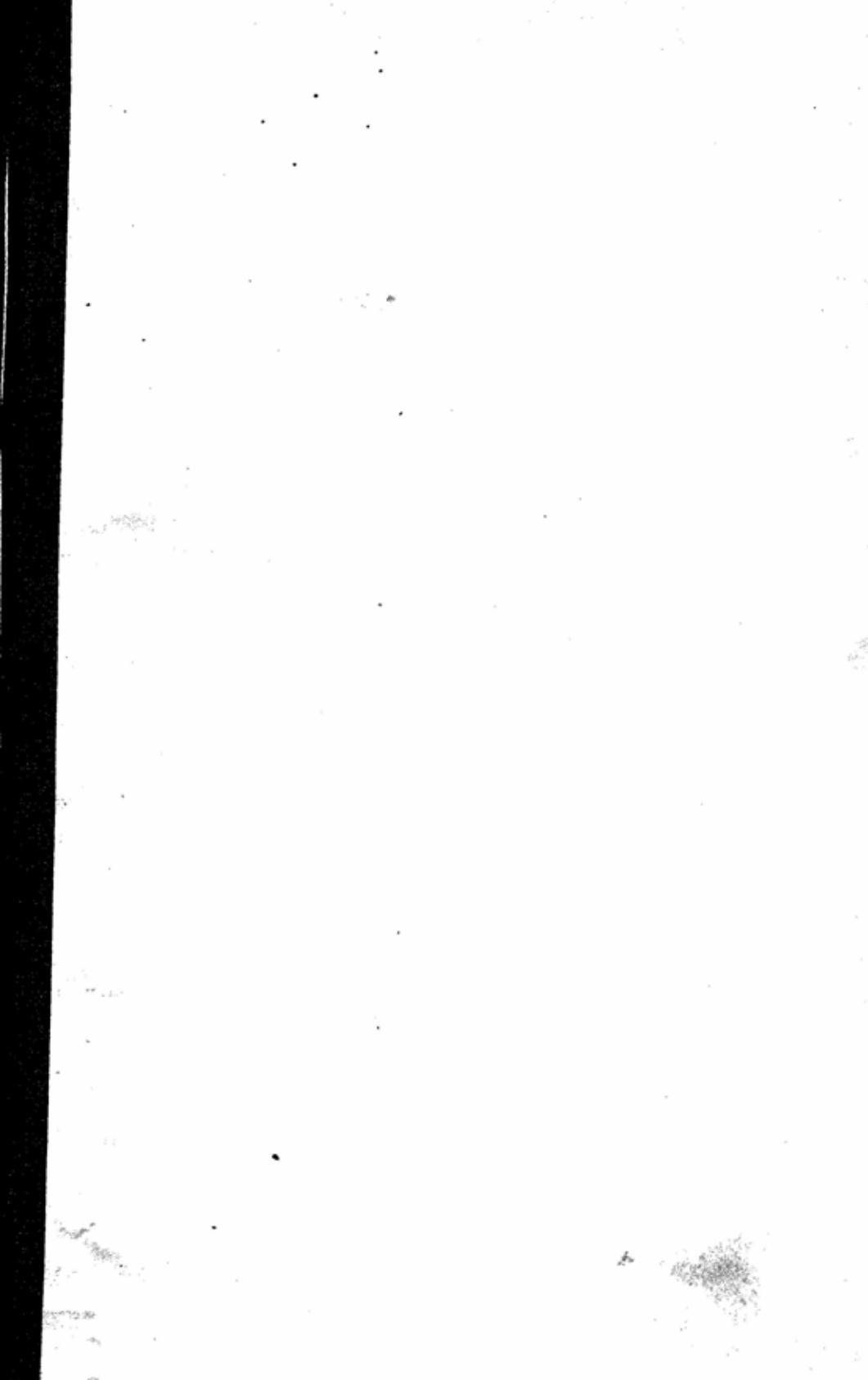

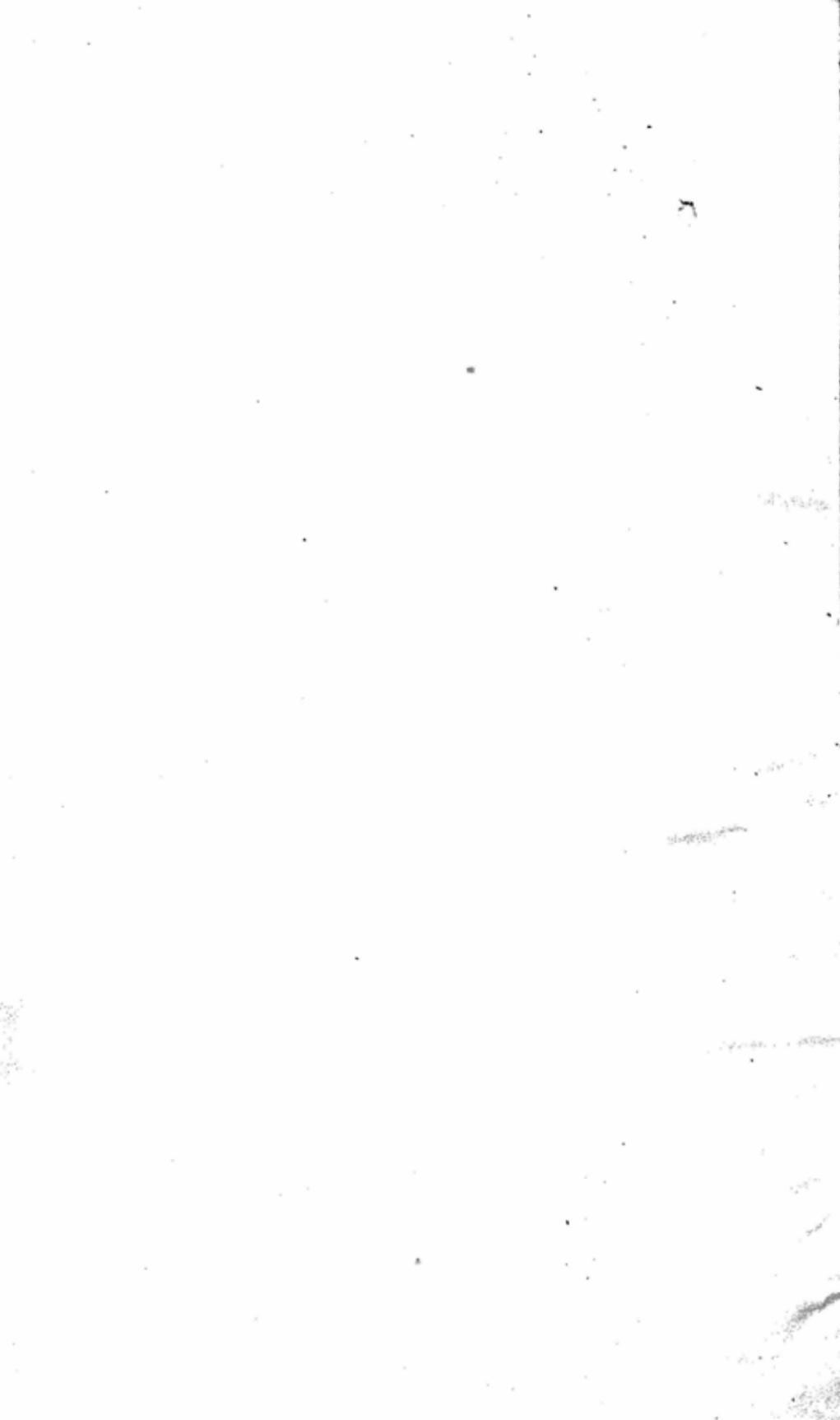
GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA

CENTRAL
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO 23661
CALL No. 091. 4912/S.M.L./68
VOL 10.

D.G.A. 79

A

~~469~~
DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATI MAHĀL LIBRARY
TANJORE

VOL. 10

23661

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS)
ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

*Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid
sanctioned by the Government of Madras*

~~22851~~
~~831/2~~
VOL. X. VYĀKARANA. (Nos. 5326—5971).

11.4912

1. L / Saa

— SRIRANGAM —

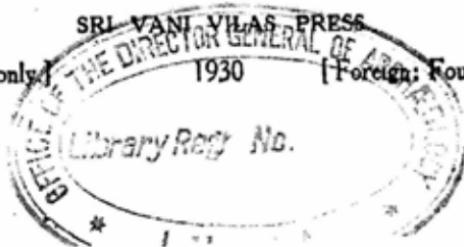
SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only]

1930

[Foreign: Four Shillings only

Library Reg. No.

LIBRARY, NEW DELHI.
Reg. No. 23661.
Date. 26. 4. 58.
Call No. 091-4912/ S.M.L./sa

CONTENTS.

	PAGE.
I. List of Important Abbreviations and the Scheme of Transliteration.	I-II
II. General Introduction to the Library.	III-VI
III. General Scheme of the Descriptive Catalogue.	VII-VIII
IV. Detailed contents of MSS. noticed in Vol. X.	IX-XIII
V. Preface to the contents of Vol. X.	XV-XXVII
VI. Descriptive notices of MSS. noticed in Vol. X.	4115-4488
VII. Errata et addenda of Vol. X.	1-6
VIII. Appendix. A. Index of Authors (Vol. X)	7-9
IX. Appendix. B. Index of Owners of MSS., (Vol. X)	10-11
X. Appendix. C. Index of Scribes of MSS., (Vol. X)	12
XI. Appendix. D. Index to dated MSS., (Vol. X)	13
XII. Appendix. E. Index to Works noticed (Vol. X)	14-18

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

I

LIST OF IMPORTANT ABBREVIATIONS.

1. J. L. Collection=Jambunātha Bhatta Lāṇḍagai Collection.
2. S. K. Collection=Seturāma Rao Kagalkar Collection.
3. P. A. Collection=Patanga Avadhūta Collection.
4. T. S. Collection=Tyāgarāja Svāmi Collection.
5. S. S. Collection=Subrahmanyā Śāstri Collection.
6. N. S. Collection=Nīlakanṭha Śāstri Collection.
7. D. S. T. Collection=Deva Śāṅkara Tawker Collection.
8. G. K. D. Collection=Gopāla Kṛṣṇa Devalekar Collection.
9. P. S. S. Collection=Peshwa S. Subrahmanyā Rau Collection.
10. K. M. Collection=Kṛṣṇāji Metha Collection.

[]=The Right-angular brackets indicate the suggestion of the removal of the letters therein.

()=The Circular brackets indicate sometimes the suggestion of correct reading and sometimes the supply of omitted portions at beginning and end of incomplete MSS.

*=Stars indicate the continuity of the text in the manuscripts.

...=Mere dots indicate the omission of the text in question.

THE SCHEME OF TRANSLITERATION.

The System of Transliteration adopted in this Descriptive Catalogue is as follows:—

अ - a	ग - ga	न - na
आ - ā	घ - gha	प - pa
इ - i	ऋ - ṛa	फ - pha
ई - ī	च - ca	ब - ba
उ - u	छ - cha	भ - bha
ऊ - ū	ज - ja	म - ma
ऋ - ṛ	झ - jha	य - ya
ऋ - ṛ	व - ṛa	र - ra
ल - l	ट - ṭa	ଲ - la
ଶ - e	ଠ - ḡha	ବ - va
ସେ - ai	ଢ - ḍa	ଶ - ūa
ଓ - o	ଢ - ḍha	ପ, ଜ - pa
ଓଁ - au	ଫ - ḟa	ସ - sa
Anusvara - m	ତ - ta	ହ - ha
Visarga - h	ଥ - tha	ଳ - la
କ୍ଷ - ḍha	ଦ - da	ଶ - la
ଖ - kha	ଧ - dha	

II

GENERAL INTRODUCTION TO THE LIBRARY.

THE Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvati Mahāl Library must have had its earliest beginnings about the end of the 16th century when Tanjore was under the rule of the Telugu Nāyaks who collected Sanskrit Manuscripts written in Telugu character. In the 17th century the Marāthas conquered the country and since that day, the Library has been increasing. By far the greater portion of the collection was made by Serfoji, during a visit to Behares during 1820-1830. Sivaji his successor added a few. There has practically been no addition of any value till very recent times.

The above collection belonged to the reigning princes of Tanjore—the Marātha Mahārājas. When the last of them died, the whole property including the above collection formed the subject of litigation among the several claimants. Thanks to their public-spirited generosity and enthusiasm for ancient culture, the library together with a lakh of rupees was created into a Public Trust with the consent of the civil courts. The Tanjore Library is therefore now a Public Library in the full sense of that term, the Government of Madras being responsible for its administration.

Since the Library became a Public Trust, there has been a marked improvement in the reception accorded to it by the

public. Various liberal and generous-minded benefactors have come forward with magnanimous offers. The Library has been enriched with several very fine collections of manuscripts, every one of them rare, valuable and very interesting. In 1921, the Library was enriched with the "Jambunātha Bhaṭ Lāṇḍagai collection". In 1922, the Library received other valuable collections of rare interest known as the "Kēgalkar" and the "Patāṅga Avadhūta" collections. Besides these, the Tyāgarāja Svāmi collection, the Subrahmaṇya Śāstri collection, Subrahmaṇya Rao collection, Rāmacandra Gaṇapati collection, Nilakanṭha Śāstri collection, Devaśāṅkara Tawker collection, Gopālakṛṣṇa Devalekar collection and Kṛṣṇaji Metha collection—all are of great and rare value.

The manuscripts in the Tanjore Library are either on palm leaf or on paper. They are of varying value and come from various sources. These manuscripts are in more than eleven distinct alphabets. On the whole one may easily say that the total number of manuscripts in this Library is likely to exceed 80,000, of which the Sanskrit manuscripts alone are sure to exceed 25,600.

Besides these manuscripts there are also a number of books and manuscripts in almost all the Indian and European languages and on almost all branches of human knowledge. Special mention may here be made of the books and manuscripts in Telugu, Tamil, Marāṭhi and English on account of their number and importance.

Dr. Burnell issued what he modestly styled "A classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the Palace at Tanjore,"

between 1178 and 1880. Between 1880 and 1918 for very nearly forty years, the Library has been the victim of many an outrage. Those who were in possession gave out on loan very many manuscripts which were never returned. And many more somehow or other, found themselves into Libraries other than at Tanjore. Dr. Burnell's catalogue is very useful to us to trace out lost manuscripts, which are never likely to come back to us. Our losses are probably far more; for even Dr. Burnell's admirable catalogue was by no means a complete catalogue of all that existed. For, where he mentions a single work in a bundle we are able to-day to trace two or more works in the same bundle.

The committee appointed by the Government of Madras took charge early in 1919. Since then they have been busily pushing forward the work of revising and preparing a fresh catalogue of all the works now in the Library according to the latest scientific methods. Each work is described in detail in a card-index form which contains all the necessary particulars.

In 1920 a catalogue of printed books in French, Latin, Italian and Greek was published. In 1926 three volumes of a catalogue of Tamil manuscripts in the Library were published. From the year 1924 a catalogue of Marāṭha manuscripts and books is being prepared; the first volume was published in 1928. These are now on sale and can be had from the Secretary of the Library.

From an academic point of view the Library possess some very interesting specimens of literary and artistic importance.

These are—

Objects of interest on paper.

Illustrated paper manuscripts.

Oldest paper manuscripts.

Drawing and pictures believed to be Indian.

Palm leaf manuscripts.

From this short survey, it will be clear that this Library is probably one of the best preserved among Oriental Libraries in India. To Oriental Scholars in particular the Library is of inestimable value in that it contains the richest collections of Sanskrit Manuscripts in South India.

As the funds at the disposal of the Library were not adequate to undertake the printing and publishing of a descriptive catalogue of all the Sanskrit Manuscripts in the Library, the Administrative Committee of the Library approached the Government of Madras year after year with the request for a special grant towards the same. In their G. O. No. Mis. 568, dated the 9th April 1927, the Government of Madras were pleased to allot the necessary funds for a three year programme. The triennium came to a close on the 31st March 1930 and nine volumes of descriptive catalogues of Sanskrit Manuscripts were published by the Committee. The Government of Madras have placed the necessary funds at the disposal of the Committee to continue the work already undertaken for a further period of three years. During the current triennium it is proposed to issue ten more volumes of descriptive catalogues of Sanskrit Manuscripts, wherein it is also hoped that it would be found possible to include adequate description of all the remaining Sanskrit Manuscripts in the Library.

Madras
20-11-1930}

P. P. S. Sastri.
Editor.

III

GENERAL SCHEME
OF THE
DESCRIPTIVE CATALOGUE.

The 25,600 manuscripts of this library may be roughly classified under the following heads:

Name of Sections.	Number of MSS.	Descriptive Catalogue Vol. No.	Descriptive Catalogue	Descriptive Catalogue Serial No.
-------------------	----------------	--------------------------------	-----------------------	----------------------------------

Part I—Vedic Literature.

1. Vedas—Samhitās and Sam-				
hitā Bhāṣyas.	697	I		1-697
2. " Brāhmaṇas, Āraṇya-				
kas etc.	729	II		698-1426
3. " Upaniṣad Bhāṣyas and				
Vedāṅgas.	516	III		1427-1942
4. " Vedāṅgas: Śrautasū-				
tras, Bhāṣyas and				
Śrauta prayogas.	414	IV		1943-2856
5. Kalpa—Śrautaprayogas	420	V		2357-2776
6. " Gṛhyasūtras, Bhāṣyas				
and prayogas and				
Dharmaśūtras, Bhā-				
yas and Prayogas.	1617
7. Dharmasāstra	2921
8. Itihāsa — Rāmāyaṇa,				
Mahābhārata and				
Sīvarahasya	985

9.	Purāṇas-Mahāpurāṇas, Upa-purāṇas, Upākhyānas, Māhātmyas etc.	1540
----	--	------	-----	-----	-----

Part II—Post Vedic Literature.

10.	Kāvya	1470	VI & VII	2777-8861 & 8862-4246	
11.	Nāṭaka	465	VIII	4247-4711	
12.	Kośa, Chandas & Alāṅkāra	614	IX	4712-5325	
13.	Vyākaraṇa	646	X	5326-5971	
14.	Darśanas—Nyāya & Vaïśeṣika				
15.	„ Sāṅkhya, Yoga & Pūrvamīmāṃsā.				
16.	„ Uttaramīmāṃsā, Sākta, Gāṇeśa & Avaidika	3600	(XI-XVI)
17.	Nāṭya, Saṅgīta and Kāma-śāstra	465	(XVII)
18.	Vaidya	784	(XVIII)
19.	Jyautiṣa	547	(XIX)
20.	Āgama and Tantra	500	(XX)
21.	Mantra, Stotra, Vrata etc.	7420
<hr/>					
		25,600			

Volume X is issued herewith. It is proposed to issue the subsequent volumes enclosed within brackets in due course in the order indicated. A detailed description of the contents of each of the volumes, volumes I—IX, is available in the introductory portions of each of the above volumes. Exigencies of space preclude their being repeated in this and in the subsequent volumes.

IV

DETAILED CONTENTS
OF
Mss. NOTICED IN VOL. X.

Vyākaranam:	NUMBERS.	PAGES.
Aṣṭādhyāyī	5326-56	4117-22
	& 5968	& 4435
Mahābhāṣya	5357-83	4128-26
„ Pradīpa	5384-5406	4127-30
„ „ Udyota	5407-29	4131-36
Kāśikāvṛtti	5480-56	4137-41
	& 5969	& 4435
„ „ Padamañjari	5457-65	4141-49
„ „ „ Makaranda	5466	4149-51
Sabda Kaustubha	5467-78	4152-62
„ Bhūṣaṇa	5479-84	4162-67
Siddhāntakaumudi	5485-5558	4167-80
	& 5970	& 4436
„ „ Vyākhyā		
(Prauḍhamanoramā)	5559-92	4181-86
Prauḍhamanoramāvyākhyā (Śabdaratna)	5598-98	4187-91
	& 5658	& 4222-23
„ „ „ (Kalpalatī)	5599-5600	4191-93
Manoramākucamardana	5601	4193-94

Vyākaranam :	NUMBERS.	PAGES.
Siddhāntakāsumudīvyākhyā (Tattvabodhinī)	5602-20 5665	4194-4200 4230-31
" (Bṛhacchabdendu- śekhara)	5621-22	4200-3
" (Laghu Śabdendu- śekhara)	5623-48	4204-11
" (Sumanoramā)	5649-50	4211-14
" (Bālamanoramā)	5651-55	4214-18
" (Kaumudīvilāsa)	5656	4218-20
" (Ratnākara)	5657 & 59	4220-24
" (Laghumanoramā)	5660	4224-25
" (Prakāśa)	5661	4225-26
" (Sāgara)	5662	4226-27
" (Śabda Ratnākara)	5663-64	4228-30
" (Sudhāñjana)	5666-68	4231-33
Ākhyātacandrikā	5669	4233-34
Upādi Sūtra	5670-74	4235-39
" Maṇidīpikā	5675	4239-41
" Sūtra Vṛtti	5676-77	4241-42
" Kośa	5678	4242-43
" Vṛtti	5679	4243-44
Kavikalpadruma	5680	4244-45
Gaṇapāṭha	5681-82	4245-47
Dhātu—Pāṭha	5683-96	4247-56
" Ratnāvali	5697-99	4256-58
Mādhabiyadhātuvṛttisaṅgraha	5700	4258-59
Dhātu—Rūpa	5701	4259
" Rūpāvali	5702 & 5704-09	4260 & 4264-67

Vyākaranam :	NUMBERS.	PAGES.
Dhātukōśa	5708	4260-68
Nandikeśakāśikā	5710	4267-69
Pañcapādīvivṛtti	5711	4269-70
Pāribhāṣadisaṅgraha	5712	4271
,, Pāṭha	5713	4271-72
,, Bhāskara	5714-17	4272-76
,, Vṛtti	5718-19	4276-78
,, „ Vyākhyā	5720-21	4278-82
,, Artha Saṅgraha	5722	4282-88
,, Arthasaṅgrahavyākhyā	5723	4288-84
,, Induśekhara	5724-32	4284-90
Pūrvapakṣasaṅgraha	5738-34	4290-92
Prakriyākaumudi	5785-51	4292-4304
,, „ Vyākhyā (of Viśvakarman)	5752-58	4304-7
,, „ „ (of Kṛṣṇapāṇḍita)	5754	4307-8
,, „ „ (of Vārapavaneśa)	5755	4308-9
Prabodhacandrikā	5756	4310-12
Prayoga Vivekasaṅgraha	5757-58	4312-14
Bālabodhini	5759-5804	4314-25
Balā Rañjanī	5805-8	4326-29
Madhyasiddhāntakaumudi	5809-14	4329-34
Ratnāvalī	5815	4334-35
Rūpamālā	5816	4335-37
Rūpāvatāra	5817-18	4337-38
Dhātu Pratyayapañcikā	5819-23	4339-42
Laghu Siddhāntakaumudi	5824-30	4342-47
,, Siddhānta Candrikā	& 5971	& 4437
,, Siddhānta Candrikā	5881	4347-48

Vyākaraṇam :	NUMBERS.	PAGES.
Vākyapadīyavyākhyā (Helārājīya)	5832	4348-49
Vibhaktinirṇaya	5833-25	4349-51
Vivādakaumudi	5836	4351-52
Vaiyākarapabhūṣāṇa	5837-43	4352-58
,, ,, ṭīka	5844	4358-59
,, ,, Sāra	5845-47	4359-61
,, ,, Mūlaślokas	5848	4361
,, Siddhāntamañjūṣā	5849	4362
,, ,, ,, Vyākhyā	5850-52	4362-65
Vyākaraṇadīpa	5853	4365-66
,, ,, Prabhā	5854	4366-69
Sabdakaumudi	5855	4369-71
,, ,, Vyākhyā (Sābdikarakṣā)	5856-57	4371-72
,, Mañjarī	5858-59	4373-75
,, Ratnāvalī	5860	4375-76
,, Rūpāvalī	5861-98	4376-82
,, Siddhāntamañjari	5894	4388-84
Samāsacakra	5895-5918	4384-86
Sārasiddhāntakaumudi	5919	4387
Svaraprakriyā	5920	4387-88
Svara Siddhāntacandrikā	5921	4388-90
Miscellaneous :		
Ajantabalantaśabdas	5922	4393
Kāmadhenu	5923	4394
Gavākśabdarūpāṇi	5924	4394-95
Grāholiṭisūtravicāra	5925	4395-96
JāgrahItetivāda	5926	4396-97

Miscellaneous:	NUMBERS.	PAGES.
Taraptamapaughaśūtravicāra	5927	4397
Pratyāhārasūtravicāra	5928	4398
Liṅganirṇayabhūṣaṇa	5929	4398-99
Liṅga Śeṣa	5930	4399-4400
Vṛṇpasthānādi	5931	4400
Vṛddhirādaicsūtravicāra	5932	4401
Śrīpratyayas	5933	4401-2
Sthānivatsūtravicāra	5934	4402-3

Other Systems of Grammar:

Prākṛta Vyākaraṇa	5935-37	4407-9
, , Sūtravṛtti	5938-41	4409-13
, Prakāśavṛtti	5942	4413-14
Prākṛtapadāni	5943	4414
Bhāṇḍīrabhāṣā Vyākaraṇa	5944-47	4414-18
, , bhūṣaṇa	5948-49	4419-20
Śadbhāṣācandrikā	5950-52	4420-22
, Subantarūpādarśa	5953	4422-23
Sārasvataprakriyā	5954-57	4423-24

V

PREFACE TO THE CONTENTS
OF VOL. X.

This Volume contains the description of 646 manuscripts in the Vyākaraṇa section. These fall into the following distinct classes:—

- I. The Astādhyāyī, the Vārtikas and the Mahābhāṣya and works that are directly commentaries on these.
- II. The Supplements to Pāṇini's sūtras and commentaries thereon.
- III. Independent and later recasts of the Sūtras.
- IV. Dissertations on special topics.
- V. Works on the Grammar of other Systems and languages.

We shall here briefly review the authors and works noticed in the descriptions in this Volume.

PĀNINI.

Pāṇini, it is well known is the first systematic Grammarian, whose work, the Astādhyāyī is still the marvel of the whole world. Written more than 8500 years ago according to the most moderate estimate, it is still a work, not superseded by others. We owe to Dr. Goldstucker an approximate estimate of the date of Pāṇini. His famous monograph on Pāṇini is a mine of information and gives us all the particulars regarding Pāṇini. Copies of the Astādhyāyī are described under Nos. 5826-5356.

KĀTYĀYANA:

The earliest commentator on the *Aṣṭādhyāyī* is Kātyāyana, the author of the Vārtikas. It is indeed noteworthy that even earlier than Kātyāyana, who is referred generally to the 4th century B. C. there have been other commentators on the Sūtras though their works have not been spared to us at this distance of time. Kātyāyana's alone has come down to us, on account probably of the fact that this alone claimed some sort of attention at the hands of the Mahābhāṣyakāra. Tradition regards this author as an elder contemporary and a near kinsman of the author of the *Mahābhāṣya*.

PATAṄJALI.

The greatest luminary in the realm of grammar is perhaps this very familiar figure, Patañjali. Author of several treatises on diverse subjects, like medicine, yoga etc., his *magnum opus* is the *Mahābhāṣya*, a commentary in turn, at least in name, on the Vārtikas of Kātyāyana. A tradition, handed down to us from the days of Bhartṛhari, the author of the *Vākyapadīya*, makes the author of the *Mahābhāṣya* identical with the composer of the *Yoga Sūtras* and it has been questioned of late by modern critics. Neither school has yet landed upon any conclusive evidence to settle the dispute finally. According to Dr. Bhandarkar the *Mahābhāṣyakāra* was a contemporary of the Sunga King Pusyamitra who reigned in the first quarter of the second century B. C. The date of Patañjali is thus C. 180 B. C. Copies of the *Mahābhāṣya* are described under Nos. 5857-5883.

KAIYYATA.

Kaiyyaṭa is assigned by Dr. Keith to C. 12th century.

Nos. 5884-5406 represent his Pradīpa, a commentary on the Mahābhāṣya. He refers in his introductory verses to Hari (i.e.) Bharṭhāri, as a predecessor who showed him the way.

तथापि हरिवदेन सारेण प्रन्थसेतुना ।

From this we come to know that Bharṭhāri has written a commentary on the Mahābhāṣya called महाभाष्यसार, a work which has not yet come to light.

The Pradīpa has been commented upon by the famous voluminous writer, Nāgeśabhattā in his Pradīpodyota. He flourished about 1700 A. D. and belongs to the school of the great Bhāṭṭoji dīkṣita by virtue of being the pupil of Hari dīkṣita, Bhāṭṭoji's grandson and commentator. Nos. 5407-5429 represent the Udyota of Nāgeśa. No. 5415 is noteworthy, bearing as it does the date, A. D. 1697. It is thus the oldest known manuscript of the Udyota.

KĀŚIKĀVR̄TTI OF JAYĀDITYA AND VĀMANA.

This work is believed to be written by Jayāditya, King of Kaśmir, according to Itsing. Vāmana came after him. Jayāditya who died in 660 A. D. wrote the first five chapters and Vāmana, who is identical with the author of the Kāvyālankārasūtras, the other three. There is also a view among scholars like Dr. Belvalkar, which makes the authors of the Kāśikā, Baḍḍhas on the evidence of the two facts that they do not perform Man-gala and that their work owes a great deal, in manner and matter, to the Buddhist grammarian, Candragomin. Nos. 5430-5456 represent this work.

PADAMANJARI OF HARADATTA.

There is a confusion, still unremoved, between the author

of this commentary Padamañjari, on the Kāśikāvṛtti and the celebrated Sivācārya of the same name. The difficulty is not removed by the argument that the grammarian is invariably called Haradattamīśra while the Saivācārya is called as Haradattācārya, that Miśra is a northern honorific suffix and Ācārya a southern one; and that the Saivācārya, who certainly was a Southerner is thus to be distinguished as different from the writer on grammar. Scholars accept that the author of the Padamañjari also must be a Southerner, since he is said to quote a Telugu word—**క్రుచిమంచి**—as an illustration. Further the Saivite ring about the maṅgala śloka of the Padamañjari lends support to the view of the identity between the two Haradattas. Scholars also opine that the author of the Padamañjari, since he is profusely quoted by the author of Puruṣakāralīlā Sūtra, must be older than the 18th century. Whether the author of the Padamañjari is identical with Haradatta, the author of the commentary on the Āśvalāya-nagṛhyasūtras, is also an interesting problem. The Padamañjari is described under Nos 5457-5465

PADAMANJARI MAKARANDA OF RĀNGANĀTHA DĪKSITA.

This commentary of Raṅganātha Dīkṣita is a valuable one and it has not been printed. It seems to be a very voluminous work since the first pāda of the first Adhyāya itself is nearly 5000 granthas. The author belonged to the village of Kanḍaramāṇikkam, to which place belong the celebrated authors, Rāmabhadra dīkṣita, Dharmarājādhvarin and others. It appears he has written a commentary called Pūrṇimā, on the Siddhānta Kaumudi also. For further details about him, refer to the Intro-

duction to the Trivandrum edition of the Vedānta Paribhāṣā. The Mañjari Makaranda is described under No. 5466.

The other works coming within this class are the Sabdakaustubha of Bhaṭṭoji dīkṣita, (Nos 5467-5478), the Vaiyākaraṇabhbūṣaṇa of Kondubhaṭṭa, (Nos 5837-5848) and the मञ्जूषा of Nāgeśa (No. 5849). Special mention must be made of the Vaiyākaraṇabhbūṣaṇa which is however, a printed book. It is available in three forms, there being a लघुभूषण and a भूषणसार besides the भूषण. The family of Bhaṭṭoji was really the sole authors of the renaissance of the Pāṇinian school. Kondu Bhaṭṭa was the nephew of Bhaṭṭojidīkṣita. His Bhūṣaṇa is a commentary on the 74 Kārikas of Bhaṭṭoji, on the philosophy of grammar etc. According to one of the Kārikās at the beginning we are to take this work of Bhaṭṭoji as a metrical summary of his own Sabdakaustubha. Kondubhaṭṭa's work has many commentaries. We have noticed under 5844 a tīkā by Gopāla on the smaller recension of it called Laghubbhbūṣaṇa.

Here we may also review the other works on the philosophy of grammar etc., that are described in this volume. Bhartṛhari's Vākyapadīya with the commentary of Helārāja (No. 5832) is available in this library. The commentary deserves examination, being unprinted. The Nandikeśa Kāśikā attributed to Nandikeśa and commented upon by Upamanyu (No. 5710) explains the mystic import of the Māheśvara sūtras.

Coming to the supplements to Pāṇini's sūtras, the Uṇḍi sūtras come uppermost in mind, by virtue of their disputed authorship. While scholars are wavering between Pāṇini and Śakatēyana, Vimla Sarasvati, the author of Rūpamālā is said to attribute them to Vararuci. Among the commentaries on them

available in this library, we may mention Rāmabhadra dīksita's *Upādimapidipikā* (No. 5675), which is yet unprinted. There is one *Daśapādīvṛtti* (No. 5676) on the *Upādis*, which must be by Maṇikya deva. There are 2 more *Vṛttis* which baffle research as regards their names and authors. But they have been found not to represent Ujjvaladatta's commentary, or Durgasimha's or the Jain author's. There is an anonymous *Upādi* work called *Upādi-kośa*, (No. 5678) a lexicon of words of *Upādi* derivation.

The *Ganapāṭha* is represented by two MSS. (Nos. 5681-5682). The library does not contain any commentary thereon.

DHĀTUPĀTHA. (Nos. 5688—5696)

Coming to the *Dhātupāṭha* of Pāṇini, which is represented by many MSS., the question arises, who is the author, Bhīmasena, referred to as the author of the धातुपाठ? Bhīmasena is the accepted author, who assigned the meanings to the roots. There are some minor luminaries in Vyākaraṇa literature having the name, Bhīma and Bhīmācarya. Whether we are to identify the author of the *Dhātvarthapāṭha* with one of them, or to identify him as a different author, cannot be settled for lack of evidence.

Among the commentaries etc., on the *Dhātupāṭha*, must first be noticed the metrical recasts of the *Dhātupāṭha*. Bopadeva's *Kavikalpadruma*(No. 5680) is one such work. No. 5928—named Kāmadhenu is evidently a fragment of Bopadeva's own commentary on his *Kavikalpadruma*.

Cokkanātha's *Dhāturatnāvali* (Nos. 5697-99) is another metrical recast of this nature. Cokkanāthamakhin is the father-in-law of Rāmabhadra dīksita.

Ghanaśyāma's Dhātukośa (No. 5703) is a lexicon of verbs with their meanings. It is an unprinted work, containing one being, the list of Ghanaśyāma's predecessors which he gives in the introductory verses.

There is also a Ms. (No. 5700) representing an anonymous abridgement of Mādhaba's Dhātuvṛtti. The works described under the names Dhāturūpa and Dhāturūpāvali, are the popular and well known conjugation-digests.

PARIBHĀSĀS.

The Paribhāsas are attributed to various authors. The very well-known commentary on them is Nāgeśa's Paribhāṣenduśekhara (No. 5724). Sesādrisudhi's Paribhāṣabhāskara is described under Nos. 5714-16. There is another work of the same name by one Bhāskara noticed under No. 5717. Śīradeva's Vṛtti is represented by 2 MSS. The famous Rāmabhadra dīkṣita has written a commentary on Śīradeva's Paribhāṣavṛtti and his work is represented by 2 MSS. (Nos. 5720 and 5721). Rāmabhadra's nephew, Vaidyanātha has written a commentary called Paribhāṣārthasaṅgraha (No. 5722) which has a commentary by Svayamprakāśa yati. (No. 5723)

LINGA AND SVARA.

Rāmasūri's Liṅganirṇaya Bhūṣaṇa and Liṅgaśeṣa of an unknown author, described respectively under Nos. 5929 and 5930, are two works on the Liṅgānuśāsana.

Svaraprakriyā of unknown authorship and Śrinivāsa dīkṣita's Svarasiddhāntacandrikā are the two works on svaras available in this library. The latter, described under No. 5921

follows the accent system of the Taittiriya Śākhā. Its author is a pupil of the famous Rāmabhadra dīkṣitā.

III

BHATTOJI'S PREDECESSORS.

Coming to the independent treatises, which are later recasts of the *Aṣṭādhyāyī*, in a definite arrangement according to subjects, the Siddhānta Kaumudi of Bhattoji dīkṣitā stands first, not in chronology, but in importance. To Vimala Sarasvati, the author of *Rūpamālā*, described here under No. 5816, belongs the credit of first showing the way. In its wake followed Dharmakīrti's *Rūpāvatāra* and Rāmacandra's *Prakriyā* kaumudi. The former is described under Nos. 5817-28. In this connection, it must be pointed out, that the latter part of the *Rūpāvatāra*, called Dhātu-pratyayapañcikā is described in the colophon of some MSS. here as well as in the Madras Oriental MSS. library as तिळन्तशिरोमणि. The name is interesting though not instructive. Rāmacandra's *Prakriyākaumudi* is represented by the MSS. under Nos. 5735-51. Three commentaries upon it are here noticed. One Viśvakarma Vidyān, son of Dāmodara, and grandson of Bhīmasena, has written the प्राक्रियाप्रदीप. The commentary in the name of the author, Kṛṇapandita, is the same as that of Sesakr̥ṇa—the author of the drama, Kamsavadha. He was the son of Sesa Nṛsimha and teacher of Bhattoji and Perubhatta, the father of Pañḍitarāja Jagannātha.

BHATTOJI DĪKSITĀ. (17th century)

The Siddhāntakaumudi of Bhattoji (Nos. 5485-5558) has numerous commentaries. Those that are described here are:—

1. Praudhmanoramā of Bhaṭṭoji himself (Nos. 5559-92). Two commentaries on it are available here, Śabdaratna (Nos. 5593-5598 and 5658) and Kalpalatā. The former is by Haridikṣita, grandson of Bhaṭṭoji dīkṣita. There is no evidence to show the correctness of Dr. Belvalkar's remark that its real author was Nāgeśa, the famous pupil of Haridikṣita and that he attributed it, in reverence, to his preceptor. The Kalpalatā (Nos. 5569-5600) is by one Kṛṣṇamiśra. Pañcitarāja Jagannātha's Manoramā-kucamardana (No. 5601) is generally believed to be a violent criticism of Bhaṭṭoji's work.

2. Tattvabodhinī of Jñānendra Sarasvatī is described under Nos. 5602-5620 and 5665. Nos. 5602 and 5665, though separately noticed, are really the description of the first and the second parts of this same work.

3. Brhat and Laghu Śabdendu Śekharas of Nāgeśa (Nos. 5621-5648). These commentaries and their authors are very well known.

4. Sumanoramā (Nos. 5649-5650). This commentary is by Tirumalai Dvādaśāhayājin, son of Venktādhvarin. He was the pupil of his brother Sureśvara.

5. Ratnākara (Nos. 5657 and 5659). This commentary is by Rāmakṛṣṇa, son of Sureśvara, above mentioned.

6. Bālamanoramā (Nos. 5651-5655) of Vāsudeva dīkṣita. The author was a protege of Ānandarāyamakhin, minister at the Tanjore court. His extensive commentary, which has been printed, needs no comment. Anyhow, it must be remarked that the information supplied by Dr. Belvalkar that Bālamanoramā

is Bhaṭṭoji's own easier version of his Praudhamanoramā needs to be refuted.

7. Kaumudi Vilāsa of Bhāskara (No. 5656). Perhaps this Bhāskara is identical with the author of a Paribhāṣābhāskara. No. 5717.

8. Laghumanoramā of an unknown author described under No. 5660.

9. Prakāśa of Tolappar (No. 5661)

10. Śabdasaṅgara (No. 5662).

11. Śabdaratnārṇava (Nos. 5663-5664)

12. Sudhāñjanam (5666-5667)

13. Siddhānta Kaumudi Vyākhyā (No. 5668).

The authors of the last four commentaries are not known.

Other works on the model of the Siddhānta Kaumudi are numerous. 1. First among them, must be mentioned the abridgements of Varadarāja. His मृदु, लघु and सारसिद्धान्तकौमुदी are here described.

2. Nārāyaṇa's Śabdabhūṣaṇa and Śabdamañjarī come next. They are described under Nos. 5479-84 and 5858 respectively.

3. Cidrūpāśramin's Vyākaraṇadīpa (No. 5858) and the commentary on it called Prabhā, (No. 5854) by Gaṅgādhara.

4. The Śabda Kaumudi (No. 5855) of the famous Cokkanātha Dīkṣita and the commentary on it, by his son Bāla-patañjali Dvādaśāhayājin called Śabdikarakṣā (Nos. 5856-7)

Still minor works, written more for the benefit of beginners are the *Sabdāśiddhānta Mañjari* of Kodaṇḍarāma (No. 5894), the *Prabodhacandrikā* (No. 5756) of Vaijalabhūpati, written for his son, Ratnāvali of Gauramohana (No. 5815) *Laghusiddhānta-candrikā* of unknown authorship (No. 5831) and the *Bālabodhinī* (Nos. 5759-5804) and the *Bālarañjanī* (Nos. 5805-8) of Bālasūri. This last work needs some comment. Its author is Bālasūri, in whose ownership there are so many MSS. in these Volumes. He was the protege of Sarabhoji II, and the son of Sesabhaṭṭa. The original rich collection of the MSS. of Sesabhaṭṭa and Bālabhaṭṭa have come down entirely into this library.

IV

Among special dissertations, we have a lot noticed in the body of the catalogue and in the section, titled as 'miscellaneous.' Many works deal with particular sections like कारक and विभक्ति while some others deal with particular sūtras. The *Prayogavivkaṣaṅgraha* (Nos. 5757 & 5758) of Vararuci deals with Kārakas. The work is in 25 Kārikās with a comment on them. The *Vibhaktinirṇaya* (Nos. 5833-5835.) deals with declension. The *Sabdāśūpāvali*, represented by many MSS. (Nos. 5861-5898) is the very well known book of declensions of important words. The *Vivēdakaumudi* (No. 5836.) of Lālāmaṇi takes up some Sūtras for discussion and the *Pañcapadīvivṛti* (No. 5711) is a commentary on a discussion on five grammatical forms. Further there are also tracts devoted to the examination of the correctness of single words and forms. One such is 'जाग्रहीतेति वादः' (No. 5826) whose author is identical with the author of the *Pañcapadi* (No. 5711). In this class, special mention must be made of the work,

Pūrvapakṣasaṅgraha (Nos. 5728 & 5734) which is a collection of the Pūrvapakṣas to a number of sūtras.

V. Other systems and languages.

The last class, in this volume, contains works on the grammar of other languages and systems. The Sārasvata Prakriyā, by Anubhūti Svarūpācārya, the best authoritative work of that school is represented by many MSS. (Nos. 5954-5967). The Sārasvata school is a simplification of the Pāṇinian school and it has only some 800 sūtras.

Coming to the other languages we have the works of Vararuci, Trivikrama and Lakṣmidhara, in the grammar of the 6 Prākṛt languages. The basic text on which these are commentaries is a set of sūtras, ascribed to their eponymous Ācārya, Vālmīki, the author of the Rāmāyaṇa. Vararuci's Prākṛtavyākaraṇa (Nos. 5935-5988) and Prākṛtaprakāśavṛtti. (No. 5942) give the readings of the original sūtras quite differently from those available in Trivikrama's Prākṛtavyākaraṇasūtravṛtti (Nos. 5930-5941). The author of the Saḍbhāśācandrikā, Lakṣmidhara deserves notice as being a member of the school of Bhāṭṭoji. He was the pupil of the famous Kopūdubhatta.

THE BHĀNDĪRABHĀṢĀ.

Viśveśvara, alias Vāgiśa has written a treatise (Nos. 5944-47) on the grammar of this language. According to him, 'this language is best suited for music, having had its origin, in the melodious medley of the lyrical notes that arose when Sri Kṛṣṇa danced with the flute in his hand, in the company of the Gopis of different countries and tongues. This language is thus a

creation from Kāmbhojī, Māgadī, Gauḍī, Mahārāṣṭrī, Kāliṅgī and Gaīvāṇī, with a sense to its potency for rich musical effect. The Bhāṇḍirabhāṣāvibhūṣaṇa (Nos. 5948 & 5949) of Puruṣottamā-dhvarin is another work on the same language.

॥ व्याकरणम् ॥
VYĀKARAṄAM.

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN THE
TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATI MAHĀL LIBRARY.

॥ अष्टाध्यायी ॥

5326. ASTĀDHYĀYI.

Burnell's Catalogue No. 828. Page 87. Left column.
Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—'7.
Lines—6-8 to a Page. Script—Devanagari. No. of
Granthas—1100. Author—Pāṇini. Complete.

Beginning:

येनाभरसमाज्ञायमधिगम्य महेश्वरात् ।

छत्स्यं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥

*

*

*

अ ह उ ण् । क लक् + ह ल् । इति प्रत्याहारस-
त्राणि ।

बृद्धिरादैच् ॥

इसो गुणवृद्धी ॥

अद्वेष्टुणः ॥ न धातुलोप आर्थधातुके ॥

- End:

शरो शरि सर्वे ॥

उदात्तादनुदात्तस्य स्वरितः ॥

नोदाशस्वरितोदयमगार्थकाइयपगालवानाम् ॥

अ अ ॥ इति ॥

Colophon:

रथाभ्यामुभौ छुनो दस्थाष्टौ ॥

इति अष्टमाभ्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

अष्टमोभ्यायः समाप्तः ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. The work has been printed several times over both in India and elsewhere.

The *Aṣṭādhyāyī* of Pāṇini is represented by a number of manuscripts in this library, some complete, and some incomplete. They are given in a tabular form below.

The date of Pāṇini is fixed by one group of scholars beginning with Dr. Goldstucker in the 8th century, B. C. and by another group in the 5th century B. C.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise.
5827	B. L.	Paper.	9½×8½	60	10	Devanagari. Complete	(with Vārtikas)
5828	"	826	"	11½×3¾	20	15,	"
5829	"	827	"	8½×5	29	18	"
5880	"	884	"	14×6	40	9	"
5881	T. S.	1085	"	9½×4	74	8	"
5882	B. L.	9949 a Palm leaf.	14×1¾	60	8	Grantha.	" (with Vārtikas)
5888	"	9949 b	"	16½×1¾	59	6	"
5834	"	9950	"	11½×1½	25	10	Telugu.
5885	"	826	Paper.	10¾×5	118	7	Devanagari.
5886	"	883	"	13¾×6	84	9	"
5887	"	880	"	9×4½	28	8	"
5888	"	881	"	11½×4¾	10	9	"
5839	"	882	"	8½×4¾	17	7	"
5840	"	828	"	11×5	80	7	"
5841	J. L.	188	"	9¾×4¾	68	8	"
							I-i-1—II end (with Vārtikas)
							I-i-1—II-i
							IV-i-1—VII end
							I-i-1 to VII end

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5342	J. L.	Paper.	7×5	22	18	Devanagari.	I-i-1 to IV end
5348	"	88	22	8½×4½	7	10	"
5344	"	71	22	10½×4½	4	11	"
5345	"	69	22	10½×3½	7	7	"
5346	"	27	22	9×4½	76	6	"
5347	"	84	22	8×5¾	87	8	"
5348	S. K.	60	22	10×8½	11	6	"
5349	"	88 b	22	10×4½	8	10-11	"
5350	"	61	22	10×4	5	11	"
5351	"	45	22	9¾×4	12	7-8	"
5352	"	62	22	10×4	6	10	"
5353	"	63	22	9¾×4	6	10	"
5354	"	68	22	10×4½	2	9	"
5355	P. A.	243	22	8½×4	5	9	"
5356	"	244	22	8½×4	8	8	"

Fragments of 4th Adhyaya.

DETAILED REMARKS
On
ASTĀDHYĀYĪ MSS.

No. 5327

After the colophon is given:—

के भृत्या समुपागमन्तुष्टवरास्वेक्षार्थमर्थान्पुनः

केऽथो राव इति प्रचिन्त्य विद्युधान्द्रष्टुं समारोहताम् ।
 तु तु वा रथमासनं स्वृतगुरोः पाद्मावभीष्मं गुरुः
 प्राप्तुं सत्यजयः ससेवत इमे तिष्ठन्त्वमादर्शयन् ॥

गङ्गोत्तुष्टवरङ्गराजद्वित्रिद्विष्टपीनप्रय-

न्मनिधातव्याज्ञावलोद्भवसरद्वाताक्षिचतायाधित ।
 सर्वेणोमतमस्तके हरिवराच्छ्रीवेष्टकमाभुजः
 सप्रस्थे भरणिड्यलोकि भवता श्रीसत्यजैत्रार्बेसा ॥

On the last page is given a diagram from which the following śloka is re-constructed.

श्रीरामोरातुरायं सकलकविकलापूजितो जिह्वजिय-
 त्संयोगे बोगियोविद्वरतरचरणाङ्गानतानस्वनम्या ।
 आताकान्तानतानामतिरतिमतिदः सारहारस्वरभी-
 नोनामानासनाद्य स्थितसुतनुतटिच्छोभितो भिजभिष्ठः ॥

No. 5385

Beginning:

यनाधर + द्वानित्रयम् ॥

वाणी पाणिनिमाचार्य कात्यायनमूर्नि तदा ।
 रुद्राङ्गालिनमस्तामि भगवन्तं पतञ्जालिम् ॥

योगेन चित्तस्य पदेन वाचा मलं शरीरस्य च वैयकेन ।
योऽपाकरोत्तं प्रवरं मुनीनां फत्तालिं प्राञ्जलिरानतोऽसि ॥

No. 5828

After the colophon is given:—

भीष्यमाजीनायकपुण्डोपनामा ॥

No. 5833

After the colophon is given

औचध्यश्रीनिवासदीक्षितमिदं सवार्तिकसूत्रमन्थ ॥

No. 5846

On the title page is given

गंगाधरमान्यभट्टस्येदम्

No. 5850

After the colophon is given

कागङ्गकरबालाशास्त्रयात्मजवेद्वाचाख्यस्य रक्षाक्षिसंवत्सरभाद्रपदविदि
त्रयेदशीसोमवारि समाप्तसिति श्रेयम् ।

No. 5851

After the colophon

कागङ्ग + रूपस्य (Same as No. 5850.)

रक्षाक्षिसंवत्सरे मासि मार्गशीर्षेऽसिते तथा ।

भौमवासरयुक्तायां लिखितः पूर्णवामियात् ॥

No. 5852

After the colophon is given

अकागङ्गकरशेषभट्टपौत्रबालभट्टात्मजवेद्वाचाख्यस्येदं पुस्तकम् ॥ क्षय-
संवत्सरे चैत्रशुद्धप्रतिपहि शुक्लवारे लिखितम् ॥

No. 5853

After the colophon is given

श्रीकाग + पुस्तकम् (Same as No. 5852.)

॥ महाभाष्यम् ॥

5857. MAHĀBHĀSYAM.

Burnell's Catalogue No. 885. Page 87. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 4$ inches. Sheets—282.Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—5800. Author—Patañjali. Incomplete. Printed.

Beginning:

ॐ वृद्धिरादैच् । कुत्वं कसान्न भवति । “ चोः कुः ”
 “ पदस्य ” इति भत्वात् । कथं भसंज्ञा । “ अयसयादीनि
 छन्दसि ” इति । छन्दसीत्युच्यते न चेदं छन्दः ।
 छन्दोवत्स्थाणि भवन्ति ।

End:

अकारेणोकारेणेति । एवमेतौ लोकविदितावर्थौ तयो-
 लोकविदितत्वात्सिद्धमिति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्पतञ्जलिविरचिते श्रीमहाभाष्ये प्रथमाभ्यायचतुर्थपादे च-
 तुर्थमाहिकम् ।

समाप्तोऽयं प्रथमोऽध्यायः ।

शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।

दोषाः प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुखिनो भवन्तु लोकाः ॥

Subject: Mahābhāṣya, an elaborate commentary on Pāṇi-

sūtra. First Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Patañjali, the reputed author of the Mahābhāṣya is supposed to be identical with the author of the Yogasūtras. He is regarded as the author of an elaborate treatise on medicine also.

Dr. Bhandarkar and following him, others also have dated Patañjali in the 2nd century, B. C. The date is fairly acceptable.

The edition of the Mahābhāṣya by Dr. Keilhorn in the Bombay Sanskrit Series is important.

Other copies of the Mahābhāṣya are tabulated as before.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of leaves	No. of Sheets or or sheet.	No. of Lines per Page	Script.	Complete or otherwise.
5368	B. L. 841	Paper.	16 $\frac{1}{4}$ × 6 $\frac{3}{4}$	189	12	Devanāgarī.	I-i to II-i	
5359	" 9957	Palm leaf.	17 $\frac{1}{4}$ × 14	214	7	Telugu.	"	
5360	" 842	Paper.	11 × 4 $\frac{1}{2}$	17	15 or 16	Devanāgarī.	I-i	
5361	" 9958	Palm leaf.	18 $\frac{1}{4}$ × 1 $\frac{1}{2}$	45	9	Grantha.	"	
5362	" 9956	"	18 $\frac{1}{4}$ × 1 $\frac{1}{2}$	219	10	"	II-i to VI-i	
5363	" 886	Paper.	10 $\frac{1}{4}$ × 4	96	10	Devanāgarī.	II-i-iv	
5364	" 9959	Palm leaf.	18 $\frac{1}{4}$ × 1 $\frac{1}{2}$	260	9	Grantha.	III-i-i to VI-iv&I-i-ii	
5365	" 887	Paper.	10 $\frac{1}{4}$ × 4 $\frac{1}{2}$	128	9	Devanāgarī.	III	
5366	" 888	"	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	44	10	"	"	
5367	" 839	"	10 $\frac{1}{4}$ × 3 $\frac{1}{4}$	47	9	"	IV	
5368	" 9961	Palm leaf.	16 $\frac{1}{4}$ × 14	84	8	Grantha.	VI-iii to VIII-i	
5369	" 840	Paper.	10 $\frac{1}{4}$ × 4 $\frac{1}{2}$	145	12	Devanāgarī.	VI	
5370	" 9960	Palm leaf.	15 $\frac{1}{4}$ × 14	128	7	Grantha.	VI-ii to VII-iv	
5371	" 9962	"	16 $\frac{1}{4}$ × 1 $\frac{1}{2}$	41	8	"	VIII	
5372	T. S. 1089	Paper.	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	528	12	Devanāgarī.	I-V	

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5878	S. K.	82	Paper.	10×4½	19	7-10	Devanāgarī. I-i-ii:
5374	"	90	"	11½×5½	104	11 or 12	I-iv
5375	"	84	"	10×4½	88	8-10	II. ii
6376	"	85	"	"	"	8-11	II-iii-iii
5877	"	91	"	12×5½	25	12 or 13	III-i-i
5878	"	83	"	10×4½	8	10-12	Bhūvādisūtra only.
5379	J. L.	788	"	10×4	10	12	I-i-v
5380	"	739	"	11½×5	8	10	I-i
5381	"	740	"	14½×5½	226	14	III & IV
5382	"	741	"	14×6	163	13	VIII-iv-i
5383	"	742	"	15×5½	90	15 or 16	VI

॥ महाभाष्यप्रदीपः ॥

5884. MAHĀBHĀSYAPRADĪPAH.

Burnell's Catalogue No. 9963. Page 38. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—226. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—9000. Author—Kaiyāṭa. Incomplete. Printed.

Beginning :

सर्वाकारं निराकारं विश्वाभ्यक्षमतीन्द्रियम् ।

सदसद्रूपतातीतमदश्यं मायया वृत्तैः ॥ १ ॥

झानलोचनसंप्रेक्ष्यं नारायणमजं विश्वम् ।

प्रणम्य परमात्मानं सर्वविद्याविधायिनम् ॥ २ ॥

पुरुषाः प्रतिपद्यन्ते देवत्वं यदनुग्रहात् ।

सरस्वतीं च तां नत्वा सर्वविद्याभिदेवताम् ॥ ३ ॥

पदवाक्यप्रमाणानां पारं यातस्य धीमतः ।

गुरोर्महेश्वरस्यापि कृत्वा चरणवन्दनम् ॥ ४ ॥

महाभाष्यार्णवावारपारीणं विवृतिष्ठवम् ।

यथागमं विद्वास्येऽहं कैयटो जैयटात्मजः ॥ ५ ॥

भाष्यान्विः कातिगम्भीरः काहं मन्दमतिस्ततः ।

छाताणामुपहास्यत्वं यास्यामि पिशुनात्मनाम् ॥ ६ ॥

तथापि हरिवदेन सारेण ग्रन्थसेतुना ।

क्रममाणः श्लैः पारं तस्य प्राप्तास्मि पञ्चवत् ॥ ७ ॥

भाष्यकारो विवरणकारत्वात् व्याकरणस्य साक्षात्-

योजनमाह— अथ शब्दानुशासनमिति ॥

End:

संहितयाधीष्वेति । यथा पदनैरन्तर्ये संहिताब्यवहार-
स्तथैकपदेऽपि वर्णनैरन्तर्ये । अवसानशब्दोऽपि (विधि)
प्रदेशेषु भावसाधनः करणसाधनो वा श्रियिष्वत् इति
नार्थः संझाद्रयविधानेन तेन विनापीष्टस्य सिद्धत्वात् ॥

Colophon:

इत्युपाध्यायजैश्यटपुत्रकैश्यटकृते भास्यप्रदीपे प्रथमस्या-
भ्यास्य चतुर्थपादे चतुर्थमाहिकम् ॥ अध्यायश्च समाप्तः ॥

Subject: Mahābhāṣyapradīpa. First Adhyāya only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Kaiyāṭa was Jaiyāṭa's son and brother of the famous Mammaṭa, the author of the Kāvyaprakāśa. Kaiyāṭa belonged to Kashmir and was living at the end of the 10th and the beginning of the 11th century.

The commentary of Kaiyāṭa is available in print having been issued from Benares.

There are several copies of the Pradīpa in this library and they are given in tabular form.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5385	B. L. 9965	Palm leaf.	19 $\frac{1}{2}$ × 1 $\frac{1}{4}$	196	8	Grantha.	I & II-i
5386	" 9964	"	"	158	8	"	"
5387	" 868	Paper.	10 × 4 $\frac{1}{2}$	115	10 or 11	Devanagari.	I
5388	" 848	"	18 $\frac{1}{2}$ × 5 $\frac{1}{2}$	188	4-1 $\frac{1}{2}$	"	I-i to I-vi
5389	" 845	"	14 $\frac{1}{2}$ × 6 $\frac{1}{2}$	68	7-17	"	1-iv-iv
5390	" 844	"	14 $\frac{1}{2}$ × 6 $\frac{1}{2}$	38	6-17	"	I-iii-ii
5391	" 864	"	8 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	180	11 or 12	"	II to II-iv
5392	" 846	"	14 $\frac{1}{2}$ × 6	106	6-18	"	II-iv-ii
5393	" 847	"	14 $\frac{1}{2}$ × 6	126	6-17	"	III to III-iv
5394	" 848	"	15 × 6	100	6-17	"	IV to IV-i
5395	" 849	"	14 $\frac{1}{2}$ × 7 $\frac{1}{4}$	121	7-18	"	V
5396	" 855	"	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	74	15-17	"	V
5397	" 860	"	15 × 6 $\frac{1}{2}$	185	6-16	"	VI
5398	" 9966	Palm leaf.	17 $\frac{1}{2}$ × 1 $\frac{1}{4}$	181	8	Grantha.	VII to VIII-ii-i
5399	" 861	Paper.	15 × 6	102	7-18	"	VII

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches,	No of Sheets or leaves	No of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5400	852	Paper.	14 $\frac{1}{2}$ × 6 $\frac{1}{2}$	81	7-16	Devanagari.	VIII
5401 N. S.	15	"	18 $\frac{1}{4}$ × 6 $\frac{1}{4}$	329	8-17	"	I-i to II-i
5402	16	"	14 $\frac{1}{4}$ × 6 $\frac{1}{4}$	86	21	Grantha	I-i to I-i
5403 J. L.	743	"	15 $\frac{1}{2}$ × 6	90	11-17	Devanagari.	I-i to I-v
5404	744	"	18 $\frac{1}{4}$ × 6	107	15	"	I-i
5405	745	"	10 × 4 $\frac{1}{2}$	82	2-26	"	VI-i to VIII-iv
5406 S. K.	86	"	10 × 4 $\frac{1}{2}$	17	8-11	"	I-i

॥ महाभाष्यप्रदीपव्याख्या उद्योतः ॥

5407. MAHĀBHĀSYAPRADĪPAVYĀKHYĀ

UDYOTAH.

Burnell's Catalogue No. 856. Page 38. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—455.

Lines—10 to 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of

Granthas—11800. Author—Nāgojibhāṭṭa. Incomplete.

Printed.

Beginning:

वृद्धिराहैच ॥ द्विपदं सूत्रम् । (कुर्वं) अनयोः साधुत्वमिति
भाष्यदर्शनात् । अन्यथा उद्देश्यानेकत्वात् वृद्धिशब्दस्यावृ-
त्तिः वाक्यार्थवोधाय कार्या स्यात् । द्वन्द्वे तु समाहारस्यै-
कस्योद्देश्यस्य शब्दतः सम्भवात् ॥

End:

एकपदे इति ॥ एकपदे इत्यर्थः । भावसाधन हाति ॥
अत्र पक्षे खरवसानयोरित्यत्र चौद्धम् । पौर्वार्पणमाश्रय-
णीयमिति शिवम् ।

Colophon:

इति कालोपनामकशिवभट्टमुत्सतीगर्भजनागोजिभट्टकृतभाष्यप्रदीपो-

द्योते प्रथमस्य चतुर्थमाहिकम् ।

पादोऽभ्यायश्च समाप्तः ॥

Subject: Mahābhāsyapradīpavyākhyā otherwise known as
Udyota.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title
page is given,

हे पुस्तक श्रीमन्तराजे श्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्याकारकतन्त्रिलि-
हिंडे असें ॥

Nāgeśabhaṭṭa, the greatest grammarian of recent times belonged to the 18th century. He was a native of Śāṅgibera-pura and was patronised by Rāma, the lord of that city.

Nāgeśa has written several works, both in Vyākaraṇa and in Alankāra. For detailed remarks about him, please refer to the Introduction.

The Udyota of Nāgeśa has been published in Benares.

There are several copies of this commentary in this library and they are given in tabular form.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5408	B. L.	859	Paper.	13×5	16	18	Devanagari. I-i-iv
5409		857	"	12½×6½	176	10	" II
5410		858	"	12×6	155	10	" III-iv-I
5411		860	"	12×6	114	10	" IV
5412		861	"	"	107	"	V-iv-i
5413		862	"	11×6½	51	12	" VI-i-iv
5414		868	"	12×6	98	10	" VII-iv-i
5415		864	"	"	87	"	VIII-iv-i
5416	N. S.	14 b	"	10×4½	58	12	" I-i
5417		14 c	"	11×4½	62	"	" "
5418		14 d	"	10×4½	81	9	" "
5419		14 e	"	11×4½	84	11	" "
5420		14 f	"	10½×4½	15	11	" "
5421		14 g	"	11×4½	12	11	" "
5422		14 h	"	10×4½	44	10	" I-ii-i

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5423	N. S.	14 h	Paper.	10×4½	8	12	Devanāgarī, I-ii-i?
5424	"	14 i	"	"	8	14	"
5425	S. K.	93	"	11×5	218	9-12	II-iv-ii
5426	"	94	"	11½×6	153	9-18	III-iv-ii
5427	"	95	"	11½×5	120	9-12	IV-iv-i
5428	"	92	"	11×5	28	9	VII-i-i
5429	"	87	"	10×4½	17	10 or 11	Bhūvadayodhastavaḥ only.

DETAILED REMARKS
on the
MAHĀBHĀSYA MSS.

No. 5363

After the colophon we find

युक्तिरत्नाकरं प्राज्ञनकजालविलोडितम् ।

अगाध श्रीमहाभाष्यं वर्धिशेषो व्यलेलिखत् ॥

No. 5374

We find after the colophon

हायने परिधान्याख्ये माघे पूर्वत्रपक्षके ।

दृतीयायामिन्दुवारे लिखितं बालशर्मणा ॥

समापितं महाभाष्यप्रथमाख्यावलेखनम् ।

विद्वान्नाजि + सखाजिनायकविभुर्यस्यातनोत्सेवनं ।

तन्नायकस्य पुरतो वस्तस्तु+पुलकमिदं खलु बोधनीयम् ॥

On the title page is given:—

‘शेषभट्टमजबालाख्यस्य’

No. 5375

On the title page is given:

बालंभट्टमजमहादेवाख्यस्य

No. 5397

On the title page is given:

हे पुलक श्रीमन्तराजे श्रीशिरभोजिमहाराज साहेबयांच्या कारकतीन्त डि-
हिले असें ।

No. 5409

After the colophon we find

स्वस्तिभीनृपशालिबाहनशके १७३४ रक्षाश्चिनामसंबत्सरे दक्षिणायने

शरदूतौ कार्तिकमा से शुक्लपक्षे द्वादश्यां सौम्यवासरे रेतीनश्चत्रे
दिवा अष्टादशघटिकासमये तदा कुम्भलभ्ये इदं पुस्तकं आचार्या-
स्मजेन लिखितम् ॥

This Ms. was copied in Saka 1724, corresponding to
A. D. 1802.

On the title page is given:—

‘हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजनिमहाराजसाहेबयांच्या कारकतीन्त
लिहिले असें ।

Nos. 5410, 5408, 5411—14

On the title page is given the same as in No. 5409.

No. 5415

After the colophon we find

संवत् १७७५ श्रीभवानीश्वराभ्यां नमः ।

श्रीगंगायै नमः । श्रीविश्वेश्वराभ्यां नमः ।

So the date of the copying of this Ms. is A. D. 1697.

On the title page is given the same as in No. 5409.

No. 5427

After the colophon we find

‘शेषभट्टात्मजबालालाल्यस्येदं पुस्तकम्’

No. 5426

Same as in No. 5427.

No. 5425

After the colophon is given

‘कागळकरनारायणभट्टात्मजशेषभट्टनूजबालालाल्यस्येदं पुस्तकम्’

॥ काशिकावृत्तिः ॥

5480. KĀŚIKĀVRTTIH.

Burnell's Catalogue No. 9967. Page 38. Left column.
 Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—479
 Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—
 20000. Author—Vāmana and Jayāditya. Complete. Printed.

Beginning:

बृत्तौ भाष्ये तथा धातुनामपारायणादिषु ।

विप्रकीर्णस्य तन्त्रस्य क्रियते सारसङ्घः ॥ १ ॥

इष्टयुपसङ्घथानवती शुद्धगणाविवृतगृहस्थलार्था ।

व्युत्पन्नरूपसिद्धिर्विचिरियं काशिका नाम ॥ २ ॥

व्याकरणस्य शरीरं परिनिष्ठितशास्त्रकार्यमेतावत् ।

शिष्टः परिकरबन्धः क्रियतेऽस्य ग्रन्थकारेण ॥

अथ शब्दानुशासनम् । केषां शब्दानां लौकिकानां
 वैदिकानां च । कथमनुशासनम् । प्रकृत्यादिविभागकल्पन-
 या सामान्यविशेषवतालभणेन । अथ किमर्थो वर्णानामुप-
 देशः । प्रत्याहारार्थः । प्रत्याहारो लाघवेन शास्त्रप्रवृत्यर्थः ।

End:

॥ अ अ इति ॥ किं विवृतपरः संवृतः । विष्टुतस्य
 संवृतः (क्रियते) अकारो विवृतः संवृतो भवति । वृत्तः
 पृष्ठः ॥ इह शास्त्रादाकारार्थमकारार्द्धत(?) प्रतिज्ञातः
 तस्य तथा भूतस्यैव प्रयोगो माभूदिति संवृत प्रत्यापत्ति
 रियं क्रियते । दीर्घप्लुतयोधानेन विवृतेनाकारेण ग्रहणम् ।

विवृते तेन तयोः संवृतो न भवति । संवृतेन तु.....
.....ग्रहणमुच्यते ॥

Celephon:

इति काशिकायां वृत्तावष्टमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः । अष्टमोऽध्यायः
श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीरामचन्द्रचरणारविन्दाभ्यां नमः ॥

Subject: Kāśikāvṛtti 1--8 Adhyāyas

Remarks:—The Ms. is in good condition

The next commentary on the *Aṣṭādhyāyi* of Pāṇini after the *Mahābhāṣya* is the *Kāśikāvṛtti* of Vāmana and Jayāditya of Kāshmir. Vāmana, we are already familiar with, as the author of the *Kāvyālaṅkāra* Sūtras and the *Vṛtti* thereon. He was a minister under Jayāpīḍa king of Kāshmir, in the 8th century.

The work has been printed in the Pandit in Benares. There are several copies of this work in this library and they are given in tabular form.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of leaves.	No. of Sheets or page.	No. of Lines per page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5431	872	Paper	13½×6	129	12	Devanāgarī.	I to III-iii	
5432	9968	Palm leaf	17×1½	179	8 or 9	Grantha	I-i to III-8	
5433	865	Paper	10½×6½	32	15	Devanāgarī	I	
5434	866	"	"	27	16	"	II	
5435	867	"	"	21	17	"	III	
5436	9970	Palm leaf	17½×1½	73	9	Grantha	III-1-4 wants beginning	
5437	873	Paper	13½×6	68	12	Devanāgarī	III-3 to IV-8	
5438	871	"	10×5½	20	17	"	III-8 to IV	
5439	9971	Palm leaf	15×1	155	7	Grantha	III-4 to V-4	
5440	868	Paper	10½×6½	49	17	Devanāgarī	IV	
5441	9972	Palm leaf	16½×1½	173	7	Grantha	IV-8 to VI-8	
5442	869	Paper	11½×6	57	14	Devanāgarī	V-1-4 wants end	
5443	2873	Palm leaf	13½×1	164	8	Grantha	V-2 to VI-3	
5444	870	Paper	10×6½	96	20 or 21	Devanāgarī	VI to VIII	
5445	9974	Palm leaf	17½×1½	156	6	Nandināgarī	VI to VIII	

कावेर्णा सान्द्ररसया चोलदेशः समीरितः ।

अस्य राहः प्रसादाय प्रयच्छति फलं बहु ॥

सौन्दर्ये कुसुमायुधो वितरणे कर्णो मतौ गीष्यति-

र्गामभीर्ये जलविर्षतौ हिमगिरिः शौर्ये रघुग्रामणीः ।

नेत्रानन्दविभौ विधुः कविजनश्लाघार्थदानक्रमे

भोजो राजति भोसलान्वयमणिः श्रीशाहपृथ्वीपतिः ॥

रामभद्रमखी तेन प्रेरितः करुणानिधना ।

प्रबन्धमेतं तनुते श्रीरामप्रीतिसिद्धये ॥

चतुर्वेदाध्वरीन्द्रस्य....वंशाम्बुधीन्दुना ।

शाहराजप्रसिद्धेन विद्वत्पादाऽजसेवया ॥

उच्यते चित्ररूपेयमुणादिमणिदीपिका ॥

अलसा प्रियसंक्षेपा.....कृतिशू ।

यो विस्तरप्रियो धीरः सनीति...कृतार्थयेत् ॥

कृपावाजिमिस्वदिसाध्यशूभ्य उण् ।

End:

धातुप्रत्ययनियोज्यटीकासर्वस्वकनियोज्य मनोरमा-

यानियोज्य शोधनीयमिदम्

Colophon: (Leaf No. 126)

इति श्रीरामभद्रदीक्षितस्य कृतौ उणादिमणिदीपिकाशां प्रथमः पादः

दिशतु मतिविशुद्धि वेशिकः शाढिकानां

शुभगुणसमुदायाऽपोक्तनाथाऽवरीन्द्रे ।

क्षितितलभवतीर्णे यत्र चित्रनिति नित्यं

प्रणिपति तु...पार्वतीमधंदेहाम् ॥

DETAILED REMARKS

on
KĀŚIKĀ MSS.

No. 5483

On the title page is given:—

इयं काशिकापुस्तकं नरगुन्दकर गङ्गाधरवीक्षितानाम् । हें पुस्तक श्री-
मन्त्रराजेश्वी शरभोजिमहाराज साहेबयांच्या कारकदीतकाशीदेशा-
हून करिवीकरून आणिले असें ॥

After the colophon is given:—

इदं पुस्तकं गङ्गाधरसोमवीथिनः

Nos. 5484, 5485, 5440 & 5444

On the first page is given:—

हें पुस्तक श्रीमन्त्रराजेश्वीशरभोजि महाराज साहेबयांच्या कारकतीन्त
काशीदेशाहून करिवीकरून आणिले असें ॥

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5457. KĀŚIKĀVRTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 9978. Page 89. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 12\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
229. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-
thas—28200. Author—Haradattācārya. Incomplete.
Printed.

Beginning:

...प्रधानपुरुषात्मकमस्वतन्त्र-
मेतत्समस्तमधितिष्ठति यः स्वतन्त्रः ।

तस्मै शिवाय परमाय दशत्वयाय

साम्बाय...विहितप्रणामः ॥

* *

प्रेक्षावतां...क्रियमाणं वस्तु निर्देशति । वृत्तौ भाष्ये
इति । वस्तुनि निर्दिष्टे सति तेनार्थेनार्थिनः प्रबर्तन्ते ।

End:

॥ अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् ॥

गौः शुक्रः पाचकः डित्य इति यद्यर्थवतः संज्ञाभाव-
शशविषाणादीनां न प्राप्नोति । अर्थाभावात् । माघूदनेन
समाप्त इति भविष्यति ॥

Colophon: (Leaf No. 174)

इति हरदत्तस्मिन्निविरचितायां पदमञ्जर्या प्रथमाभ्यायस्य प्रथमः
पादः ।

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjari I-ii and II.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Haradattacarya, the author of the Padamañjari is regarded by some as identical with the commentator on the Āpastamba and the Āśvalāyanagṛhyasūtras. The Saivite Haradatta too is regarded by some as identical with the author of the Padamañjari. At any rate the author of the Padamañjari is earlier than the 18th century.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5458. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ
PADAMANJARI.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—117.
 Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2500. Author—Haradattācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

वृद्धिरादैच । त्रिपदमिदं सूत्रम् । वृद्धिः । आत् ।
 एच । अत्र चकारः प्रयोगस्थैराकारैरर्थवान् । जात्यभि-
 प्रायिकश्चैकवचनम् ॥

End:

तत्रावयवबहुत्वस्य समुदायारोपः । ग्रामेश्वानुदगदेशां-
 श्चेत्यर्थः ।

Celephon:

इति थी + प्रथमस्थान्यायस्य प्रथमः पादः समाप्तः ।

Subject: Kāśikāvṛttiyākhyā otherwise known as Pada-
 manjari. First Pāda of the first Adhyāya only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5459. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 875. Page 188. Right column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—150.
 Lines—13 or 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—4600. Author—Haradattamīśra. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

.....पति शिथ० त० नि तत्त्वादातुग्रहणस्य यदि
 परतोरपि स्युत्सदपि न कर्मादीनामधावात् ।

End:

समर्थविभक्तिरिति ॥ सा पुनस्तद्योगलक्षणा कर्मणि
भाषायाम् । शिवतातिप्रभृतीनां साधुत्वं चिन्त्यम्

Colophon:

इति + चतुर्थाद्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

Subject: Kāśikāvṛttiyākhyā First Adhyāya only.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly begins in the middle of the first Pāda of the first Adhyāya. On the title page is given,

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वरभोजीगहाराजयांच्याकारकतीन्द्रकाशीदे-
शाहून खरदीकरून आणिले असें ॥

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5460. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 876. Page 38. Right column.
Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
35. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthis—1084. Author—Haradattamīśra. Incomplete.
Printed.

Beginning:

प्राक्षीताच्छः । अवत्सरीय इति । अतिदोहेन वत्सो-
तिहितो न भवति ॥ गोधुगित्येवम् ॥

End:

विभक्तेनुच्चारणालाघवश्च भवतीति भावः । यस्तु
जातिशब्द इति होमत्य इत्यनुषृतेः । फलं दर्शयति ॥

Colophon:

इति+पञ्चमाध्यायः। संवत् १७३६ समये ज्येष्ठवदि अष्टमीवार सो-
मवार।

Subject: Kāśikāvṛtti. First Pāda of the fifth Adhyāya.

Remarks.—On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजे श्री शरभोजिमहाराज + असें

This Ms. was copied in Samvat 1736 corresponding to
A. D. 1678.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5461. KĀŚIKĀVRTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 877. Page 38. Right column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheet—192.

Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—6000. Author—Haradattamisra. Incomplete.

Printed.

Beginning:

एकाचो हे प्रथमस्य ॥

इह यद्यपि स्वार्थत्वे सम्भवति परार्थमयुक्तं विषेय-
कारिणोर्द्योनिर्देशात् ।

End:

फचिन्तु मकारलोप इति पाठं तत्र यस्येति लोपे कुरु
प्रत्ययाकारस्य श्रवणम् ॥

Colophon:

इति श्रीमन्तिमश श्रीहरदत्तमिश्रविद्वान्नितायां षष्ठ्याध्यायस्य
चतुर्थः पादः ॥

समाप्तोऽयं वष्टाभ्यायः

Subject: Kāśikāvṛttiyākhyā otherwise known as Pada-mañjari VI Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वी शरभोजि + असें ॥

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5462. KĀŚIKĀVRTTIVYĀKHYĀ
PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 878. Page 38. Right column.

Substance—Paper. Size— 14×6 inches. Sheets—81. Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1800. Author—Haradattamīśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

अङ्गस्य अधिकारोऽयमिति ॥ स्वरितत्वात् । इह
केचिन्मन्यन्ते । प्रागभ्यासविकारेऽभ्योऽङ्गाधिकारः ।

End:

कचिन्तु मकारलोप इति पाठः तत्र यस्येति लोपे
कुते प्रत्ययाकारस्य श्रवणात् ॥

Colophon:

इति + वष्टाभ्यायस्य चतुर्थः पादः ।

अभ्यायश्च समाप्तः ।

Subject: Kāśikāvṛttiyākhyā otherwise known as Pada-mañjari Fourth Pāda of the 6th Adhyāya,

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5468. KĀŚIKĀVRTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 879. Page 38. Right column.

Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—70.

Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—3000. Author—Haradattamīśra. Incomplete.

Printed.

Beginning:

युवोरनाकौ ॥

शास्त्रस्य लाघवार्थं युवप्रत्ययावुपदिष्टौ । तयोरनेनाना-

कादेशौ विधीयेते । तत्रानक्योरेवोपदेशे शास्त्रस्य गौरवं

स्यात् । इह कस्माच्च भवति ।

End:

पिबतेरित्येतदत्रैव पठितव्यम् । पिबतेराह्लोपश्चेति वका

रादि चाभ्यासस्य सत्यं विभाषेत्यस्यां शङ्कते ॥

Colophon:

इति श्रीहरवत्तमिश्रविरचितायां पदमञ्जर्या सप्तमस्याभ्यायस्य चतुर्थः

पादः । अभ्यायश्च समाप्तः ।

अङ्गाधिकारः समाप्तः ।

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjari. VIII Adhyāyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5464. KĀSIKĀVRTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 880. Page 38. Right column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—38. Lines—19 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2500. Author—Haradattamīśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

यथा सर्वः पयोदग्ध इति । इह तु पर्यादीनां विशिष्टार्थनामुपादानात् । द्रव्यप्रकारकात्स्वर्णेयोरसम्भवः ।

End:

अघ इति ॥ एतयोरिति ॥ स्मले तु षष्ठीस्थाने प्रथमा ।
पद इति स्वरूपग्रहणं न सुसिङ्गन्तस्य तस्य सम.... ॥

Subject: Kāsikāvṛttivyākhya otherwise known as Padamanjari. VIII Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5465. KĀSIKĀVRTTIVYĀKHYĀ

PADAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 9979. Page 38. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—144. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Haradatta. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5468

End:

कस्य हेतोः सिचानन्तर्य विशेष्यत इति । एवं चतुर-
श्वदे... ।

Colophon:

Subject : Kāśikāvṛttiyākhyā otherwise known as Pada-
mañjari. Fourth Pāda of the VI Adhyāya and first
and second Pāda of the VII Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ पदमञ्जरीव्याख्या मञ्जरीमकरन्दः ॥

5466. PADAMANJARIVYĀKHYĀ-
MANJARIMAKARANDAH.

Burnell's Catalogue No. 9580. Page 38. Right column.
Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
148. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Gran-
thas—5000. Author—Raṅganāthađīkṣita. Incomplete.
Not printed.

Beginning:

श्रीरामचन्द्रं जनकात्मजापतिं
सलक्ष्मणं राक्षसमोक्षकारणम् ।
नमामि वाचा मनसा च मूर्धा
निविश्वसिद्धयै कुलदैवतं नः ॥
यो नारायणदीक्षितस्य नसा
नङ्गादीक्षितस्य दिणस्तु पौत्रः ।

श्रीनारायणदीक्षितेन्द्रपुत्रो
व्याख्याम्बेष हि रङ्गनाथयज्वा ॥

मातामहो यस्य च पारशब्द-
भाष्यार्थवेत्ता खलु यस्य मातुलः ।
पातञ्जलज्ञेन हि तेन केनचित्
प्रकाश्यतेऽसौ पदमजरीं वरा ।

श्रीचोलदेशे सुधियो बृहस्पते
स्तुल्यास्त्रयः पञ्च गृहे गृहे बुधाः ।
वसन्त तेषां धुरि मत्कुतिस्तथा
विभाति कीटो रविमन्त्रिधौ यथा ॥

पाठने किल न कथन भारः
स्पर्धिचिच्छरणश्च विनोदः ।
लेखनं भवति साहसमेत-
दस्म्यहं भुवि विनिर्जितलज्जः ॥

जगन्मण्डलविरूपातो यश्चतुर्वेददीक्षितः ।
यश्च मातृपितृव्यश्च वन्दे तच्चरणाम्बुजम् ॥
अन्यथोक्तमपि स चेहुद्विव्यामोहतः क्वचित् ।
क्षन्तव्यं प्रथितैस्तद्वि कस्य नास्ति परिभ्रमः ॥

अथ चिकीर्षितस्यापि....परिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारप-
रिसमाप्तमिष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमादौ निवन्नाति ।
व्यक्तप्रधानपुरुषात्मकमिति ॥

End:

इति उकारासञ्जनेन काप्यनिष्टुमिति वदन्ति । अ-
न्यत ग...मिति श्रुकारलकारयोरुच्चारणे हलभागोऽज्ञा-
गशेऽच्चारणीय इति वर्णद्वयोऽच्चारणगौरवम् । एव मुच्चा-
रणे किंवादौ द्विमात्रा एव ते उच्चारणीयाः । लोपविधौ
च वयो प्रत्यस्येत्यादि अतः संशाविधावेकग्रहणमेव तदपे... ॥

Colophon: (Leaf No. 119)

रङ्गनाथमहाविद्यायजूक्तेन सा ।

मञ्जरीमकरन्देन भाजते पदमञ्जरी ॥

इति चतुर्वेदवेदाङ्गसर्वक्रत्वमिचितः पौत्रेण नारायणदीक्षितामिचि-
द्वादशाहियाजितनयेन रङ्गनाथदीक्षितेन विरचिते मञ्जरीमकरन्दे
प्रथमस्याद्यायस्य प्रथमः पादः ।

Subject: Mañjarīmakaranda.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

Raṅganātha Dīkṣita, the author of this work was a near kinsman of Rāmabhadra Dīkṣita. The following is Raṅga-nātha's pedigree

Nārāyaṇa Dīkṣita	
Nallé Dīkṣita	
Nārāyaṇa Dīkṣita	
Raṅganātha Dīkṣita	

The author belonged to the 17th century, A.D.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5467. SABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 814. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—55.
 Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—1525. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

विश्वेशं सचिचदानन्दं वन्देऽहं योऽखिलं जगत् ।
 चरीकर्ति वरीभर्ति सज्जरीहर्ति लीलया ॥

* * *

फणिभाषितभाष्याब्धेः शब्दकौस्तुभमुद्दरे ।
 परिभाष्य वहून्यन्थान् योऽर्थः क्लेशेन लभ्यते ॥
 तमस्त्रेष्मनायासादितो गृह्णात सज्जनाः ।
 समर्प्य लक्ष्मीरमणे भक्त्या श्रीशब्दकौस्तुभम् ।
 भट्टोजिभट्टो जनुषः साफल्यं लब्धुमीहते ॥
 प्रेक्षावत्प्रवृत्तये व्याकरणस्य विषयं भगवान् भाष्य-
 कारः प्रादर्शयत्—अथ शब्दानुशासनमिति । अथशब्दः
 प्रारम्भस्य योतकः ॥

End:

अत्र श्लोकवार्तिकम् ।
 प्रत्याहारेऽनुबन्धानां कथमज्ञग्रहणेषु न ।
 आचारादप्रधानत्वाद्वोपश्च बलवत्तरः ॥ #

दधिनकार इत्यादौ यण् स्यात् । एवमद्वृहणे चकार-
स्यापि ।

Subject: *Sabdakaustubha. Māheśvarasūtravicāra alone.*

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Bhattōji Dikṣita is too well known to those familiar with Sanskrit literature. He lived in the 16th century. He is said to have been a pupil of the famous Appayya Dikṣita.

The work has been published in Benares.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5468. SABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 815. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size—9½—4 inches. Sheets—28.
Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—785. Author—Bhattōjidi Dikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

रत्वाभावेन इह यलोपाप्रवृत्त्या देदीयक इति रूपाभ्युप-

गमात् * *

॥ डिति च ॥ १. ४. २,

End:

अद्सो मात् * * १. ५. २.

ईषदर्थे कियायोगे मर्यादाभिविधौ च यः ।

एतमातं डितं विषादाक्यसरणयोराडित् ॥

इह पतञ्जल्देन * * एताः..... ॥

Subject: *Sabdakaustubha.* I-i-4-2 to I-i-5-2.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5469. SABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 816. Page 89. Left column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—69.
 Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—8100. Author—Bhattojidakṣita. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्णम् ॥

ईदूदेदन्तं द्विवचनं प्रगृह्णसंज्ञं स्यात् । हरी एतौ ॥

End:

भाष्यमते तु ऊष्मणामीषद्विवृताभ्युपगमेन सावर्ण्यप्र-
 सिद्धिरेव नास्तीति सूत्रप्रत्याख्यानात्सकलमनाविलम् ।

Colophon:

इति श्रीशब्दकौस्तुभे प्रथमाभ्यायस्य प्रथमे पादे चतुर्थमाहिकम् ॥

Subject: *Sabdakaustubha.*

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:

श्रीमन्तशरभोजिमहाराजसाहेवयांच्या करकर्त्तैति काशीवेशाहून खर-
 दीकरून आणिले असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5470. ŚABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 817. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—19. Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete. Printed,

Beginning:

....वचनादस्तीत्याह लोपश्चेति । बलवानेव बलव-
त्तरः । स्वार्थं तरप् । ❁ वृद्धिरादैच् । 1. 1. 1.

End:

॥ क्रिति च ॥

इक इति शब्दमुच्चार्य विहिते गुणवद्दी गितं किंतं
डितश्च निमित्तमाभित्प ये प्राप्नुतस्ते न स्तः । गित ।
जिष्णुः । ... च्छम्भुः । न चायं गिदेवास्त्वति वाच्यम् ।
स्थास्तुरित्यत्र धुमास्थेतीत्प्रसङ्गात् । न चैवं भूष्णुरित्य-
त्रेदप्रसङ्गः । 1. 1. 5.

Subject: Śabdakaustubha. 1. 1. 1, to 1. 1. 5.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5471. ŚABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 818. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size— $11 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—128,
521

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3250. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning :

गाङ्गुटादिभ्योऽच्छिन् डित् I-ii-1-1

End:

विरामोऽवसानम् ॥

I-iv-4-28. End of Adhyāyā I.

Colophon:

इति + शब्दकौस्तुभे प्रथमाभ्यायस्य चतुर्थे पादे चतुर्थमाहि-
कम् । पादश्च समाप्तः । अध्यायश्च समाप्तः । नागनाथस्य
लिखितं शब्दकौस्तुभः ।

Subject: Sabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5472. SABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 819. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size— $18\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—114. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3250. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning, end and subject—Same as No. 818.

Colophon:

इति श्री + प्रथमस्याभ्यायस्य चतुर्थे पादे चतुर्थमाहिकम् पादश्च
समाप्तः । अध्यायश्च समाप्तः ॥

बौधान्यसंवत्सरे चैत्रशुक्ले पौर्णिमायां भौमवासरे तदिने गोधूलि-
वेलायां काशयां पाढेघटे समाप्तः ॥

Subject: *Sabdakaustubha.*

Remarks:—The Ms. is in very good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्त राजेश्वी शरमोजिमहाराजसाहेबयावच्या कारकती-
न्त काशीदेशाद्युन खरिदीकरून आणिले असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5473. *SABDAKAUSTUBHAH.*

Burnell's Catalogue No. 520. Page 39. Left column.
Substance—Paper. Size— $13\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
108. Lines—10 to a Page. Script—Devanagari. No.
of Granthas—3000. Author—Bhattojidakṣita. Incom-
plete. Printed.

Beginning :

समर्थः पदविधिः । पदसम्बन्धीविधिः समर्थाश्रितो
बोध्यः ॥

End :

तृतीया सप्तम्योर्बहुलम् । * *
बृत्तिः प्रवृत्तिः । यदैव तासिः प्रवर्तते तदैवापवादा-
स्तावदुदात्त्वयुक्ता इत्यर्थः ।

मुनित्रयोक्तिसदेणीषिरशीलनशालिना ।

महतामपि मान्योऽसौ चार्यते येन कौस्तुभः ॥

Colophon:

इति श्रीमत् + कौस्तुभे द्वितीयस्वाध्यायस्य चतुर्थपादे द्वितीय-
माहिकम् ।

पादश्च समाप्तोऽध्यायम् ॥

अन्धसङ्क्षया ३१२५.

Subject: Sabdakaustubha. 2nd Adhyāya complete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There is a verse at the beginning with सूत्रैः पाणिनिनिर्मितैः On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वरी शरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकतीन्त
काशीदेशाहून खरिदीकरून आणिले असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5474. SABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 821. Page 89. Left column.
Substance—Paper. Size— $18\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
112. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
of Granthas—3000. Author—BhattojidIkṣita. Incom-
plete. Printed.

Beginning:

ङ्गाप्तिपदिकात् ॥ IV-1-1-1

End:

“मावे च” शिवादिभ्यो मावे तातिळस्याञ्छन्दसि ।
शिवस्य मावः शिवतातिः । शंतातिः । अरिष्टतातिः ।
[यतोऽधिकारः] सप्तनोऽवृच्छन्दसीत्यस्य च (१) ॥

Colophon:

इति श्री + शब्दकौस्तुभे चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थे पादे प्रथम-
माहिकम् । पादश्च समाप्तोऽध्यायश्च । श्रीकाशीविश्वेश्वरार्प-
णमस्तु ॥

Subject: *Sabdakaustubha* 4th Adhyāya complete.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

On the title page is given:

श्रीमन्तराजे श्री शरभोजिमहाराजयांच्या कारकरीन्त काशीदेशाद्वन-
खरिदीकरून आणिले असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5475. SABDAKAUSTUBHAH.

Burnell's Catalogue No. 822. Page 89. Left column.
Substance—Paper. Size— $18\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
69. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—1900. Author—Bhattojidakṣita. Incom-
plete. Printed.

Beginning:

प्रत्ययः । III-1-1-1

End:

“णिश्रिद्गुभ्यः कर्तरि चह ।” एभ्यः उलेश्वर स्वात्
कर्तवाचिनि लुडि परे ❁ ❁
अचीकमत । भाषिणस्तु पक्ताविणो(?)... ॥

Colophon: (Sheet No. 64)

तृतीयस्य प्रथमे तृतीयमाहिकम् ॥

Subject: *Sabdakaustubha*. 3rd Adhyāya. Incomplete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्त राजेश्वी शरभोजिमहाराजयांच्या कारकतीत्व
काक्षीदेशाहून खरिदीकरून आणिले असे ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5476. SABDAKAUSTUBHAH.

J. L. Collection No. 748. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—27. Lines—9 to a Page. Script—Deva-nagari. No. of Granthas—600. Author—Bhattoji. Incomplete. Printed.

Beginning:

... मणोरुपपदयोः । करोतेरिन् प्रत्ययः स्थात् । श्रीहि-
वत्सवोरिति वक्तव्यम्

End:

सहिवहिचलिपतिभ्यो यदन्तेभ्यः ॥
कितिनौ निपात्येते ।

Clophon: (Sheet No. 26)

शब्दकौस्तुभे वृत्तीयस्य द्वितीये प्रथममाहिकम् ॥

Subject: *Sabdakaustubha*.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभम् ॥

5477. ŚABDAKAUSTUBHAM.

J. L. Collection No. 749. Substance—Paper. Size— $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—12. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—375. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

अ ह उण् । संज्ञासूत्रमिदम् ॥

End:

न च रोरीति लोपः सुकरः । लोपं प्रति द्रित्वस्य
असिद्धत्वात् । हलो यमां यमि लोपस्तु वैकल्पिक इति... ॥

Subject: Sabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ शब्दकौस्तुभम् ॥

5478. ŚABDAKAUSTUBHAM.

Burnell's Catalogue No. 936 Page 42. Left column.
Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—6. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीवेङ्कटेशाय नमः ।

ईदूदेहिवचनं प्रगृष्टम् । ईदूदेदन्तं द्विवचनं प्रगृष्टसंस्क

स्याद् । हरी एतौ । विष्णु इमौ । गङ्गे अम् ॥

End:

शादिति । इयं यति अदुद्रवदित्यादि तत्रोदाहतम् ।
शापकञ्चात्र अ...इचेत्साधु । तच्च संप्रसारणाच्चेति सुत्रे
भाष्ये स्पष्टम् ।

Subject: *Sabdakaustubha.*

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5479. SABDABHŪṢANAM.

Burnell's Catalogue No. 894. Page 89. Left column.
Substance—Paper. Size— $13\frac{1}{2} \times 6$ inches. Sheets—
238. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
of Granthas—4000. Author—Nārāyaṇa. Incomplete.
Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

येनाधर + नमः ।

यैन चौता + नमः ।

वाक्यकारं + त्रयम् ।

वार्णी + पतञ्जलिम् ।

योगेन + आनतोऽस्मि ॥

गुरुभत्वा परं ब्रह्म ध्यात्वा नारायणः सुधीः ।

पर्यालोच्य महाभाष्यं कुरुते शब्दभूषणम् ॥ ६ ॥

अहउण् + हल् ॥

इति माहेश्वराणि सूत्राभ्यणादिसंज्ञार्थानि । एषामन्त्या
इतः । लण् सूत्रेऽकारश्च । हकारादिष्वकार उच्चार-
र्णाथः । लण् सूत्रे जकारानुवन्धः संदेहकुदपि क्रिय-
माणो व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्नाहिसन्देहादलक्षण-
मिति परिभाषां ज्ञापयति ।

End:

॥ पुरे प्राचाम् ॥ नान्दीपुरम् । प्राची किम् । शिवपु-
रम् । अरिष्टगौडपूर्वे च । पुरे पूर्वे तथारिष्टगौडपूर्वकस-
मासे ।

Colophon: (Sheet No. 283)

इति शान्तनवाचार्यप्रणीतेषु फिट्सूत्रेषु तुरीयः पादः ।

Subject: *Sabdabhūṣṭapam* 1-6 Adhyāyās.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulphurated. This Ms. abruptly ends in the beginning of the 6th Adhyāya.

Nārāyaṇasudhibh, the author of the *Sabdabhūṣṭapam*, a commentary on the *Aṣṭādhyāyī*, was a native of the village of Govindapura near Kumbhakonam in the Tanjore District. The author lived in the 18th century, and was attached to the Maharaṭha court.

— A portrait of the author is found in one of the Ms. of this library.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5480. SABDABHŪSANAM.

Burnell's Catalogue No. 895. Page 89. Left column.

Substance—Paper. Size— 14×6 inches. Sheets—96.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-thas—2400. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning—Same as No. 5480.

End:

मातेष्वतुप् । भवान् । कठिचकिभ्यामोरन् । कठोरः ।

चक्रोरः । किशोरादयश्च । किं पूर्वच्छृणोते: किशोरः ।

Colophon: (Sheet No. 95)

इति गोविन्दपुरवास्तव्यनारायणसुधीविरचिते सवार्तिकाष्टाध्यायी-

प्रदीपे शब्दभूषणे तृतीयस्थाध्यायस्य द्वितीयः पादः । अथ

उणादयः

Subject: Sabdabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulphurated. On the title page is painted the portrait of the author in a very attractive manner which represents the official dress used by the Pandit in those days.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5481. SABDABHŪSANAM.

Burnell's Catalogue No. 896. Page 89. Right column.

Substance—Paper. Size— 14×7 inches. Sheets—120.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-thas—2000. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning:

अश्वशावः । सहोरः साधुः । कपिगदिगण्डकटि-
पटिभ्य उलच् । कर्मातिनिर्देशाभ्लोपः । कपोलः ।
गडोलमण्डोलौ गुडके । कटोलः । कदुः । पटोलः ।

End:

यथतोश्चातदर्थे । य यतौ यौ तदिती तदन्तं गुण-
निषेधवाचिनवः परं तथा ।

Colophon: (Sheet No. 96)

इति गोविन्दपुरवास्तव्यनारायणसुधीविरचिते सवार्तिकाष्टाख्यायी-
प्रदीपे शब्दभूषणे पञ्चमस्याख्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

Subject: *Sabdabhūṣāṇa*, Upādi and III-3 to VI-3 Adhyāyas.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition. This seems to
be the continuation of No. 5481.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5482. SABDABHŪSANAM.

J. L. Collection No. 750. Substance—Paper. Size—9½×4½
inches. Sheets—19. Lines—9 to a Page. Script—
Devanāgarī. No. of Granthas—275. Author—Nārāyaṇa.
Incomplete. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रत्ययः ।

End:

द्विपः । समस्थः । स्वः सुपिकः स्यात् । आरम्भसाम-
ध्याङ्गावे । आस्वनामस्थानखु..... ॥

Subject: *Sabdabhūṣāṇa*.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5483. SABDABHŪSANAM.

J. L. Collection No. 751. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—7. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning:

एकाचो द्वे प्रथमस्य ॥

End:

अव्यादवच्यात् ॥ * तचो अवन्तुं कुशकाशो
अवस्थवः ॥

Subject: *Sabdabhūṣāṇa*.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5484. SABDABHŪSANAM.

J. L. Collection No. 752. Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—157 (8-189). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2200. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning:

....मृष्टम् । डित् । चिनुतः । मृष्टात् ॥
दीर्घविविदाम् ॥

दीर्घविद्योरिटश्च गुणवृद्धी न स्तः ॥

End:

॥ किशोरादयम् ॥

किपूर्वात् पृष्ठातेः किशोरः

Colophon: (186)

इति गोविन्दपुर + शब्दभूषणे तृतीयस्याभ्यायस्य द्वितीयः पादः ॥

Subject: *Sabdabhūṣṭapa.*

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदी ॥

5485. SIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 732. Page 89. Right column.

Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—389.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of *Grahanas*—9700. Author—Bhāskaridīkṣita. Complete. Printed.

Beginning:

येनाक्षरसमाज्ञायमधिगम्य महेश्वरात् ।

कुत्सनं ज्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ।

वार्णी + पतञ्जलिम् ॥

योगेन + आनतोऽसि ॥

अहउण् + इद् ॥

इति माहेश्वराणि खलाणि ॥

End:

करणाधिकरणयोर्स्फुट् । सर्वादीनि । स्पष्टार्थं प्रियत्री ॥

Colophon:

इति श्रीभट्टेजिदीक्षितविरचितायां उत्तरार्थे पाणिनीयलिङ्गानुशासन-

वृत्तिः समाप्ता ॥

श्रीमुखाषाढबहुल एकादश्यां खृगोदिने ।

नारायणेन लिखितः श्रीमतिसद्वान्तकौमुखी ॥

Subject: Siddhāntakaumudi From the beginning to the end
of Lingānuśāsana.

Remarks:—The Ms. is in excellent condition. Several editions of this work are available, the most important of them being the Nirpayasāgara Edition. Other copies of this work are tabulated hereunder.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise.
5486 B. L	783	Paper.	10 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	198	9	Devanagari.	From the very beginning to the end of पूर्णिमा
5487 "	740	"	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	28	9	"	From the very beginning to Avyaya
5488 "	787	"	7 $\frac{1}{2}$ × 5	80	15-18	"	"
5489 "	9941	Palm leaf.	16 $\frac{1}{2}$ × 1	26	4	Grantha.	From the beginning to Visargasandhi
5490 "	7 $\frac{1}{2}$ 1	Paper.	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	89	8	Devanagari.	From the beginning to Adanta
5491 "	743	"	10 $\frac{1}{4}$ × 3 $\frac{3}{4}$	11	12	"	From the beginning to Visargasandhi
5492 "	742	"	1 $\frac{1}{2}$ × 4	5	10	"	From the beginning to the end of पूर्णिमा
5493 "	749	"	9 $\frac{1}{2}$ × 4	14	10	"	From Sūtra पूर्वाधिकं to अजरनपुसकालिकं

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5494	744	Paper.	9 $\frac{5}{8}$ x 4	20	8	Devanagari.	From अनुसारि to शब्दा-विकार
5495	9920	Palm leaf.	16 $\frac{1}{2}$ x 1 $\frac{1}{2}$	77	7	Grantha.	From शब्दाविकार to चतुर्यांशक (अर्थवट—दंडकलभाषा:)
5496	745	"	10 $\frac{1}{4}$ x 4 $\frac{1}{4}$	48	9	Devanagari.	From लेपयमयोरम् to उपकौपकम्
5497	Not Noticed. No. 1554	Ms. "	8 $\frac{1}{2}$ x 5	58	16	"	From शीर्षत्रय to the end to Pūrvārdha
5498	747	"	9 $\frac{5}{8}$ x 4	105	9-11	"	From शंखपत्रमास to the end of Pūrvārdha
5499	748	"	9 $\frac{1}{2}$ x 4	50	12	"	From अप्त्याविकार to the end of Pūrvārdha

5500	B. L.	9921	Palm leaf.	12×1½	58	8	Grantha.	Begins from तदित् and breaks off in the Sūtra
								ममाणे श्वसन्
5501	"	9918	"	20×1½	117	6	"	Begins from अपत्याविकार and ends with कथादि
5502	"	746	Paper.	10×5	35	12-18	Devanagari.	Begins from तदित् and ends with प्राप्तवीय
5503	"	9923	Palm leaf.	18½×1½	16	8	Grantha.	Begins from अपत्याविकार and ends with कथादि
5504	"	738	Paper.	9½×4	82	11-12	Devanagari.	Begins from Uttarārdha and ends with लकारा- यंप्रक्रिया
5505	"	751	"	10×4½	118	10	"	"
5506	"	750	"	10×3½	47	9	"	Begins as the above and ends with the root ल्येष-

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches,	No of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5507	B. L. 9955	Palm leaf.	12½×1½	23	6	Telugu.	Begins with అశాది and ends with the root (ఫిలు) in శాంతికరణి
5508	" 784	Paper.	11¾×4½	135	8	Devanagari.	Beginning with ఖచాది-శుచ్ఛశోకి and ends with లకారాయిప్రకియ
5509	" 752	"	9¼×4	24	10	"	From ఖచాది-అయి to ఆశాది-అసు
5510	" 758	"	10½×3½	92	8	"	From ఖచాది-శుచ్ఛ to the end of లకారాయిప్రకియ
5511	" 9936	Palm leaf.	18×1½	103	8	"	From కంఘాది-శుచ్ఛ to the బైదికప్రకియ
5512	" 786	Paper.	16¾×4½	54	11	"	Pirvakrt & Uttarakrt
5513	" 789	"	9¾×4	47	12	"	" "

		Paper.	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	46	11	Devanagari.	From वैदिकप्रक्रिया to the end of लिङ्गादुषासन
5514	"	736	"	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	116	7	"
5515	"	754	"	$10 \times 4\frac{1}{2}$	188	9-12	From the very beginning to the end of Pūrvārdha.
5516	S. K.	41	"	$12 \times 4\frac{1}{2}$	21	8-18	From the very beginning up to सर्वतोम
5517	"	49	"	$10 \times 4\frac{1}{2}$	85	8-12	अज्ञातनपुस्तकलिङ्ग
5518	"	64	"	$9 \times 4\frac{1}{2}$	62	8-9	to the end of Kāraka क्षप्रत्यय only
5519	"	67	"	$10 \times 4\frac{1}{2}$	67	11 or 12	From समाप्त to प्रारंभितय -त्रुष्णरात्रिः
5520	"	66	"	"	10	9	"
5521	"	68	"	"	42	12-14	From अव्ययीभाव to तत्पु- रुष
5522	"	97	"	$10 \times 4\frac{1}{2}$	"	"	From पश्चिमत्त्व सुगान्धित of उग्रधिकार to the end of विश्वप्रक्रिया

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5528	S. K.	Paper.	10×4½	195	10-13	Devanagari.	Begins from the very beginning of Uttārārdha and ends with Uttarakṛt
5524	"	48	"	12×4¾	91	"	From the beginning of Uttārārdha to नामधातुम्-करण
5526	"	66	"	10×4½	91	11 or 12	"
5526	"	42	"	10×4½	27	12	From the very beginning of Uttārārdha to the end of लक्ष्मारथप्रक्रिया
5527	"	44	"	"	82	8-10	Vaidika prakriyā.
5528	J. L.	768	"	9½×4¾	186	13	Pūrvārdha. Complete.
5529	"	754	"	10¾×5½	46	11	From very beginning to the beginning of Kāraka

5530	J. L.	755	Paper.	$8\frac{1}{4} \times 4$	24	8	Devanagari.	From very beginning to अकारान्तपुर्णिंग
5581	"	756	"	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	25	9-10	"	From very beginning to नकारान्तपुर्णिंग (अद्वैत)
5532	"	757	"	$10 \times 4\frac{1}{2}$	11	10	"	From very beginning to नकारान्तपुर्णिंग
5583	"	758	"	$9\frac{1}{4} \times 4$	16	11	"	From very beginning to शब्दाधिकार (स्वेच्छा- विकार
5584	"	759	"	$10 \times 4\frac{1}{4}$	17	6	"	From very beginning to शब्दाधिकार (स्वेच्छा- शब्दाः)
5535	"	760	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	16	7	"	नवीकरातः to शुना शुः
5536	"	761	"	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	860	6	"	संखाप्रकरण to तत्पुरुषसमाप्त
5587	"	762	"	10×4	85	6	"	परिभाषा to the beginning of व्युत्थानिप्रकरण

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5588	J. L.	763	Paper.	9½×5½	18	4-7	Devanagari: अजन्तपुंलिंग—अस्वार्थनशो- हस्तः to वावसाने
5589	,	764	,	10½×8½	105	8	" शब्दाधिकार to समासाभ्यविधि
5540	,	765	,	8½×8½	59	6	" शब्दाधिकार to अव्यय
5541	,	766	,	10×8½	68	7	" अकारान्तपुंलिंग to the end of तद्रितप्रक्रिया
5542	,	767	,	8×8½	16	11	" नादिचि to शीप्रत्ययान्त
5543	,	768	,	9½×4½	12	10	" From अजन्तपुंलिङ्गप्रकरण to the middle of शीलिङ्ग- प्रकरण
5544	,	769	,	9½×4½	150	16	Telugu. शीप्रत्यय to लिंगानुशासन

5545	J. L.	770	Paper.	11x6	44	18	Devanagari.	तदिप्रत्यय complete
5546	"	771	"	10x4	6	8	"	अपत्याधिकार
5547	"	772	"	9x4½	458	8	"	Fragments of अपत्याधिकार
								आदादि and पूर्वकुदन्त
5548	"	773	"	9½x4½	169	11	"	Uttarārdha complete.
5549	"	774	"	10x4½	43	8	"	Fragments of Uttarārdha
5550	"	775	"	10½x4	84	14-15	"	From Beginning of Uttarārdha to लकाराधिकार
5551	"	776	"	10½x4½	76	10	"	Uttarārdha to लकाराधिकार। Wants beginning and end
5552		777	"	11½x5	15	14	"	From the middle of लकाराधिकार up to लकाराधिकार
5553		778	"	10½x4½	6	10	"	Fragment of Uttarārdha
5554		779	"	10½x5	21	12	"	Pūrvkṛt Complete
5555		800	"	10x4½	82	12	"	Svaraprakriya , ,
5556	T. S.	1086	"	9½x4	280	9 or 10	"	Pūrvārdha , ,

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5557	T. S. 1087	Paper.	9 $\frac{1}{2}$ x 4	214	8-10	Devanagari.	Uttarārdha wants end.
5558	,, 1088	"	9 $\frac{1}{2}$ x 4	18	8-10	"	Do Upādi portion

DETAILED REMARKS

on

SIDDHĀNTA KAUMUDI MSS.

No. 5485

After the colophon we find

श्रीमुखाचाहबहुलएकादश्यां भृगोदिने ।

नारायणेन लिखिता श्रीमत्सिद्धान्तकौमुदी ॥

No. 5497

After the colophon we find

‘ काढच्यां वेणीदत्तेन लिखिता गुर्जरजातीयेन हृन्दानिवासिना
रामेश्वरगमनाकसरे ’

No. 5499

After the colophon is found:—

मासे भाद्रपदे तिथौ प्रतिपदि कोष्ठ्याङ्ग्यसंवत्सरे

सच्छब्दामृतवर्षिणी कुवलयानन्दप्रदां कौमुदिम् ।

शब्दाक्षान्तमोपहं सुररिपोः प्रालेलिखत् प्रीतये

ज्ञेषारुयो विद्वधेन्द्रेश्वरेश्वरमणेः सूतुः गुरुप्रीये ॥

No. 5501

After the colophon we find

हेविडम्बिनामसंवत्सरे मार्गशीर्षमासं पक्षिनेव्वान्तेति(१५) सोमवारे
स्वातीनश्चत्रे अतन्तशास्त्रियः प्रथः अक्षणाचलकुमाररामेण लि-
खितम् ।

No. 5508

We find after the colophon:

संवत् १८७१ शके १७१४ माघवेमासि शुक्लपक्षे द्वितीयायां च भृगो-
दिने ।

The date of this Ms. is therefore 1813-14 A. D.

No. 5515

After the colophon is given:—

शके स्वस्ति श्रीनृपशालिवाहनशके १७२६ रक्ताक्षिनाम संवत्सरे उत्त-
रायणे हेमन्ततौ पुष्यमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां इन्दुवासरे दिवा
१२ द्वाषशधाटिका समये सदा मेषलग्ने श्रीमत्तद्वज्रापुरे भूपालानु-
ज्ञया काशिविश्वनाथ ननिधौ इदं पुस्तकं संपूर्णम् ॥

This Ms. is dated A. D. 1804.

No. 5516

After the colophon is given

शेषभट्टस्य तस्य तनयस्य वालनाम्नः....खडु पुस्तकं दि । शुभकृत्संब-
त्सरलिखितम् ॥

No. 5528

After the colophon is given

यज्ञेश्वरदीक्षितैकाशेष्येण वालारूप्येन लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

Nos. 5526 and 5527

After the colophon is given

कागळकरनारायणभट्टात्मजेषभट्टतनूजेन विद्वद्वर्ययज्ञेश्वरदीक्षितैक-
क्षिष्येन वालारूप्यलिखितम् ॥

No. 5555

After the colophon is given

स्वरारूप्यावै सहः शुकुद्वादश्यां भार्गवे दिने ।

स्वराणां विश्वनाथेन लिखिता प्रक्रिया मुदा ॥

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—प्रौढमनोरमा ॥

5559. SIDDHĀNTAKUMUDĪVYĀKHYĀ
PRAUDHAMANORAMĀ.

Burnell's Catalogue No. 773. Page 39. Right column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—197. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—7000. Author—Bhaṭṭojidikṣita. Incomplete. Pūrvārdha only. Printed.

Beginning:

ध्यायंध्यायं परं ब्रह्म स्मारंस्मारं गुरोग्निः ।

सिद्धान्तकौमुदीव्याख्यां कुर्मः प्रौढमनोरमाम् ॥

End:

यथायथमिति । न “लोक” हति षष्ठीनिषेधः ॥

Celophon:

सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या सेयं प्रौढमनोरमा ॥

समाप्तं तत्र पूर्वार्थं तेन तुष्यतु शङ्करः ॥

इति श्रीभट्टोजिदीक्षितविरचितायां प्रौढमनोरमायां सिद्धान्तकौमुदी-
व्याख्यायां पूर्वार्थं समाप्तिमगमत् । संवत् १८६४ मिति आव-
णसुदि १५ ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvya-khyā otherwise known as
Praudhamanoramā.

From the beginning to the end of Pūrvārdha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is
written

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वी शरभोजी महाराज्याकृत्या कारकतीन्व
काशदिशादून खण्डकिरून आणिले असें ।

The present Ms. was copied in samvat 1864 corresponding
to A. D. 1807.

The work has been published in the Chaukhamba Press,
Benares.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete, or otherwise,
5560	B. L. 9944	Palm leaf.	18 $\frac{1}{4}$ × 1 $\frac{1}{2}$	158	10	Telugu.	From the beginning to the end of Pūrvārdha (wants some portion in the middle.)
5561	" 780	Paper.	10 × 4	318	6	Devanagari.	"
5562	" 777	"	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	176 (100-170 missing)	12	"	" (but wants in the middle.)
5563	" 778	"	10 × 4	47 (118-164)	12	"	From the end of Apatyā- dikāra to the end of Pūrvārdha.
5564	" 772	"	14 × 6	179	10	"	From the beginning up to Śrīśāstrikā in Apatyādikāra
5565	" 779	"	9 $\frac{1}{4}$ × 4	68	16	"	From the beginning to the end of Kāraka prā- karapa
5566	" 774	"	12 $\frac{1}{4}$ × 6 $\frac{1}{2}$	144	13	"	Uttarārdha to the end of Kṛdanta

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5567	B. L. 788	Paper.	10×4	80	12	Devanāgarī.	Uttarārdha, wante beginning
5568	" 786	"	9½×4½	102	10	"	Same as No. 5558 but the beginning is wanting
5569	" 781	"	10×3½	167	6 or 7	"	Uttarārdha to the end of लकारायप्रक्रिया
5570	" 782	"	10½×3½	82	12	"	
5571	" 785	"	9½×4½	82	11-13	"	Uttarārdha from the middle of ख्वादि to the end of तिडन्त
5572	Ms. No. 13959	"	12½×5½	25	10	"	Do. fragments.
5573	B. L. 775	"	11×3½	10	11-18	"	Uttarārdha to the end of सूत्रा लोटो उड्हन्
5574	" 776	"	12½×5½	27	14 or 15		From the end of ख्वादि to the end of लकारायप्रक्रिया

5575	"	798	Paper.	$9\frac{1}{4} \times 8\frac{1}{4}$	14	12	Devanagari	स्वरप्रक्रिया alone						
5576	"	784	"	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	38	10	"		From the Vaidika-Prakri-					
									या to the end of Uttara-					
									rārdha					
5577	J. L.	781	"	$9 \times 4\frac{1}{2}$	3	39	"		Fragments of various sec-					
5578	"	782	"	$11\frac{1}{4} \times 5$	108	10-12	"		tion in the Pūrvārdha					
5579	"	783	"	11×5	42	10	"		From the beginning to the					
									end of Kārakapṛakarana					
5580	"	784	"	11×4	46	10	"		From the beginning of					
									Pūrvārdha to the mid-					
									dle of शब्दाधिकार					
5581	"	785	"	18×6	18	9	"		Pūrvārdha-from the mid-					
5582	"	786	"	$10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	37	14	"		dle of the अनुसन्धि					
									From the middle of the					
									अजन्तुर्पुण्डिग्रामकरण to the					
									end of kāraka					

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines Per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.	Text
5583	J. L. 787	Paper.	11×4	20	9	Devanagari.	Kārakaprakarapa up to sāṭhi	खादि to वैदिकप्रकारा
5584	"	788	"	11½×5	160	11	"	From Uttarārdha खादि to वैदिकप्रकारा
5585	"	789	"	11×4½	8	8	"	On, on पौरणी
5586	"	790	"	11½×6	9	9	"	"
5587	"	791	"	10×4½	88	7-9	"	From उद्यन्तप्रकरण to end
5588	"	792	"	11½×6	9	9	"	Fragments
5589	S. K.	74	"	11½×3½	180	8 or 9	"	"
5590	"	89	"	10×4½	8	12 or 18	"	अथवत् and कृताद्देश सूत्राः
5591	"	78	"	10×4½	4	9	"	इत् उपाद्यन्तविचार
5592	"	72	"	"	28	7 or 8	"	भावकम्पत्राक्षिया—उकारायम्— किया

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5593. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ

ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 790. Page 40. Left column.
 Substance—Paper. Size—11×4 inches. Sheets—244.
 Lines—10 to a Page. Script—Devanagari. No. of
 Granthas—9000. Author—Haridīkṣita. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

तद्वितान्तस्येति । कुद्रहणन्तु तिडित्यादावधातुरिति
 निषेधबोधनार्थम् ।

End:

ष्वनितञ्चेदं सर्वनामसंज्ञासूत्रस्यकौस्तुभतच्चविवेक-
 टीकाविवरणयोः पितामह.....

Subject: Praudhamanoramāvyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Haridīkṣita is the grandson of the famous Bhāttojīdīkṣita. Probably he was the son of Bhānuji Dīkṣita, the author of the Vyākhyāsudhā. This work too has been printed in the Chaukhamba Press, Benares.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5594. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ

ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 791. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size— $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheet—293.
 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—9000. Author—Haridikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning, end and subject—Same as No. 5593.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5595. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ SABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 792. Page 40. Left column.
 Substance—Paper. Size— 12×6 inches. Sheets—28.
 Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—800. Author—Haridikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5593.

End:

परनिमित्तवाभावाच । एकशेषशब्दार्थस्य.....

Subject: Praudhamanoramāvyākhya. Sabdādhikāra—breaks
 off at the Sūtra सरूपाणि etc.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5596. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ SABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 788. Page 40. Left column.
 Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—201.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4800. Author—Haridikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning :

शेषविभूषणमीडे शेषाशेषार्थलाभाय ।

दातुं सकलमभीष्टं फलमीष्टे यत्कृपादृष्टिः ॥

ध्यायमिति ।

End :

अत्र केचिदिति न मदुक्तया मूलस्य रीत्ये...भाव
इति शुभम् । विस्तरस्तु असत्कृत(बृहत्)शब्दरत्ने
मदन्तेवासिकृतशब्देन्दुशेखरमञ्जूषयोश्च द्रष्टव्यः ॥

Caleophon :

इति श्रीमद्दीक्षितभट्टोजिपौत्रदीक्षितहरिविरचिते प्रौढमनो-
रमाव्याख्याने लघुशब्दरत्ने सुबन्तः समाप्तिमगमत् ॥

Subject : Praudhamanoramāvyākhyā otherwise known as
Laghuśabdaratna. From the beginning to Subanta-
prakarapa.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5557. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ

SABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 789. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{4} \times 6$ inches. Sheets—90.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of

Granthas—2815. Author—Haridikṣita. Incomplete.

Printed.

Beginning :

ग्रन्थमध्यकृतमिति । मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्ग-
लान्तानि च शास्त्राणि प्रथन्ते ॥

End :

विस्तरस्तु वृहच्छब्दरत्ने मदन्तेवासिकृते शब्देन्दुशे-
खरादौ च द्रष्टव्यः ॥

Colophon :

इति श्री + लघुशब्दरत्ने कृदन्तं संपूर्णम् ॥

Subject : Praudhamanoramāvyākhyā otherwise known as Laghuśabdaratna. From the beginning of Uttarā-
rdha to the end of Kṛdanta.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5598. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ ŚABDARATNAM.

J. L. Collection No. 793. Substance—Paper. Size— $12 \times 5\frac{1}{2}$
inches. Sheets—98. Lines—9 to a Page. Script—Deva-
nāgarī. No. of Granthas—2400. Author—Haridīkṣita.
Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5597.

End :

विस्तरस्तु वृहच्छब्दरत्ने मदन्तेवासिकृतौ वृहच्छब्दे-
न्दुशेखरादौ वा द्रष्टव्यः ।

Colophon :

इति श्री + कृदन्तं संपूर्णम् ॥

Subject: Praudhamanoramāvyākhyā—Laghuśabdaratna
From the beginning of Uttarārdha to the end of
Kṛdanta.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—कल्पलता ॥

5599. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ
KALPALATĀ.

Burnell's Catalogue No. 787. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—238.
Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—6000. Author—Kṛṣṇaṇiśra. Pūrvārdha only.
Printed.

Beginning:

आविर्भूतं यमेकं कलयति निखिलः स प्रथा नित्यताया
वसे नो चेदभेदो जगदपि सततं विभ्रदस्त्येव भेदम् ।
अस्मारूपैः(१) जैमिनीयेष्टिभिरपि सुगुणैर्गौतमीये चकास्ति
ज्योतिर्भूतः स इष्टं जयति बहुविधः कोऽपि शब्दैकमूर्तिः ॥
(ध्यायं) ध्यायमिति । ध्यात्वा ध्यात्वेत्यर्थः । आमी-
क्षण्ये णमुद् । अतो युगिति युद् ॥

End:

परस्परव्याप्तातादिति । तृतीयादिष्वित्युक्तेऽन्यत्र वि-
शेषामावो लक्ष्यते तृतीयादिष्वित्यस्यामावे तु...तद्वाभे
तस्य विशेषत्वमङ्ग हति भावः । अञ्जस्य नेति । अत्र
केचिदित्युक्तरीत्येति भावः ।

Colophon:

इति श्रीमतिपाठीदेवीदत्तसूत्रु.... सेवकरात्मजाचार्यकृष्णमिश्रकृताय
मनोरमाव्याख्यायां पूर्वार्थं समाप्तम् ॥
मनोरमाटीका पूर्वार्थं समाप्तम् ॥

Subject: Praudhamanoramāvyākhyā, otherwise known as
Kalpalatā. Pūrvārdha only.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This is a new commentary on the Praudhamanoramā of
Bhaṭṭoji Dīkṣita by one Tripāṭhin Kṛṣṇamiśra.

This has been published in the Vyākaraṇagrantha ratnā-
valli by Paṇḍit R. V. Krishnamāchariar of Kumbakonam.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या -- कल्पलता ॥

5600. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ

KALPALATĀ

J. L. Collection No. 794. Substance—Paper. Size—11×5
inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Deva-
nāgarī. No. of Granthas—120. Author—Kṛṣṇamiśra.
Incomplete. Printed.

Beginning:

गेरणौ ! गेरित्यंशे इत्यर्थः । क्रियापर इति । इतरवा-
क्येन कर्मकारकस्य कर्तृसंज्ञाविधानादिह कर्मशब्दः क्रि-
यापर इति भावः ॥

End:

विशेषवाचित्वादिति । ज्ञानं । द्विविधम् । स्मृतिरुभ-

वश । संस्कारजन्यं ज्ञानं स्मृतिरित्येवं विभजनात्

Subject : Siddhāntakaumudīvyākhyā—otherwise known as Kalpalatā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मनोरमाकुचमर्दनम् ॥

5601. MANORAMĀKUCAMARDANAM.

Not Noticed by Burnell No. 12380. Errata: Page XI.

Substance—Paper. Size— $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—22 (1-22). Lines—10-15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—980. Author—Panditajagannātha. Incomplete. Not printed.

Beginning :

सामानाधिकरण्येन प्रातिपदिकार्थविशेषत्वं व्युदस्यते तदाह । दूरःपन्था इति । एतेन करणे च स्तोकेति सूत्रे करणे किं क्रियाविशेषके कर्मणि माभूत । स्तोकं चलति, क्रिया न द्रव्यमिति प्राचां ग्रन्थोऽपि व्याख्यातः । यत्तु तमनूद्य क्रियाया विशेषत्वेन द्रव्यत्वावश्यमभावाचिन्त्य-मित्यूचुः तदेव चिन्त्यम् । धातुवाच्यायाः क्रियाया असत्वरूपस्याकरे प्रसिद्धत्वात् । न च विशेषत्वे वदनुपपत्तिः । कुदमिहतभाववल्लिङ्गसङ्घचाययोगित्व-मात्रेण त्रुदुपपत्तेः । यद्यपि हतशायिकाः शश्यन्त इत्यादौ भाष्ये सङ्घचान्वयः स्वीकृतः, पचतिभवती-त्यादौ कर्तृकर्मान्वयश्च तथापि लिङ्गस्य कारकान्तरस्य चाभावो निर्वाच एव स्वीक्रिया न युच्यते । लिङ्गक्रि-

यानाधारकारकैः असत्वरूपता तस्या इयमेताव(दंव)धार्य-
ताम् । हति पञ्चमी ।

End:

पुष्पान् लिया । ननु हंसश्च वरटा चेस्यत्र प्रसंगः । हंस-
त्वजातिसाम्बेदपि शब्दस्य वैलक्षण्यस्य स्त्रीपुंसत्वमात्र-
प्रयुक्तत्वादिति चेन्मैवम् । स्वरूपग्रहणानुवृत्तेः । *
स चेह विशेष्याभावादस्त्येव । इन्द्रेन्द्राण्यावित्यादौ तु
नैकशेषः । पुंयोग…… ॥

Subject: Manoramākucamardana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Dr. Burnell gives the number of this Ms. as 12280 in the Errata. It is a mistake for 12380.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—तत्त्वबोधिनी ॥

5602. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
TATTVABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No. 765. Page 40. Left column.
Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—
209. Lines—9 or 10 to a page. Script—Devanāgarī.
No. of Granthas—6000. Author—Jñānendrasarasvatī.
Incomplete. Printed.

Beginning:

नत्वा विशेषरं साम्बं कृत्वा च गुरुवन्दनम् ।

सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या क्रियते तत्त्वबोधिनी ॥

End:

रामाधीनेति । विभक्तथर्थेऽव्ययीभावे तु अधिरामम् ॥

Colophon:

इति सप्तमी ।

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā, otherwise known as Tattvabodhinī. From the beginning to Kāraka end.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Jñānendrasaravatī, the author of the Tattvabodhinī is regarded as identical with the teacher of Perubhatta, father of Jagannātha Pandita of Rasagangādhara fame. Hence he should have been a contemporary of Khaṇḍadeva who flourished early in the 17th century.

The Nirṇayasāgar Press, Bombay, has published a good edition of the work.

▲ DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches,	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5608	B. L. 768	Paper.	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	287	10	Devanagari.	The last line is wanting
5604	, 770	,	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	22	18 or 14	,	From ' उपदेशनासिक इत् ' to the end of अच्च- समिपकरण The beginning of हस्तमन्ति is also given here.
5605	769	,	$9\frac{1}{8} \times 4$	20	8	"	Begins in the middle of the first stanza and ends with the Paribhā- ṣprakarana
5606	766	,	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$	77	11	"	Begins in अठयशीभाष and ends with the middle of अपत्यधिकार(अत इत्)
5607	767	,	$10\frac{1}{2} \times 5$	54	11	"	Begins with the Apat्य- dhikāra and breaks off

in the middle of मात्र-

शीयप्रकरणम्

From the beginning of
उत्तरार्धा to the end
of तिनांता

Begins with the Uttarār-
dha, but the com. on
the first verse is want-
ing. Breaks off in the
beginning of the 4th
Pāda of the Upādi with
the Sūtra 'पृष्ठः कित्',

From the beginning, to
the end of middle of
हल्मसीष (com. on Sūtras
अनातुनाचिक etc.

From the beginning to
the Sūtra इ in हल्म-
सीषप्रकरण

10

91

10

247

10

29

18

9

29

18

18

9

9

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$

"

14×6

"

$11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$

"

$9 \times 4\frac{1}{2}$

"

771

"

764

"

795

"

796

"

796

"

796

"

796

"

796

"

796

"

796

"

796

"

5608

"

5609

"

5610 J. L.

"

5611

"

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5612	J. L.	797	Paper.	9½×4	12	8	Devanāgarī. Begins with the अज्ञन-पञ्चेष्ट्रकरण् and breaks off in the middle of the same Prakarana with the Sūtra अट्टुवार्ता etc.
5613	"	798	"	10×4½	12-16	28	Begins with the middle of उत्तरार्द्ध and ends with the end of stri-prataya
5614	"	799	"	10×4½	5	6-9	Begins with the second verse of the Uttaraṛdha and breaks off with the Sūtra:—ऽः कर्मणि च etc.
5615	"	800	"	10×4½	14	12-15	Begins with the Uttarār-dha and ends with the com. on the Sūtra:—

असिद्धान्ताभाग

5616	,	801	"	"	27	12-14	"	Begins with पूर्वकृत्तम् and ends with the Sūtra
5617	"	802	"	11½×4½	6	9	"	' अष्टावर्षीयं श्रुतिप् Breaks off in the middle of Ātmānepadaprakaraṇa from the Sūtras उत्तराणी etc. ends with the com. on the same Sūtra
5618	S. S.	93	Palm leaf.	16½×2½	92	12-14	Grantha,	From the beginning to Kṣrakaprakaraṇa
5619	"	100	"	18×1½	96	8-10	"	From the beginning to Avyaya
5620	"	104	"	16½×1½	91	7-10	"	Uttarārdha Incomplete

DETAILED REMARKS

on the

TATTVABODHINI MSS.

Nos. 5611 & 5618

On the title page is given: रङ्ग मट्ट भद्रगोस्वामिनाम्

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बृहच्छब्देन्दुशेखरः ॥

5621. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
BRHACCHABDENDUŠEKHARAH.

Burnell's Catalogue No. 798. Page 40. Left column.
 Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—528.
 Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—21200. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Pūrvārdha only.
 Not Printed.

Beginning:

भीगणेश्वाय नमः ॥

श्रीनृसिंहो जयति ॥

नागेशभद्रो नागेशभावितार्थविचक्षणः ।

शिवभद्रसुतो धीमानुपाध्यायोपनामकः ॥ १ ॥

चाचकानां कल्पतरोररिकश्चद्वाश्वनात् ।

शृङ्गवेरपुराधीश्वरामतो लब्धजीविकः ॥ २ ॥

नत्वा फलीशमीशानं कौमुद्यर्थप्रकाशकम् ।

मनोरमोर्मार्बदेहं तन्वे शब्देन्दुशेखरम् ॥ ३ ॥

ग्रन्थसमाप्तिग्रन्थप्रचारादिप्रतिबन्धकविज्ञविधाताय स-
मुचितक्रिचयनमस्काररूपं मङ्गलमाचरन् शिष्यविक्षायै
व्याख्यातशोतृणामनुषङ्गतो मङ्गलाय च निवभाति ॥
मुनित्रयमिति ॥

कारकविभक्तेवलीयस्त्वाद्वितीया । परिभाष्येति । त-
च्छब्दस्य बुद्धिस्थपरामर्शकत्वात्प्राचामुक्तीस्तिरस्कृत्वेत्य-
र्थः । मुनित्रयोक्तीविचार्ये(त्य)र्थथ । न चात्रार्थे “परिभा-
वस्तिरस्किया” इति कोशविरोधः । कोशस्य नामलिङ्गानु-
शासनत्वेन धातोस्तिरस्कारार्थादोधकत्वात् । “परौ भुवो-
ज्वज्ञाने” इति विशेषणेनान्यार्थादोधनाच । एतेन स्वग्रन्थस्य
प्राचीनग्रन्थैरगतार्थता समूलत्वश्च ध्वनितम् । भाविनोऽपि
बुद्धया विषयीकरणादियमिति निर्देशः । प्रकाशकत्वेनाति-
दुरुहग्रन्थान्तरेभ्यः सिद्धान्तज्ञाने[३]जायमानस्य क्लेशरू-
पसंतापस्य शामकत्वेन च कौमुदीत्यनेन वैयाकरणसि-
द्धान्तो विषयः तज्ज्ञानं प्रयोजनम् । तज्ज्ञासुराधिकारी-
त्यादि बोधितम् ।

॥ ‘अ ह उ.४’ इति ॥

एष जातिपरो निर्देशः ॥

End:

॥ (इन्द्रं रहस्यमयीदावचन०) ॥ * *
अभिव्यक्तिशब्देनात्यन्तसहचरितौ लोकविज्ञातादु-
च्चेते । कर्मणि किन् ॥

तदासाहचर्येणेति ॥

तेनेह नौ(?) । द्वौयुधिष्ठिरार्जुनौ द्वौ देवद(च)यश्वदत्ता-
विति । “दून्दं न्यश्चि” इत्यादौ वीप्सायां द्वित्वमन्यत्र
स्वार्थे द्वित्वमिति बोध्यम् ॥

अन्यत्रापीति ॥

दून्दं युद्धान्यवर्तन्तेति(?) । यथा अत्र द्वयोरित्यर्थाद्वौ-
प्सायां द्विर्वचनं यथा शीतोष्णसुखदुःखशुक्तृष्णादन्दानि
सहते । स्वार्थे द्वित्वम् । अत्रैकशेषवशाद्वहवचनम् । अत
एव “तार्थे दून्दः” इति सौतप्रयोगः सङ्कल्पते । अत्र
स्वार्थे द्वित्वम् । पुस्तवं लोकात् ॥

शब्देन्दुशेखरग्रन्थे पूर्वमर्धमप्पुरम् ।

प्रीयतां तेन भगवान् शिवया सहितः शिवः ॥

शब्देन्दुशेखरः सोऽयं फणिभाष्योक्तिभूषितः ।

सतां हृत्कमलेष्वास्तां यावत्फणिफणे घरा ॥

Colophon:

इति श्रीकाञ्जोपनामकशिवभट्टसतीगर्भजनागेशभट्टविरचिते सिद्धा-
न्तकौमुदीव्यास्याने शब्देन्दुशेखरारुपे पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

शुभमस्तु ॥ प्रन्थसंख्या २१२००

Subject: Brhacchabdenduśekharah. Pūrvārdha only.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given as follows:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजे श्रीशरभोजी महाराज साहेबयांकमाकारकतीन्त
काशीदेशाहून खरिदीकहन आणिले असें ॥

Bṛhacchabduṣekhara is a commentary on the Siddhānta-kaumāra by the famous Nāgeśabhaṭṭa.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या वृहच्छब्देन्दुशेखरः ॥

5622. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
BRHACCHABDENDUŠEKHARAH.

Burnell's Catalogue No. 799. Page 40. Left column.
Substance—Paper. Size— $14\frac{1}{4} \times 7\frac{1}{4}$ inches. Sheets—56.
Lines—14 or 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—2500. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete.
Not printed.

Beginning—Same as No. 5621.

End:

(अकः सवर्णे दीर्घः) ॥ अभित इति ॥
ग्रातश्चतामित्यत्र “रेरि” इत्यस्य तत् लकार इत्यादौ
“तोर्लि” इत्यस्य च शङ्कासमाधानाचकरणेन य (च)
तद्रेफात्परं भक्तेरिति हयवरदसूत्रस्थभाष्येण च ऋलक्-
सूत्रस्थयोरर्धमात्राजभागस्याभितः कलमत्वेन तथैवोचि-
तत्वादिति भाव इत्याहुः ॥
इौ लकाराचिति दलद्वय.....

Colophon: Nil.

Subject: Bṛhacchabduṣekhara. Acsandhiprakarana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly breaks off in the middle of the commentary on the sūtra अकः सवर्णे दीर्घः:

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या लघुशब्देन्दुशेखरः ॥

5623. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ

LAGHUSABDENDUSEKHARAḥ.

Burnell's Catalogue No. 800. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size— 14×6 inches. Sheets—507. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—13000. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

पातञ्जले महाभाष्ये कृतभूरिपरिश्रमः ।
शिवभट्टसुतो धीमान्सर्तीदेव्यास्तु गर्भजः ॥
याचकानां कल्पतरोररिक्षहुताचनात् ।
शृङ्खवेरपुराधीशाद्रामतो लब्धजीविकः ॥
नत्वा फणीशं नागेशस्तनुते अर्थप्रकाशकम् ।
मनोरमोमार्घदेहं लघुशब्देन्दुशेखरम् ॥

End:

तच्च । द्वित्वापाचिरिति वदन्तीति सर्वेषासीद्धिः वि-
स्तरस्तु बृहच्छब्देन्दुशेखरे चोध्यः ।

Colophon:

इति शिवभट्टसर्तीगर्भजनागोजीभट्टतलघुशब्देन्दुशेखरे तिक्तनं
संपूर्णम् ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhya—otherwise known as
Laghusabdendusekhara. Pūrvārdha and portion of
Uttarārdha (to the end of Tinantakāṇḍa)

Remarks:—The Ms. is in good condition. The beginning of the
next section is given here.

Laghuśabdenduśekhara is an abridgement of the Brhacchābḍenduśekhara of the same author. The work has been published in the Chowkhamba Press Benares.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5624	B. L. 801	Paper.	11 $\frac{1}{2}$ × 6 $\frac{1}{8}$	385	10	Devanagari.	Pūrvārdha complete
5625	" 810	"	9 $\frac{3}{4}$ × 4 $\frac{1}{4}$	365	10	"	"
5626	" 809	"	10 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{4}$	414	8	"	"
				(196-256 missing)			
5627	" 806	"	13 × 6	255	11	"	From the beginning of पूर्वार्ध up to तदात्
5628	" 811	"	10 × 4 $\frac{1}{4}$	204	10	"	From the beginning of उत्तरार्ध up to the end of वैदिकत्वप्रक्रिया
5629	" 804	"	12 $\frac{1}{2}$ × 5	139	10	"	From the beginning of उत्तरार्ध up to the end of वैदिकप्रक्रिया

5630 " 812 Paper. $12\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{4}$ 188 18
उत्तरार्ध up to the end of
उक्तकार्यप्रक्रिया

5631	"	802	"	12×6	108	10	"	पूर्वकुदन्ता to स्वरप्रक्रिया
5632	"	803	"	"	81	"	"	पूर्वोच्चरकुदन्ता
5633	"	818	"	$12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{4}$	62	18 or 14	"	पूर्वोच्चरकुदन्ता
5634	"	807	"	$12\frac{1}{4} \times 5\frac{3}{4}$	28	11	"	वैदिकस्वरप्रक्रिया alone
5635	"	805	"	13×5	60	11	"	वैदिकस्वरप्रक्रिया alone
5636	"	808	"	12×6	35	10	"	Begins with स्वर and ends with कुदन्त
5637	J. L.	808	"	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	107	10	"	From the beginning of Uttarārdha to the end of उक्तकार्य
5638	"	804	"	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	121	11	"	From the beginning of पूर्वार्ध to हठस्तन्तुसक

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise.
5639	J. L.	806	Paper.	12×6	88	10	Devanagari.
5640	"	806	"	12½×5½	62	12	From the beginning of Pūrvārdha to अजन्तुं- लिंग (बहुणवतु ।)
5641	"	807	"	11½×5	6	9	" जेरणैः सत्रविचारः;
5642	S. K.	75	"	11½×5½	251	10-14	Pūrvārdha complete
5643	76	"	11½×5	186	"	"	From the beginning of Uttarārdha to वैदिकप्र- क्रिया
5644	52	"	12½×4½	16	11	"	From the end of प्राचि- तार्थी to प्रागीशीय (आति- शयनेमतुप् ।)

5645	77	Paper.	$11\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{4}$	87	11	Devanāgarī.	Kārakapräkaraṇa.
5646	8. S.	107	Palm leaf.	$15 \times 1\frac{1}{2}$	58	10-12	Grantha.
5647	,	89	,	$17 \times 1\frac{3}{8}$	144	9-11	Sandhipräkaraṇa
5648	94	,	$16\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$	16	15	,	From Sandhi to Kāraka
						,	Beginning only.

DETAILED REMARKS

on the

SABDENDUSEKHARA MSS.

No. 5627

On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजे श्रीशरभोजिमहाराज साहेबयांच्या कारकर्त्तीत
काशीदेशादून करिकीकरून आणिले असें ॥

Nos. 5629, 5635, 5680, 5624, 5681, 5632, 5633 & 5636.

The same remarks as given under No. 5627 are given in
the above Numbers.

No. 5635

After the colophon we find

संवत् १८५२ मिते सावन (भावण) वदि पञ्चमी ॥ 'देहरी आवी'

The date is therefore A. D. 1794.

No. 5642

After the colophon is given

विद्वाजिविराजिकागलसमुदूतखसन्तानक-

श्रीनारायणभट्टवर्यतनयश्रीशेषभट्टस्य यः ।

श्रीमष्ठोलमहीपमन्त्रिपटलीचूडामणिर्धार्मिकः

पादाब्जस्य सखाजिनायकविभुर्यस्यातनोत्सेवनम् ॥

तनायकस्य पुरतो वसतस्तु शेष-

भट्टस्य तस्य तनयस्य च बाळनामः ।

यशेश्वरारूप्यसुधवर्यमुखाद्यलुब्ध-

विद्वास्य पुस्तकमिदं खलु बोधनीयम् ॥

On the title page is given:—

शेषभट्टात्मजबालारूप्यस्य

No. 5643

After the colophon is given

शेषभट्टात्मजवालारूपस्य

No. 5683

स्वस्ति श्रीनृपशालिवाहनशके १७२७ क्रोधनामसंबत्सरे दक्षिणायने
वर्षतौ श्रावणमासे शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां इन्दुवासरे श्रीमत्तंजापुरे बृह-
दीश्वरसन्निधौ दिवा द्वादशषट्कासमये तदा कन्यालग्ने भूपाला-
नुक्त्या इदं पुस्तकं संपूर्णम् ॥

This Ms. was copied in A. D. 1805.

No. 5686

स्वस्ति श्री शके १७२७ क्रोधननामसंबत्सरे दक्षिणायने प्रथमतौ
आषाढ़मासे कृष्णपक्षे द्वावश्यां भौमवासरे श्रीमत्तंजपुरे काशि-
विश्वनाथसन्निधौ दिवा Same as above.

This Ms. was copied in A. D. 1805.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—सुमनोरमा ॥

5649. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ SUMANORAMĀ.

Burnell's Catalogue No. 9945. Page 40. Right column.
Substance—Palm leaf. Size— $19\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
196. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-
thas—5500. Author—Tirumalaiya-Dvādaśāhayājin.
Incomplete. Not printed.

Beginning:

श्रीसर्वेश्वरसर्वतोमुखाध्वरीन्द्रगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः ।

वन्दे देव्याः सरस्वत्या वन्दनीयपदाभ्युजे ।

यद्वन्दनेन मन्दोऽपि विन्देद्वृहसमानताम् ॥

यो वेदगर्भमतनोद्दिधिमात्मसुष्टुं

यः पञ्चवर्षमकरोऽनुवमासप्राचम् ।

सोऽयं समस्तजगता सुहृदन्तरात्मा

वाचः प्रसादयतु मे दुधसंमतार्थः ॥

अष्टाख्यार्थी दर्शयन्तीव साक्षा-

ग्राख्यामुद्रा राजते यस्य हस्ते ।

भूयोभूयः सारकान्शेषपत्नी

साक्षादीक्षे दक्षिणामूर्तिदेवम् ॥

इद्वोपेन्द्रयतीन्द्रसान्द्रकरुणासंबृद्धषददर्शनी

श्रीषददर्शनवेङ्कटेश्वरिलसद्भाँडिधचन्द्रोदयम् ।

सौजन्यादिंतसर्वलोकविनुतप्रख्यातकीर्तिः खयं

श्रीसर्वेश्वरसर्वतोमुखगुहं सर्वेश्वरांशं भजे ॥

श्रीषददर्शनवेङ्कटाध्वरिसुतः षडदर्शनीवल्लभः

श्रीसर्वेश्वरसर्वतोमुखगुरोर्विद्यानिधेः सोदरः ।

विरुद्याताब्वन्पौण्डरीकसहजः सिद्धान्तकौमुद्यनु-

ख्याख्यामातनुते सुधीस्तिरुमलश्रीद्वादशाहाध्वरी ॥

*

*

महोजिदीक्षितकलाधरलब्धजन्मा

सिद्धान्तयुक्तिपरिवृंहितकौमुदीयम् ।

विद्योतते दशदिशां तमसां निहन्ती

सत्स्फूर्तिदा कुवलयाभिकतोषहेतुः ॥

सिद्धान्तकौमुदी सेयमेषा च सुमनोरमा ।

भावनासु भवन्तोऽस्यां विहरन्त्वनया बुधाः ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं देवता-
खरूपगुरुनमस्कारं कुर्वन्त्स्वग्रन्थस्योपादेयता हेतूक्तिपुरः-
सरं शिष्यावधारणाय चिकीर्षितं प्रतिजातीते ॥

End:

जीयादस्येव भवतीत्यादौ तैत्तिरीयाणां पृथक्षपदा-
पाठाच्च काचित्कोऽयं समाप्त इत्याहुः । अव्ययंविभ-
क्ति ॥ एकयोगपक्षेऽपदिशमित्याद्यसिद्धेहाव्ययमिति योग
इति । प्रथमानिर्दिष्टमिति । प्रथमया विभक्त्या निर्दि-
ष्टमुच्चारितं पथ..... ।

Colophon.

इति सप्तमी ॥

वृद्धोपेन्द्रसरस्वतीगुरुकृपासंवृद्धशब्ददर्शनी-

वंशाब्धीन्दुसरस्वतीमिखिनुतः श्रीबेङ्गुटेच्यावरः ।

सुनुस्त्विमलयज्वर्यविदुषः सिद्धान्तकौमुद्यनु-

व्याख्यायां सुमनोरमाभिधकृता षड्दर्शनीव्याकृता ॥

अश्लयसंवत्सरचैत्रशुद्ध १५ सौम्यवासरे सुमनोरमाभिष्प्रन्थ सं-
पूर्णम् ॥

Subject: Sumanoramā from the beginning to the end of
Kārakaprakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Sumanoramā is a commentary on the Siddhāntakaumudi

by one Tirumala, son of Venkata. He was the pupil of one Upendrasarasvati.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—सुमनोरमा ॥

5650. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ SUMANORAMĀ.

Burnell's Catalogue No. 9946. Page 40. Right column.
 Substance—Palm leaf. Size— $18 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—173.
 Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—
 5800. Author—Tirumalaiya Dvādaśāhayājin. Incomplete.
 Not printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5649.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5651. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BĀLAMANORAMĀ.

J. L. Collection No. 808. Substance—Paper. Size— $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$
 inches. Sheets—414 (22, 42, 184, 90, 24, 16, 86). Lines—
 12 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas—
 20700. Author—Vāsudevadikṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

ॐ नमः पाणिनि + गुह्यः ॥

स जयति दिव्यनटेशो+नृत्यति योसौ

चिदम्बरसभायाम् ।

End:

शब्देन्दुश्चेष्वरे प्रपञ्चितम् ॥

Colophon:

लकारार्थप्रक्रिया ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Bālamanoramā. From the beginning to the end of Lakārārtha-prakriya.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Vāsudeva Dikṣita was attached to the Tanjore court and was the younger contemporary of Ānandarāshyamakhin. Hence he belonged to the 18th century.

The Bālamanoramā Press, Madras has published a fine edition of the work.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5652. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ

BALAMANORAMA.

S. K. Collection No. 77. Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—37. Lines—10-13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Vāsudeva-dikṣita Incomplete. Fragment only. Printed.

Beginning:

स्वौजसमौडितिविहितखादीनामर्थविश्वेष etc.

End:

अत एव सञ्जन्तदेकार्थीभावः ।

Colophon:

इति विभक्त्यर्थः ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā, otherwise known as Bālamanoramā. From svādigandhi to the end of kāraka.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5653. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
BĀLAMANORAMĀ.

S. S. Collection No. 109. Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—72. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Vāsudeva. Incomplete. Printed:

Beginning:

स जयति दिव्यनटेशो * * श्रौताहन्तीचण्णगुण्डैः
महर्षिभिरहर्दिवम् ॥

End:

॥ जनसनखनां सञ्चलोः ॥ * *
जिगीयात् । आशिषि गायात् अगासीत् । अगास्यत् ।

Colophon:

इति श्रीवासुदेव + विरचितायां वि. कौ. व्याख्यायां बालमनोर-
मायां इच्छुविकरणनिरूपणम् ॥

Subject: Bālamanoramā. From the beginning of Uttarārdha to इच्छुविकरणी ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5654. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ

BĀLAMANORAMĀ.

M.S. Collection No. 106. Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2} \times 1$ inches. Leaves—122. Lines—5-7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Vāsudeva. Incomplete. Printed.

Beginning:

स जयति दिव्यनटेशः ॥ Same as No. 5651.

End:

वस्तुतस्तु बहुलग्रहणानुवृत्त्यैव सोहमाजन्येत्येव कथि-
दप्रवृत्तौ सिद्धायां न वारणपरतया व्याख्यानं व्यर्थ-
मेव । तदेतत् अवधारणं त्विति तुना स्मचितम् ॥

Colophon:

इति श्रीवासुदेवदीक्षितविरचितायां सि. कौ. व्याख्यायां बालमनोर-
मायां स्वादिसन्धिनिरूपणं समाप्तम् ॥

Subject: Bālamanorama, From the beginning to Svādi-sandhi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5655. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
BALAMANORĀMĀ.

S. S. Collection No. 105. Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—197 Lines—6-8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4500. Author—Vāsudeva. Incomplete. Printed.

Beginning :

अथ शविकरणा धातवो निरूप्यन्ते । इतः षडिति—
ऋषगतावित्यतः प्रागित्यर्थः । तुदादिभ्यः शः । कर्त्रये
सार्वधातुके परे तुदादिभ्यः शः स्यात् स्वार्थे । शपोऽप-
वादः ॥

End :

सपूच्ये सामान्यवचनस्य उच्यतेऽनेनेति वचनः ।
ऋषे तत्तु द्वित्वापचेरुपेक्षितमिति शब्देन्दुश्चेष्वरे प्र-
पञ्चितम् ॥

Colophon :

इति श्रीमत् सन्ततसन्तन्य + श्रीबासुदेववीक्षित + लकारार्थप्रक्रि-
यानिरूपणम्

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—कौमुदीविलासः ॥

5656. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
KAUMUDIVILĀSAH.

J. L. Collection No. 809. Substance—Paper. Size— 11×5

inches. Sheets—97. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2900. Author—Bhāskara, Incomplete. Not printed.

Beginning:

धातुर्लीलामावहन्ती मुखाब्जै-

दोमिर्विष्णोः लोचनैः शङ्करस्य ।

मृतिस्थयास्तप्तगाङ्गेयकाया

सौरी माया कापि पायादपायात् ॥

मुनिसिद्धान्समयसुधा-

मयकौमुद्यामप्यपेतदोषायाम् ।

विद्वन्मानसकमलं

भास्करकृतिः प्रमोदमाधनाम् ॥

रमयति शान्दिकरसिकं

कौमुद्यामिव घनोरमा कलिता ।

तद्विद्वचकं

रमयिष्यति मे विलास इह किं नो ॥

अपि परागिरिगरिमाणं

समूद्दिरति केवलं साधुः ।

शैली किलेयमिन्दो-

र्यत्सर्वत्रामृतं किरति ॥ ४ ॥

ग्रन्थारम्भे विश्वविधाताय कृतं शास्त्रप्रवर्तकाचार्यपा-
णिनिकात्यायनपतञ्जलिनमस्काररूपं ॥ विशिष्टरचनं
प्रतिजानीते । मुनित्रयमित्यादिना ॥

End:

॥ अर्थणस्तु ॥

यथपि कृत्यनवाक्यावित्यादौ त्रादेशनिवृत्यर्थम्
 नव् ग्रहणं कर्तव्यमेव ॥ न ॥ राम्तशब्दध्युत्पादनप्रसङ्गात्
 नभासहितस्यार्बन् शब्दस्य स.....

Subject : Kaumudīvīlāsaḥ, from the beginning to Halanta-pullinga.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Kaumudīvīlāsaḥ is a commentary on the Siddhāntakaumudi by Bhāskara, perhaps identical with Bhāskararāya, the famous Tanjore writer of the 18th century. Bhāskararāya is the author of a large number of works like the Lalitāsaḥasra-nāmabhāṣya etc.

॥ सिद्धान्तकौमुदीठ्याख्या—रत्नाकरः ॥

5657. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
 RATNAKARAH.

Burnell's Catalogue No. 794. Page 40. Left column.
 Substance—Paper. Size— $18\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
 357. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
 of Granthas—17500. Author—Rāmakṛṣṇa. Pūrvārdha
 only. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

विश्वेशं सचिदानन्दं लक्ष्मीकान्तमजं विभूष् ।

प्रणम्याथ मुनीत्वा पाणिन्यार्दोत्तथा गुरुन् ॥ १ ॥

वेदश्चाक्षार्थनिष्ठातं तातं तिरुमलाभिष्ठम् ।

शेषाशेषार्थसिद्धार्थकौमुदीमतिगङ्गराम् ॥ २ ॥

व्याचिख्यासुविवास्येऽहं रामकृष्णो यथामप्य् ।

वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरमिमं सुशीः ॥ ३ ॥

प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्तिमीम्युः
मङ्गलं मुख्यगुरुनमस्काररूपमावभानः शिष्यशिक्षार्थ ग्र-
न्थत उपनिषद्वाति । मुनितयमिति ॥ त्रयोऽवयवा अस्वे-
त्वर्थे सङ्क्षयाया अवयवे तयविति तयपो द्वित्रिभ्या त-
यस्यायज्वेत्ययजादेशे षष्ठीसमाप्तः ।

End:

अन्यत्रापीति ॥

तथा नपुंसकत्वमनिपात्यं लोकाश्रयत्वालिङ्गस्येति भ-
गवान्पतञ्जलिराह । इत्यत इति ॥ चार्थे इति ॥ लिङ्गा-
त्सर्वेषु सिद्धम् ।

फणीन्द्रभाष्यादि विभाष्य यत्नतः

सिद्धान्तरत्नाकरमर्थविद्वन्द्वास्तुतम् ।

भीरामकृष्णोऽरचद्विपश्चि-

त्तेनेष्टदौ शम्भुहरी प्रसीदताम् ॥

शेषाश्वेषार्थसिद्धान्तकौमुदीमतिगङ्कराम् ।
 व्याचिस्यासुर्महाश्वेषं याचेऽयं यातुवित्तताम् ॥
 सोऽप्य रत्नाकरं पित्रोस्तर्मलाख्यान्पूर्णयोः ।
 भूत्यर्थमतनोद्रामकृष्णो गोविन्दमानसः ॥

Colophon :

इति श्रीमद्देहकटादिभृत्यमजतिर्मलभृत्यमजरामकृष्णभृकर्तृके सिद्धा-
 न्तकौमुदीव्याख्याने वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरे पूर्वार्धम् ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā, otherwise known as
 Vaiyākarapasiiddhāntaratnākara. From the begin-
 ning to the end of Pūrvārdha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is
 given:

ऐ पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वीशरभोजिमहाराजयांच्याकारकतन्त काशीदे-
 शाहून खरिद्यकर्त्तव्य आणिले असें ॥

This commentary on the siddhāntakaumudi is by one
 Rāmakṛṣṇa, son of Tirumalabhaṭṭa and grandson of Veṅ-
 katādribhaṭṭa. The commentary is named Vaiyākarapasiid-
 dhāntaratnākara.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—रत्नाकरः ॥

5658. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ RATNĀKARAH.

Burnell's Catalogue No. 795. Page 40. Left column.
 Substance—Paper. Size—11 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$ inches. Sheets—

148. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3000. Author—Rāmakṛṣṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning :

प्रत्ययस कुरिति न्यासे किपः शङ्काया एवाभावाच ।
न च स्वरार्थः । धातुस्वरेणैवेष्टसिद्धेरिति तच । ऋजित्य-
त्रामागमे आकारस्योदात्तत्वसम्पादनेन चारितार्थ्यात् ।

End :

ध्वनितश्चेदं सर्वनामसंज्ञासूत्रस्य कौस्तुभैतत्त्वविवेकटीका-
विवरणयोः पितामह....

Colophon : (Sheet No. 141)

इति विभक्त्यर्थः ।

Subject : Siddhāntakaumudīvyākhyā—otherwise known as Vaiyākaraṇasiddhāntaratnākara. From the beginning to Kāraka. Wants beginning.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—रत्नाकरः ॥

5659. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ RATNĀKARAH.

Burnell's Catalogue No. 796. Page 40. Left column.
Substance—Paper. Size— $12\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—45 (4-48). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1250. Author—Rāmakṛṣṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning :

...माणस्त्वात् । 'ईश्यद्' इति सुवचत्वाच्च । लण् ।

निःसन्देहार्थमनुवन्धान्तरे निर्देष्टव्ये पुनर्णकारनिर्देशो
ज्ञापयति अस्तीयं परिभाषा व्याख्यानतो विशेषप्रति-
पत्तिर्न हि सन्देहादलभणमिति । यमङ्गनम्

End:

सोऽचिलोपे ॥

अचाविति स्पष्टार्थपरिशेषादेव तत्त्वाभादिति वामनः ।

Colophon: (Sheet No. 45)

इति विसर्गसन्धिः ।

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā Vaiyākaraṇasiddhānta-
ratnākaraḥ. From the beginning to the end of
Visargasandhiptakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या— लघुमनोरमा ॥

5660. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ LAGHUMANORAMĀ.

J. L. Collection No. 810. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$
inches. Sheets—11. Lines—9 to a Page. Script—Deva-
nāgarī. No. of Granthas—180. Author—?. Incomplete.
Not printed.

Beginning:

अथ लघुमनोरमायारभ्यते मात्रशब्दस्येति । तस्य
चावधारणमर्थः ॥

— मात्रं कात्स्न्येऽवधारणे इत्यर्थः । प्रातिपदिकार्थादीन्येव
तन्मात्रमिति एवकारेण स्वपदविग्रहः पयूरम्बंसकादित्वा-

तस्मासः । कुण्ड इति ॥

End:

हरिं दिदक्षुरिति ॥

स्यारुप्यानादिति सूत्रेऽर्थशब्दोऽपि पृथक्कनिमित्तम् ।
तथा च दून्द एवायम् । न तर्थशब्देन बहुवीहिरिति
भावः ॥

Colophon:

इति षष्ठी ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Laghumanoramā (Kāraka prakarṣpa). From the beginning to the end of saṃsthā.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

This is another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudi.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्यारुप्या—प्रकाशः ॥

5661. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ PRAKĀŚAH.

Burnell's Catalogue No. 9948. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—117. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Tolappar. Incomplete. Not printed.

Beginning:

अतो गोत्रे य इह विहितः तदन्तादण स्यादित्यर्थः ।
तत्र च पारिभाषिकं गोत्रं गृष्टते...श्रीलं यस्याः सा पा-

णिनीयानुसारिणी 'सुप्यज्ञातौ णिनिस्वाङ्कीत्ये' इति
णिनिः ।

End:

सुलसा सुलोभ्या सुलेभिः । सुलसे सुलोभ्या सुलो-
भ्यः.....

Colophon: (Leaf No. 45)

श्रीमद्भारद्वाजकुलशिखप्रिल्योदन श्रीमत्सद्गुरुनामाख्वरिवरतनूजस्य स-
र्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य लोलध्यवीक्षितस्य कृतौ कौमुदीप्रकाशे स्वरघस्य-
न्वप्रकरणम्

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as
KaumudiPrakāśa, Halantaprakarana.

Remarks:—The Ms is in good condition.

Tolappar, the commentator on the Siddhāntakaumudi belonged to the Bhāradvājagotra and was the son of one Sahasranāmādhvarin.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—शब्दसागरः ॥

5662. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ

SABDASĀGARAH.

Burnell's Catalogue No. 797. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{2} \times 7\frac{1}{2}$ inches. Sheets—72.
Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—1400. Author—?. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा वागीश्वरीनाथं कृत्वा च गुरुवन्दनम् ।

सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या क्रियते शब्दसागरः ॥

श्रीमान्भट्टोजिदीक्षितः स्वयं निरन्तरायप्रायोऽपि ग्रन्थ-
समाप्तिग्रन्थप्रचयादिप्रतिबन्धकस्य सम्भावितयत्किञ्चिच-
इरितस्य परिहाराय समुचितपाणिन्यादिमुनित्रयनमनरूपं
मङ्गलमाचरञ्जश्वानप्यमुमर्थं ग्राहयितुं व्याख्यातुश्चोत्तु-
णामनुष्ठङ्कतः कुशलाय च ग्रन्थतो निबन्धन् चिकीषितं
प्रतिजानीते— मुनित्रयमित्यादिना ॥

त्रयोऽवयवा अस्य त्रयम् । सहस्राया अवयवे तयः ॥

End:

॥ रोऽसुषि ॥

असुषीति यदि पर्युदासः स्यात्ततः सुप्सदशप्रत्यय
एव स्यात् * अहभित्यावर्त्य एकेन नलोपाभावं
निपात्य द्वितीयेनरुविधेय इत्यहभिति सूत्रे वक्ष्यमाण-
तया रुत्वा..... ।

Colophon : (Sheet No. 68)

इति विशर्गसन्धिः ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as
Śabdasāgara. From the beginning to the end of
Visargasandhi.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This again is another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudi. The name of this commentary is Śabda-
sāgara.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—शब्दरत्नार्णवः ॥

5663. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
ŚABDARATNĀRNAVĀH.

S. K. Collection No. 79. Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—250. Lines—9-11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5000. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

जगतीं दुर्गतिभीतां मार्गयेतां तमोवृतामेताम् ।

साध्वनुशासनयुक्तां घटयन्पद्मापतिः पायात् ॥

शिष्टाचारानुभितश्चितिबोधितकर्तव्यताकं नमस्कारात्म-
कं मङ्गलं विश्वविधातार्थमाचरणभिमतं प्रतिजानीते—मु-
त्रयमित्यादिना । ननु मध्यगुरुरूपस्य जगणस्य रोगदा-
यकृतया कथमस्य मङ्गलत्वम् । न च वर्ण्याभावाब्धदोप
इति वाच्यम् ।

वर्ण्यते नायको यत्र फलं तद्रूपमादिशेत् ।

अन्यथा तु कृते काव्ये कवेदोषावहं फलम् ॥

इत्युक्तेः । न च यावत्काव्यलक्षणाभावाब्देदं काव्य-
मिति वाच्यम् । हीनाङ्गेषु यथा तवेदं शरीरं दुष्टमित्यु-
च्यते । न तु शरीरमेव नेति दुष्टस्यापि काव्यत्वे बाधका-
भावात् । कविकर्म काव्यम् । मैवम् । मुनिपदोपादानेना-
श्रादोपात् । तदाहुः ।

देवतावाचका ये च ये च भद्रादिवाचकाः ।
 ते सर्वे नैव दूष्याः स्युर्गणतो लिपितोऽपि वा ॥
 हति । मन्तारो वेदाद्यर्थज्ञा मुनयः । मनेहुचेति उकार
 आदेशः । औणादिकः प्रत्ययः । तपरत्वात् लघूपञ्चगुणः ॥

End:

॥ त्यदादिषु ॥ * *

वस्तुतस्तु व्यर्थ एव किप्रत्ययस्य किरित्युक्तेऽपि तत्

..... ॥

Subject: *Sabdaratnārṇava*. From the beginning to the end
of Halanta Pullinga.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

This is yet another anonymous commentary on the *Siddhāntakaumudi*.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—शब्दरत्नार्णवः ॥

**5664. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ
ŚABDARATNĀRNĀVAH.**

S. K. Collection No. 80. Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5$
inches. Sheets—179. Lines—9-18 to a Page. Script—
Devanāgarī. No. of Granthas—3000. Author—?. Incom-
plete. Not printed.

Beginning:

अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् । अर्थवदिति नपुं-
सकनिर्देशः, प्रातिपदिकमिति विषेयानुरोधात् । अधातु-
रप्रत्यय इत्यत्र तु परवल्लिङ्गं इन्द्रतपुरुषोरिति नियमा-

त्पुलिङ्गमेव भवति । अत्र यद्यप्यर्थवत्पदमनर्थकम्, अधा-
तुरग्रत्वय इति पर्युदासेनार्थवत् एव लाभसम्भवात् ।
यत्तु नविवयुक्तमन्यसदशाधिकरणे तथा शर्थगतिरिति
न्यायाच्चित्तत्वज्ञापनायार्थवत्पदमिति, तदसत् ॥

End:

तदिति ॥ तलोपश्चेत्यत्र 'प्रायः पापं विजानीयाच्चित्तं
तस्य विशोधनम्' ।

Colophon:

इति समाप्ताश्रयविधयः ।

Subject: Siddhāntakaumudīvyaśākhya, otherwise known as
Sabdaratnārṇava; breaks off in the middle of Sabda-
dhikāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This Ms. represents the latter portion of the previous work.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—तत्त्वबोधिनी ॥

5665. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ TATTVABODHINĪ.

S. K. Collection No. 96. Substance—Paper. Size—10×4½
inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—
Devanāgarī. No. of Granthas—70. Author—Jñānendra-
saravati. Incomplete. Printed.

Beginning:

अज्ञाननाशने दक्षं दीक्षितं भक्तरक्षणे ।
वटमूलाश्रयं त्यक्षं दक्षिणामूर्तिमाश्रये ॥

ग्रन्थमध्ये विज्ञविधानाय कृतं मङ्गलं शिष्यशिक्षार्थं
निबध्नाति— श्रीत्रेत्यादिना । श्रोत्रियस्य भावः श्रौत्रम् ।
हायनान्तयुवादिभ्योऽणिति सूत्रे श्रोत्रियस्य यलोपश्चेति
वार्तिकाद्यलोपेऽणप्रत्यये च यस्येति चेतीकारलोपः । अ-
ईतो भाव आर्हन्ति ॥

End:

कर्तृसामान्यबोधे सति क इति कर्तृविशेषाकांक्षायां
वाप्तकाभावात् । नापि देवदत्तकर्तृका पचिक्रियेत्युक्तेऽपि
कसिन्बन्धिति कस्य वेत्याकांक्षादुर्वर्त्तेवेति शङ्खथम् ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as
Tattvabhadri, beginning off Uttarārdha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This commentary is by Jñānendrasarasvati.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या – सुधाञ्जनम् ॥

5666. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ SUDHĀÑJANAM.

S. K. Collection No. 50. Substance—Paper. Size—11½×5 inches. Sheets—6. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

वन्दे श्रीगणनाथस्य पदाब्जं श्रीसमन्वितम् ।

यद्वक्तव्यमरैः सेव्यं साहित्यप्रधुलिप्सुभिः ॥

लोके शब्दविवेचनाय विदुषा भट्टोजिनाम्ना स्वयं

श्रीमत्सर्वकलाभदा विरचिता या कौमुदी राजते ।

दैवाचामधिगत्य विस्मृतवतो भूयोऽपि तस्प्राप्तये

जाव्यान्धस्य सुधाञ्जनीयममला सम्यच्छाया तन्यते ॥

मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च शास्त्राणि

प्रथम्न इति भाष्योक्त्या ग्रन्थादौ कृतं पङ्गलं शिष्यशि-

शिक्षार्थमुपनिवद्धाति मुनित्रयमिति ॥

End:

आयतेति । त.....

Subject: Siddhāntakaumudīvākhyā, Sudhāñjanam. From the beginning to the middle off Acsandhi.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This again is another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudi.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या ॥

5667. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

S. K. Collection No. 59. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—8. Lines—8 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning, end, and subject—Same as No. 5666.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या ॥

5668. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

S. S. Collection No. 30. Substance—Paper. Size— $16\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Sheets—47. Lines—7-18 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1250. Author—? Incomplete.

Beginning :

..... निपात इति किं चकार अत्र प्र-
त्ययस्य शास्त्रकल्पितत्वात् । एकाजिति कर्मधारयः ॥

End :

॥ दिव उत् ॥

ननु विषेयविषये उच्चारणार्थानामपि तु सङ्गेवोदिता
अन्यथा तान्तस्य विधानमित्यस्य ॥ ॥ अत एव
नन्द्यादिभ्यो ल्युप्रत्यये नन्दनेति... बन्त प्रयोगो....

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhya.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

There are eleven fragmentary leaves at the end dealing with
वृद्धिरादैच् and द्व्याप्रातिपदिकात्

॥ आरुयातचन्द्रिका ॥

5669. ĀKHYĀTACANDRIKĀ.

J. L. Collection No. 811. Substance—Paper. Size— 8×5

inches. Sheets—10. Lines—17 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—340. Author—Bhāttamalla. Complete. Printed.

Beginning:

भूवार्यादिप्रकृतये पुरुषत्रयमूर्तये ।

सदाख्यातपदायास्मै परस्पायात्मने नमः ॥ १ ॥

संपूज्य गुरुपादाङ्गे भट्टमल्लेन रचयते ।

अयुतिपत्थनां प्रचारार्थमेकर्थाख्यातपद्धतिः ॥

End:

वाशुतादेर्लुडिवृद्धयः स्यसनोर्लुटिकल्पते ।

परस्मैपदमन्यस्पाचथा शिष्टप्रयोगतः ॥

Colophon:

इत्यात्मनेपदपरस्मैपदविवेकवर्गः ॥

इत्याख्यातचन्द्रिका समाप्ता ॥

Subject: Ākhyātacandrikā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Ākhyātacandrikā by Bhāttamalla deals with the meanings of root forms. The work has been published by the Caukhamba Press, Benares.

Bhāttamalla is earlier than the 14th century, for we find Mallinātha quoting profusely from this work. It is likely that the author belongs to the 11th or the 12th century.

॥ उणादिसूत्रम् ॥

5670. UNĀDISŪTRAM.

Burnell's Catalogue No. 829. Page 42. Left column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 8$ inches. Sheets—12.

Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—?. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

कृवापाजिभिस्वदिसाध्यशूभ्य उण् ।

छन्दसीणः ।

हसनिजनिचरिचलिभ्यो शुण् ।

किदरयोः श्रीणः ।

तोरथलः ।

कुक्कवचः कथ ।

End:

अभिसत्तेरसुन् ।

प्रथेरमच् ।

तरतेदिः ।

चरेश ।

ग्रहेरितिः ।

दिवेदिविः ।

मञ्जेरलच् ।

Colophon:

इत्युणादी पञ्चमः पादः समाप्तिमगमत्

सर्वशब्दविनिष्पत्तिहेतुं त्रिमुनिसंमतम् ।

उणादिसूत्रमलिखत् शेषः श्रीणायितुं गुरुम् ॥

Subject: Unādisūtra 1-5 Padās.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The question of the authorship of the Unādisūtras is still

an open one. Pāṇini by some, and Śākāśayana by others is regarded as the author of the sūtras. The work has been published in all the editions of the Kaumudi of Bhāskarī Dikṣita and by Dr. Aufrecht separately.

॥ उणादिसूत्राणि ॥

5671. UNĀDISŪTRĀΝI.

S. K. Collection No. 46. Substance—Paper. Size— 10×4 inches. Sheets—8. Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—140. Author—?. Complete. Printed.

Beginning :

कुवा + उण् ॥

End

चरेशमः । मङ्गरलच्

Colophon :

इत्युणादिषु पद्ममः पादः ।

Subject: Uṇādisūtras.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given the following:

वर्तेविस्वलोपो दीर्घश्च वा । इषुषिभ्यां किप् + कयतिपिक्योः कः

पौच् ॥

इति वाक्यपाठनिरुक्तिः समाप्ता ।

कागलकरक्षेषभृतनूजेन शेषवालास्येन लिखितमिदं पुस्तकम्

॥ उणादिपाठः ॥

5672. UNĀDIPĀTHAH.

J. L. Collection No. 812. Substance—Paper. Size— 7×5 inches. Sheets—8. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5671.

End:

मद्रेरलच्

Colophon:

इत्युणादिषु पञ्चमः पादः उणादिः समाप्तः
बालाभ्याम् नमः श्रीप्रणतांतिहराय नमः । शोलागामकरगांगाधरभट्ट-
पुत्रकाशीनाथास्यसूरिणः पुस्तकमिदं छेयम् ॥

Subject: Upādi I-V Pādas.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ उणादिपाठः ॥

5673. UNĀDIPĀTHAH.

J. L. Collection No. 813. Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—15. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—?. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5671.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page

is given:—

मुद्रलरज्जभृभृगोस्यामिनाम्

॥ उणादिसूत्रम् ॥

5674. UNĀDISŪTRAM.

Burnell's Catalogue No. 9994. Page 40. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—4 (178–176). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—128. Author—?. Complete. Printed.

Beginning:

कृपावाजिमः स्वदिसाध्यशूभ्य उण् ।

छन्दसीणः ।

दशनिजनिचरिचटिरहिभ्यो शुण् ।

किञ्चरये श्रीणः

श्रोरथलः

End:

तनो तेषि उसन्यच्च ।

ग्रहेरणिः ।

हन्तेषुरच् ।

प्रथेत्तम च ।

चरेश्चदिवेडिविः

मङ्गरलच् ॥

Coleophon:

इत्युणादौ पञ्चमः पादः

Subject: Upādipāñcapādikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This text of the Upādisūtras represents a new recension altogether. The recension differs much from that adopted by Ujjvaladatta, Bhāskoji and others.

॥ उणादिमणिदीपिका ॥

5675. UNĀDIMANIDĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9995. Page 42. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— 10×1 inches. Leaves—151. Lines—3 or 4 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1500. Author—Rāmabadramakhin. Incomplete. Not printed.

Beginning:

वन्दे बुद्धिप्रसादाय वरदं भरताग्रजम् ।
शिलायामपि चैतन्य ॥
..... मातुषक्षिकफलं बन्धायमाध्यायतां
इत्याख्यातुमिवोषतं रघुपतेश्चिन्मुदया भाति यः ।
तं वन्दे करमहुलीयकमणिश्री
विभ्राणं जनकात्मजा कुचतटीकपूरलिप्ता इव ॥
फणिग्रामणिवाग्गुम्भप्राणनाडयदुक्तये ।
कलये शब्दकौमुद्याः कवये गुरवे नमः ॥
एकराजो दशरथो दीपाम्बा कोसलात्मजा ।
श्रीरामो जनितस्ताम्ब्यां नूनं शाहनृपात्मना ॥

कावेर्बा सान्द्रसया चोलदेशः समीरितः ।
 अस्य राहः प्रसादाय प्रयच्छति फलं बहु ॥
 सौन्दर्ये कुसुमायुधो वितरणे कर्णो मतौ गीष्यति-
 र्गामभीर्ये जलविष्टतौ हिमगिरिः शौर्ये रघुग्रामणीः ।
 नेत्रानन्दविष्टौ विधुः कविजनश्लाघार्थदानक्रमे
 भोजो राजति भोसलान्वयमणिः श्रीशाहपृथ्वीपतिः ॥
 रामभद्रमखी तेन प्रेरितः करुणाभिधना ।
 प्रबन्धमेतं तनुते श्रीरामप्रीतिसिद्धये ॥
 चतुर्वेदाध्वरीन्द्रस्य....वंशाम्बुधीन्दुना ।
 शाहराजप्रसिद्धेन विद्वत्पादाङ्गसेवया ॥
 उच्यते चित्ररूपेयमूणादिमणिदीपिका ॥
 अलसा प्रियसंस्पेपा.....कृतिम् ।
 यो विस्तरप्रियो धीरः सनीति...कृतार्थयेत् ॥
 कृपावाजिमिस्वदिसाध्यशूर्भ्य उण् ।

End:

धातुप्रत्ययनियोज्यटीकासर्वस्त्रकनियोज्य मनोरमा-
 यानियोज्य शोषनीयमिदम्

Colophon: (Leaf No. 126)

इति श्रीरामभद्रदीक्षितस्य कृतौ उणादिमणिदीपिकायां प्रथमः पादः
 दिशतु मतिविशुद्धिं वेशिकः शाळिकानां
 शुभगुणसमुदायाऽक्षयाऽवरीन्द्रे ।
 क्षितितलमवतीर्णे यत्र चित्रनिति नित्यं
 प्रणिपति तु...पार्वतीमधंदेहाम् ॥

Subject: *Upādimāṇḍīpikā.*

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Rāmabhadra Dīkṣita whose works have been described already has commented upon the *Upādisūtras* and the copy in this library extends up to the middle of the second Pāda.

॥ उणादिसूत्रवृत्तिः ॥

5676. UNĀDISŪTRAVRTTIH.

J. L. Collection No. 814. Substance—Paper. Size—12×4 inches. Sheets—42 (5-46). Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

दुवप् वीजतत्त्वसन्नाने ।

End:

अङ्गुरः समवायः

Conclusion:

प्रकीर्णकाः इत्युणादिवृत्तौ दशमः पादः । उणादयः चमासाः ।

Subject: *Upādisūtravṛtti.*

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the last page is given:—

‘गम्भीरराजभारतीदीक्षितानामिदं उज्ज्वलदत्तियं पुस्तकम्

This particular *Upādisūtravṛtti* called *Dāśapādīvṛtti* is given in Peterson's Report XIV as having been composed by

Māṇikyadeva. But on the title page of the Ms. in this Library it is given as

उपादिसूत्रवृत्तिः

॥ उणादिसूत्रवृत्तिः ॥

5677. UNĀDISŪTRAVRTTIH.

J. L. Collection No. 815. Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—53. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning :

कुवापाजि + उण् । करोतीति कारुः शिल्पी । कार-
कश्च । अतो युक् । वातीति वायुः । पायुगुर्दम् ।

End :

हसिमृग्रिण् वामिदमिलघूर्चिभ्यस्तन् । दशभ्य-
स्तात् । तितुत्रेतिनेद् । हस्तः । मर्तः । गर्तः ॥
बाहुलकात्तुसेदि

Subject: Upādisūtravṛtti.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author of this Vṛtti is unknown.

॥ उणादिकोशः ॥

5678. UNĀDIKOSAH.

J. L. Collection No. 816. Substance—Paper. Size—12×5½ inches. Sheets—19. Lines—16 to a Page. Script—Devanā-

nāgarī. No. of Granthas—720. Author—? Complete. Not printed.

Beginning:

विश्वकर्मणि ना कारुस्त्रियु कारकशिल्पिनोः ।
वायुर्वाते गुदे पायुरक्षके जायुरौषधे ॥

End:

आद्ये प्रधाने प्रथमः पश्चिमे चरमेऽन्तिमे ।
मङ्गलासितदूर्यासूमायां पुंसि भूमिजे ॥ ३० ॥
नपुंसकं तु कल्याणे सर्वार्थे रक्षणेऽपि च ॥

Colophon:

इत्युणादिकोशः समाप्तः । वैकुण्ठभट्टलिखितोऽयं ग्रन्थः समाप्तः

Subject: Upādikōśa.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

On the title page is given:

रङ्गणाभट्टगोस्वामीनां पुस्तकम्

॥ उणादिवृत्तिः ॥

5679. UNĀDIVRTTIH.

J. L. Collection No. 817. Substance—Paper. Size—
9½ × 4½ inches. Sheets—4. Lines—10 to a Page.
Script—Devanāgarī. No. of Granthas—80. Author
—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः ॥

अश्ववत्तृभ्योऽनिः । एभ्योऽनिप्रत्ययो भवति । अश-
व्याप्तौ । भौवादिकः । अश्व भोजने । कैयादिकः । अ-

इतुते । अश्नाति वा वनस्पतीनां तेज इत्यश्चनिः वज्रः

End:

अव्यच्चेः कोदा ॥ २९ ॥ अश्वेधार्तोरतिप्रत्ययः स्थात्
॥ अश्वातिः ॥

Subject: Upādīvṛtti.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This is another commentary on the Upādisūtras.

॥ कविकल्पद्रुमः ॥

5680. KAVIKALPADRUMAH.

Burnell's Catalogue No. 9951. Page 48. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
17. Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-
thas—450. Author—Bopadeva. Complete. Printed.

Beginning:

वन्दाकरकरग्राम्यर्थमण्डलमण्डलम् ।

झानात्मानमनाद्यन्तमादित्यं तमुपासम् ॥

इन्द्रथन्द्रः काशकृत्सनाऽपिशलीश्वाकटायनः ।

पाणिन्यमरजैनेन्द्रा जयत्यष्टौ हि शान्दिकाः ॥

मतानिचैषामालोक्य सर्वसाधारणः स्फुटः ।

चातुपाठः स्वदाद्याद्यक्षमादन्तादिकः(?)क्रमः ॥

कविकल्पद्रुमो नाम पर्वैर्निष्पादते ऽत्र च ।

धातवः पठिताः पाठमूलोकागमास्तिताः ।

End:

भव कथे दुष्प भजने तु स हिंसन इत्यसौ ।
धातुनामिह सूत्राणां द्विचत्वारिंशदीरिताः ॥ ५१ ॥

Colophon:

इति स्थितः सप्तदशशत्यावस्थानम्...ता ।
धातुसंस्थैर्बुधैः सेष्यः कविकल्पद्वुमः फलम् ॥ ६० ॥
विद्वज्जनेत शिष्येण भवकेशवमौनिना ।
तेनैवनपदन्धेन?बोपदेवद्विजेन यः ॥
इति कविकल्पद्वुमो नाम धातुपाठः समाप्तः ॥

Subject: Kavikalpadruma.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Bopadeva's Kavikalpadruma has been published by the Asiatic Society of Bengal in the Bibliotheca Indica Series. The author belongs to about the 11th century A. D.

॥ गणपाठः ॥

5681. GANAPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 899. Page 42. Right column.
Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—14.
Lines—12-14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—500. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning:

येनास्तर + पाणिने नमः ॥
सर्वादीनि सर्वनामानि ॥ सर्वं विश्वं एम उभय

End.

इरिकादीनि चोत्तरपदानि संज्ञायाम् ॥ इरिक, ति-
मिर, समीर, छुवेर, निकर्मर, !

Colophon:

इति गणपाठेऽष्टमोऽस्यायः ॥

Subject: *Ganapāṭha* 1-8 *Adhyāyas*.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Pāṇini is the author of the *Ganapāṭha*. All the editions of Bhāṭṭoḍī Dīkṣitā's *Siddhāntakaumudi* contain the *Ganapāṭha*.

॥ गणपाठः ॥

5682. GANAPĀTHAH.

J. L. Collection No. 818. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—12. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5681.

End:

समीर छुवेर

Colophon:

इति शुभ्नादिः ।

इत्यष्टमोऽस्यायः गणपाठः समाप्तः ॥

Subject: *Ganapāṭha*.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page

is given—

मुद्रणभृगोस्वामिनां इदं पुस्तकम् ।

॥ धातुपाठः ॥

5683. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 9052. a

Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—18 (18 out of 64). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—850. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning:

.....भृ सत्त्वाम् । उदाचः । परस्मैभाषः एष
इदौ ।

End:

अथ सौत्रा धातवः । ऋतिरु शृणायाः । शृणेहर्गे गु-
प्सावाम्(१) । * जु वेगितायाः गतौ ॥ ॐ तत्सद् ।

Colophon: Nil.

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is धातुरूपावलिः:

Dr. Westergaard's edition of the Dhātupāṭha in the Radi-
ces Linguae Sanskritae is noteworthy.

॥ धातुपाठः ॥

5684. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 9954. Page 42. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $14 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—15.
 Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Grantha—250. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5688.

End:

तुथमावरणे । एवमान्दोलयतीत्यादि । सि(?)शब्दो
 मङ्गलार्थं इत्यन्ये ॥

Colophon:

इति स्वादिः ॥

Subject: Dhātupāṭha Bhvādi to Svādi

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5685. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 9013. Page 42. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—41.
 Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Grantha—420. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

Same as No. 5688.

End:

पुच्छादिषु धात्वर्थं इत्येव सिद्धम् ॥

Colophon:

इति स्वार्थस्यन्ताद्चुरादयः ।

पाणिनीयधातुपाठः समाप्तोऽथम् ।

शक १६११. शुक्लसंवत्सरज्येष्ठशुद्धपञ्चमी सोमवासरे पुष्यन्-
क्षमयुजि समाप्तोऽयं प्रथः ॥

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

‘भीमसेनधातुपाठः ॥’

This Ms. is dated Śaka 1611 corresponding to A.D. 1679.

॥ धातुपाठः ॥

5686. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 915. Page 42. Left column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—20. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—842. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5688.

End:

दुरसैपरितापे परिचर्यायावच ॥ ३८ ॥ पूर्वस्वम इत्येके । ३९ ॥

Colophon:

इति पाणिनीयधातुपाठे कण्डादयः संपूर्णः ॥

समाप्त धातुपाठः ॥

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5687. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 917. Page 42. Left column.
 Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—81.
 Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—800. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5688.

End—Same as No. 5685.

Colophon:

इति स्वार्थण्यन्ताइचुरावयः ।

नमोऽस्तु वक्तुण्डाय गणानां पतये हि यः ।

लिखने पाठने शार्के मे ददाति महेश्वरः ॥

भीषणके १५९२ साधारणनाम संवत्सरे ज्येष्ठबदि पष्ठी सह संप्रभी
 बाततारकानक्षत्र विष्कम्भयोग वडिकरण तदिने इदं पुस्तकं
 लिखितम् । वरमेश्वरसज्जिधौ त्र्यम्बकमहाशब्देन ? लिखितम् ॥
 आत्मकार्यार्थं परार्थञ्च ॥

Remarks:—This Ms. is dated Śaka 1592, corresponding to A. D. 1670. Tryambaka Mahādeva copied the Ms.

॥ धातुपाठः ॥

5688. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 5087. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $5\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
 20. Lines—8 or 9 to a page. Script—Devanāgarī.
 No. of Granthas—180. Author—Pāṇini. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

येनाक्षर + पाणिनये नमः ।

भूसत्ताया० । Same as No. 5688.

End:

बलग्रामने धान्यावरोधने च ।

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5689. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 5088. Page 42. Left column.

Substance—Paper. Size—8×4½ inches. Sheets—18.

Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—390. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5688.

End:

पुच्छादिषु वात्वर्थं इत्येव सिद्धम् ॥

Colophon:

धातुपाठः समाप्तः ।

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5690. DHĀTUPĀTHAH.

Burnell's Catalogue No. 5080. Page 42. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 8$ inches. Sheets—14. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—880. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End:

पुच्छादिषु धात्वर्थं इत्येवं सिद्धम् ।

Colophon: (Sheet No. 11)

इति क्रथादयः

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तकं श्रीमन्तराजेश्वी + आणिले असमे ।

॥ धातुपाठः ॥

5691. DHĀTUPĀTHAH.

J. L. Collection No. 819. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—5. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—80. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End :

कन्त्री शब्दे

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5692. DHĀTUPĀTHAH.

J. L. Collection No. 820. Substance—Paper. Size—
 $11\frac{1}{4} \times 8\frac{3}{4}$ inches. Sheets—16. Lines—7 to a Page. Script—
 Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—Pāṇini.
 Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End:

शुभ सञ्चलने णभ तुभ हिमायाम् ।

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5693. DHĀTUPĀTHAH.

S. K. Collection No. 43. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—20. Lines—8 to 12 to a Page. Script—
 Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Pāṇini.
 Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End:

पुच्छादिकु धात्वर्थं इत्येव सिद्धम् ।

Colophon:

धातुपाठः समाप्तः ।

काग्रलकरशेषभट्टतनूजेन बालास्येन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given

शेषभट्टात्मजवालास्यस्य ।

॥ धातुपाठः ॥

5694. DHĀTUPĀTHAH.

T. S. Collection No. 1048. Substance—Paper. Size— $8 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—16. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning:

अक लक्षणे । अङ्गते । वृषं अङ्गः कहु अच्चुगति
पूजनयोः अङ्गति । कृष्णम् । उङ्

End:

इस । इसने । इसति । इस । हासाहास्य । ए ? । द्विस ।
हिसायाँ । हिनस्ति । रिपुहिंसाचा—३.

Subject: Dhātupātha.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5695. DHĀTUPĀTHAH.

T. S. Collection No. 1058. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—15 (2-16). Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning:

शुन्व शुद्धौ ।

अथ कवर्णायान्ता जनुदाचेतादित्त्वारिंशत् । शीकु
सेचने । दन्त्यादिरित्येके ।

End:

आन तेजने । इति वहत्यन्ताः स्वरितेतः

Subject: Dhātupātha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5696. DHĀTUPĀTHAH.

S. S. Collection No. 96. Substance—Palm leaf. Size—
16½×2½ inches. Leaves—10. Lines—10-14 to a Page.
Script—Grantha. No. of Granthas—550. Author—
Paṇini. Complete. Printed.

Beginning:

भू सचायां परस्मैपदी ॥

अथ तवर्णायान्ताः पट्टिंशदनुदाचेतः ।

End:

पुण्ड्रादिषु धात्वर्ष इत्येव सिद्धम् ।

Colophon:

इति श्रीभीमसेन विरचितो धातुपाठः समाप्तः

Subject: Dhātupātha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

In this Ms. the name of the author of the work is given as Bhīmasena Dīkṣita though as a matter of fact the author

is Pāṇini. Bhīmasena Dīkṣita is the person who assigned meanings to the roots of the Dhātupāṭha.

॥ धातुरत्नावली ॥

5697. DHĀTURATNĀVALI.

Burnell's Catalogue No. 9981. Page 42. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ inches. Leaves—26. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—430. Author—Cokkanātha. Complete. Not printed.

Beginning:

शिवं गणपतिश्चाम्बा द्वादशाहादियाजिनम् ।
 तातं नारायणं नत्वा धातुपाठं सपारमे ॥
 श्लैश्चतुर्भिः पद्यानां त्रिश्लैरार्थकमान्वितैः ।
 धातुरत्नावलिरियं क्रियते कृतिनां मुदे ॥
 भूमत्तयामेष इद्दौ स्पर्धसङ्खर्ष उच्यते ।
 गाष्ठग्रन्थे प्रतिष्ठायां लिप्सायां बाष्ठलोडने ॥ ३ ॥

End:

क्रमाल्लोपश्चणिच्छेचिणिचमेव हि कृवते ।
 पुच्छादिषु तु धात्वर्ष इति सिद्धं शिखामणे ॥ ४२८ ॥
 सप्तत्वारिश्चदिमे गताः स्त्रादिधातवः ।
 उमासहायः परमः प्रीयतामीश्वरोऽमूला ॥ ४२९ ॥
 इश्वानं सर्वविद्यानामीश्वरं सर्वदेहिनाम् ।
 ब्रह्मविद्याधिपं बन्दे त्यागेशं स शिवोऽस्तु मे ॥ ४३० ॥

Colophon:

इति सङ्कारिभाष्यश्रीद्वादशाहादियाजिनः ।

पुत्रेण चोक्तनाथेनाथादिः पर्यैरलक्ष्मिः ॥

धातुरत्नावलिरियं चोक्तनाथ विपश्चिता ।

रचिता धार्यते येन स सर्वत्र विजेजिते ॥

Subject: Dhātūratnāvalī 1-430 slokas.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Cokkanātha, the author of this work was the father-in-law of the famous Rāmabhadra Dikṣita. Hence he should have flourished about the middle of the 17th century.

॥ धातुरत्नावली ॥

5698. DHĀTURATNĀVALI.

Burnell's Catalogue No. 914. Page 42. Right column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—81.

Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of

Granthas—430. Author—Cokkanātha. Complete. Not printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5697.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुरत्नावली ॥

5699. DHĀTURATNĀVALI.

Burnell's Catalogue No. 916. Page 42. Right column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—24. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—480. Author—Cokkanātha. Incomplete. Not printed.

Beginning and subject—Same as No. 5697.

End:

इत्यन्ये कृण सङ्कोचे स्तेन चौर्ये कथादयः ।
चतुः पञ्चाशादागर्वादात्मेनपदिनः परे ॥ ४०७ ॥
पदग ॥

Colophon: (Sheet No. 12)

इति सञ्चारिभाष्यश्रीद्वादशाहादियाजिनः ।
पुत्रेण चोक्तनाथेन पद्यैः भवादिः कृतोऽगमत् ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ माधवीयधातुवृत्तिसङ्ग्रहः ॥

5700. MĀDHAVIYADHĀTUVRTTI.

SĀNGRAHAH.

J. L. Collection No. 821. Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—61 (8-68). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Mādhava ?. Incomplete. Printed.

Beginning:

....कृत्सिते शब्दे । कृत्सितशब्दो गुदरवः ।

End:

पुच्छ भाष्टेति न वक्तव्यमित्यर्थः ।
ग्रन्थान्ते पञ्चलार्थः सिद्धशब्दः ॥

Colophon:

माधवीयधातुवृत्तिसङ्ग्रहः समाप्तः

Subject: Mādhavīyadhātuvṛttisāṅgraha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

माधवीयधातुवृत्तिसङ्ग्रहो गांभीरेः ॥

॥ धातुरूपम् ॥

5701. DHĀTURŪPAM.

Burnell's Catalogue No. 9953. Page 42. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
10. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas
—800. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

भू सत्त्वायाम् । वर्तमाने परस्मैपदी लद् । भवति । भव-
तः । भवन्ति ।

End:

लहू । अतौत्सीत् । अतौचाम् । अतौत्सुः ।

Colophon: (Leaf No. 10)

इति इनुविकरणिः ॥

Subject: Dhāturūpa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5702. DHĀTURŪPĀVALIH.

S. K. Collection No. 284. Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—5. Lines—11 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas—100. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

कियावाचिनो धातवः चतुःसहस्रस्त्रयाकाः सकर्तु-
काः । ते द्विविधाः । अकर्मकाः सकर्मकाश्चेति । तत्र
अकर्मकेभ्यो धातुभ्यः कर्तरि भावे च लकारा भवन्ति ।
लकारत्वं लद् लिद् + लडिति ॥

End:

वेण् तन्तुसन्ताने । उभ । वयति वयते । वद् व्यक्तायाँ
वाचि । पर । वदति ।

Clophem:

इति शब्दिकरणिधातवः समाप्तः

Subject: Dhāturūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

‘शेषभट्टात्मजबालाह्यस्य’

॥ धातुकोशः ॥

5703. DHĀTUKOSAH.

J. L. Collection No. 822. Substance—Paper. Size— $7\frac{1}{2} \times 6$

inches. Sheets—12. Lines—15 to a Page. Script—Deva-nāgarī. No. of Granthas—300. Author—Ghanashyāma. Complete. Not printed.

Beginning :

ऊरीकुर्मोऽगजातानन.....पदयुगं

तिमूरीनां वन्यं हृदि यदवलम्बेन सततम् ।

कुतावारधायां रसिकहाशि कस्यामपि मया

विना विश्वं पूर्णा विशुधदयनीया विजयते ॥

किञ्च ।

निद्राहारौ पतिमपि परित्यज्य रात्रिदिवं मे

जिह्वारङ्गे नटसि वचसा देवि नानाप्रबन्धैः ।

नायं भारोऽनितरश्वरणो द्विष्टम इत्यम्ब हार्दा-

दाचन्द्रार्कं रथय कुतिमत्कीर्तिभिः शौभिनीं ह्याम् ॥ २ ॥

अपि च ।

अम्बां तातममूष्य भूषणश्वतं पुत्रौ स्तुषांसात्मजा

शभूष शशुरं सखायमनुगान्दैवारिकं वाहनम् ।

स्यालं सप्रमदातरं पदनतस्त्रीयुक्तपूतोक्तिसा-

चारञ्येष्टुतं सुशानमणिमानन्दाय वन्दामहे ॥ ३ ॥

पुनः समाधाय

विद्याविनयसंपच्छान्त्रासणान् गाथं हस्तिनः ।

शुनः शपाकानश्वैव वन्दे मन्देतरामिति ॥ ४ ॥

आत्मायः + कविः ॥ ५ ॥

शब्दाणुनभजन्माटरोऽन्जवन्धोः(१)

केदारस्तदनु ततः समाजहार ।

भीनाथोऽप्यथ कुरुते स्म कारिकास्ताः

संक्षेपादनुवदति स्म भृष्मल्लः ॥ ६ ॥

तेषां वीक्ष्य कुरुतीश्च तद्विवरणान्यालोडयन् धीबलै-

युक्तायुक्तविचारकृत्कवयताथा धारमन्याहशम् ।

वदाञ्जल्यणिमप्रयोगसमयो वाग्देवतालालितः

कुर्वे सत्सु विधातुकोशमतुलं मृष्टाभ्यात्रीमिव ॥ ७ ॥

तेषां ताः कालिका एव व्यत्यासाद्रचिता इति ।

न घरन्ता बुधा दोषं मयि च्छात्रे किशोरके ॥ ८ ॥

कोशधर्मनयज्येतिवशब्दशास्त्रादिपु क्षितौ ।

विश्वस्तानामयि ज्ञातं मिथश्चित्तचर्वणम् ॥ ९ ॥

अमरोऽपि समाहृत्येति वदमिववन्ध पद्यपद्यार्थान् ।

स्वकृते हरिवंशस्थान्काष्ठाक्षिशस्तु ताः कलेव्यादीन् ॥

विश्वादिकोशाभिहितं पदावली

जालं स्वरित्यादिक्रमात्मनः कृतौ ।

व्यत्यस्तमूचे ह्यमरोऽत्र साक्षित

द्याख्याकुलं तद्वदहं दयास्पदम् ॥ ११ ॥

ये शब्दशास्त्रे कवने प्रयोगे

व्युत्पत्तिमार्गे च रतास्त एव ।

कृतिं मदीयामसकृद्विभाव्य

नन्दन्तु(निन्दत्व) परे मुदे नः ॥ १२ ॥

* * *

श्रीनाथादिकृताविवाच च मया बृत्तान्तरेषुच्यते
 पादोऽर्धं च तवस्तु नैव रचिता मात्राक्षराणां प्लुतिः ।
 सा चेदित्यमरेति पूज्य इति च श्लोके यथार्थैः कृता
 सर्वैरप्यमरे तथाखिलसमैः कार्यानुकम्पा मयि ॥

विद्यतेऽस्ति च सत्तामां भवति त्रिष्वधोद्भवे ।
 उद्भवत्युत्पद्यते च प्ररोहत्यपि जायते ॥
 सम्भवत्यपि सिद्धौ तु साधोत्यपि च सिद्धयति ॥ १४ ॥

End:

भावधीचित्तवचनध्वनिवक्त्रक्रियादिभिः ।
 क्षत्रविट्ठ्लद्रसंकीर्णवर्गाः साङ्घाः समीरिताः ॥

* * *

प्राचां प्राञ्छिच निवन्धनानि शतधा दक्षा सतामाश्चिषा-
 व्युत्पन्नस्य मुदे जनस्य रचितोऽयं धातुकोशो मया ।
 भूयः श्रीकनपारम्भैः सुमतिभिः शिष्टप्रयोगादरै-
 श्चित्तेनावहितेन धातुविवरित्युक्ता प्रयोज्येति दिक् ॥ १९ ॥

Colophon:

इति + धातुकोशः संपूर्णः ॥

Subject: Dhātukośa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5704. DHĀTURŪPĀVALIH.

Burnell's Catalogue No. 5084 b. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—11 (4-14).
 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

लद् + लद् इति नवलकाराः । भू सचायाँ परस्पे-
 पदी ॥ कर्तरि वर्तमाने लद् । भवति भवतः भवन्ति ।

End:

लिङ् । ब्रूयात् । ब्रूयाताँ । ब्रुवीत् । ब्रुवीयाताँ ब्रुवी-
 रन् ॥ इत्यादि यथायोग्यमूलशब्दः ।

Subject: Dhātūrūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is Samāsacakra.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5705. DHĀTURŪPĀVALIH.

Burnell's Catalogue No. 5085. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—9 (1-9).
 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

भू सचायाँ । परस्पैषदी । वर्तमाने लद् । भवति भवतः
 भवन्ति ।

End:

पक्षे । अन्वमविष्यत ।

अन्वमविष्येताम् । अन्वमविष्यन्त ॥ ३०२ ॥

इत्यादि । एवं पराभिपूर्वे भूधातुनिर्णेया

Celephorus:

इति भावकर्मरूपाणि संपूर्णानि ।

Subject: Dhātūrūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There are three sheets at the end dealing with Samāsa, Vyañgyārtha and Candasprastara.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5706. DHĀTURŪPĀVALIH.

Burnell's Catalogue No. 5086. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $7 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—17. Lines—9 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas—160. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

लद्वर्तमाने + नित्यं स्थात् ०

End:

लोद् । अश्नुताँ । अश्नुवाताम् । अश्नुवताम्

Subject: Dhātūrūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ धातुरूपावलि: ॥

5707. DHĀTURŪPĀVALIH.

Not Noticed by Burnell Ms. No. 14656.

Substance—Paper. Size— 10×4 inches. Sheets—2.
 Lines—7 or 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—80. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

लद्वर्तमाने०

Same as No. 5706.

End:

अभविष्ये अभविष्यावहि अभविष्यामहि १०

Subject: Dhāturuṇavali.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given the sloka

लक्ष्मीमणिगुरुः + मध्येगुरुर्जोरुजः ।

explaining the गणफल

॥ धातुरूपावलि: ॥

5708. DHĀTURŪPĀVALIH.

Burnell's Catalogue No. 9952 b. Substance—Palm leaf.
 Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—64. Lines—8 to a Page.
 Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—?
 Complete. Not printed.

Beginning:

भृ सत्त्वायाम् । कद् । भवति । भवतः । भवन्ति ॥

End:

पुच्छमुदस्यति उत्पुच्छयते । भाण्डानि समाचिनोति ।
 संभाण्डयते । चीकरं परिषते । सशीषयते ॥

Colophon: Nil.

विन्दुदुर्लिपि + सज्जनाः ॥

Subject: Dhātūrūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is धातुरूपाठः:

॥ धातुरूपावलिः ॥

5709. DHĀTURŪPĀVALIH.

Burnell's Catalogue No. 9958. Page 42. Left column.

Substance—Palm leaf. **Size**— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves**—10. **Lines**—8 to a Page. **Script**—Grantha. **No. of Granthas**—800. **Author**—?. Incomplete. Not printed.

Beginning :

भृ सत्तायाम् । भूवादयो धातवः ॥

वर्तमाने परस्मैपदी । लट् । भवति । भवतः । भवन्ति ॥

End:

लुह ॥ अतौत्सीत । अतौत्ताम् । अतौत्सुः ।

Subject: Dhātūrūpāvali Bhvādi to Tūdādi

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ नन्दिकेशकाशिका (सव्याख्या) ॥

5710. NANDIKEŚAKĀŚIKĀ SAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 874. Page 41. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—9.
 Lines—5 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
 of Granthas—150. Author—Nandikeśvara. Complete.
 Not printed.

Beginning:

॥ मूलम् ॥

नृत्यावसाने बटराजराजो ननाद ढका नवपञ्चवारम् ।
 उद्दर्तुकामः सनकादिसिद्धानेतद्विमश्चेण शिवसूत्रजालम् ॥
 अत्र सर्वत्रस्त्रेषु द्यन्त्यं वर्णचतुर्दशम् ।
 धात्वर्थं समुपादिष्टं पाणिन्यादीष्टसिद्धये ॥

॥ व्याख्या ॥

नमः शिवाय देवाय सर्वज्ञाय परात्मने ।
 यस्योन्मेषविनिमेषाभ्यां व्यक्ताव्यक्तमिदङ्गगत् ॥
 श्रीशं गुरुद्धमारज्ञ शैवतत्त्वविशारदम् ।
 प्रणम्य नन्दिकेशादीन् शिवभक्तान्मुहुर्मुहुः ॥ २ ॥
 श्रीशङ्करमिति पाठान्तरम् ।
 काश्चिकामादिस्त्राणां नन्दिकेशकृतां शुभाम् ।
 लोकोपकारिणीं दिव्यां व्याकरोमि यथामति ॥ ३ ॥

End:

मूलम् ॥

सत्यं रजस्तम इति गुणानां त्रितयं पुरा ।
 समाधित्य महादेवः शृणुसरकीडति प्रभुः ॥ २५ ॥
 शकाराद्राजसं रूपं षकाराचामसोऽवः ।
 सकारात्सत्त्वसंभूतिरिति त्रिगुणसंभवः ॥ २६ ॥

तत्त्वातीतः परः साक्षी सर्वानुग्रहविग्रहः ।
अहमात्मा परोहलस्यादिति शम्भुतिरोदधे ॥ २७ ॥
॥ व्याख्या ॥

ततोऽवस्थात्रयं निरूपयति । सत्त्वमिति ॥ *
हकारः शिववर्णः स्यादिति शैवागमस्थितिरिति शिवम् ॥

Colophon:

इति नन्दिकेशकृतकाशिका संपूर्णा ॥
इति श्रीउपमन्युक्तादिसूत्रनन्दिकेश्वरकाशिकायात्तत्त्वविमर्शिनी
संपूर्णा ॥

Subject: Nandikesakāśikā, with commentary.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकर्त्तात
काशीदेशाहून खरीदीकरून आणिले असें ॥

The work Nandikesakāśikā by Upamanyu deals with the so-called Māheśvarasūtras. Tradition holds that when Lord Śiva at the end of his dance beat his ḍhakka to rouse up Sanaka and other siddhas the sounds that came out took the form of the so-called Māheśvarasūtras.—अ इ च ण् etc. This work giving the mystical import of those sūtras is known as Nandikesakāśikā or Nandikesakārikā.

॥ पञ्चपदीविवृतिः ॥

5711. PĀNCAPADĪVIVRTIH.

Burnell's Catalogue No. 919. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size—9½×8½ inches. Sheets—

20. Lines—7-10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—280. Author—Satyavaryārya. Complete. Not printed.

Beginning :

श्रीविज्ञटेशाय नमः ॥

संनम्य जानकीजानि गुरुन् जयमुनीनपि ।

पञ्चये पञ्चपद्मकं न हि कञ्चन वञ्चये ॥ १ ॥

यत्तावद्दीर्दर्शनमित्यस्य साधुत्वप्रतिपादने मन्दजनप्रतारणमात्रं चक्रीता एते तावदसाधु इत्यादि तदयुक्तं तत्र चक्रीता हति तावदसाधु चक्रीति चेति नपुंसकलिङ्गेन निपातितस्य तथैव निर्देष्टव्यतया पुंलिङ्गबहुवचनान्तरया निर्देशायोगाद् ॥

End :

चेकीयमान इत्यत्र इक्षरपरिकल्पनन्तु नयनदोषादेवेति । अवशिष्टमतिदृष्टमिति स्तुमसेवाकरणामित्यास्तां विस्तरः ॥

Colophon :

निर्णयो यः पञ्चपद्माः सत्यवर्यार्थचक्र्तुः ।

तस्यैवा विवृतिभूयाच्छुभदा यस्यते सते(?) ॥

इति श्रीसत्यवर्यार्थचक्र्तुः पञ्चपदीविवृतिः समाप्नोत् । इति श्रीविजयतीर्थगुरुराजकरकमलसञ्जातश्रीसत्यप्रियतीर्थगुरुचरणारविनदाभ्यां नमः । श्रीवासुदेवगुर्वन्तर्गतशम्बेदव्यासार्पणमस्तु ॥

Subject : Pañcapadivivṛti.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषादिसंग्रहः ॥

5712. PARIBHĀSĀDISAṄGRAHAH.

J. L. Collection No. 823. Substance—Paper. Size—
 10½ × 3¾ inches. Sheets—2. Lines—24 to a Page.
 Script—Devanāgarī. No. of Granthas—36. Author
 —?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

नाजानंतर्येवाहिष्प्रकल्पिः ।

End:

जहस्वार्था वृचिरजहस्वार्था वृचिः स्त्रीप्रत्यये चानुप-
 सर्जनेन ।

Subject: Paribhāsādisaṅgraha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The paribhāsās are brought together in this Ms.

॥ परिभाषापाठः ॥

5713. PARIBHĀSĀPĀTHAH.

J. L. Collection No. 824. Substance—Paper. Size—6 × 3¾
 inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Deva-
 nāgarī. No. of Granthas—21. Author—?. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

...तदन्तविचिः । एकयोगनिर्दिष्टानां सह वा निवृतिः
 सह वा श्रवणिः ।

End:

सावकाशनिरवकाशयोनिरवकाशं चर्णीयः ॥

Celophon:

इति परिभाषा समाप्ता ॥

Subject: Paribhāṣāpāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given Dhātūrūpa beginning with 'लट्टवर्तमाने नित्यं स्वात्'

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5714. PARIBHĀṢĀBHĀSKARAH.

Burnell's Catalogue No. 9984 a. Page 42. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $19 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—91 (1-91). Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—2000. Author—Seśādri. Complete. Printed.

Beginning:

नत्वा गुरुचरणयुगं स्मृत्वा ब्रह्माखिलात्मकं विमलम् ।
रचयति शेषाद्रिसुधीः परिभाषाभास्करं स्वशिष्यकृते ॥
व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिनैहि संदेहादलक्षणम् । व्याख्यानतोऽभिमतार्थबोधकाभियुक्तवचनात् विशेषसामीमतार्थस्य निर्णयो भवति ।

End:

सर्वत्रोति वा उक्तस्थले स्थानिवस्त्वमिति कैयट इति दिक् ।

Colophon:

इति श्रीशेषाद्रिसुधीविरचितपरिभाषाभास्करः समाप्तः ॥

Subject: Paribhāṣābhāskara.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is some subhāṣita.

The Paribhāṣābhāskara is a running commentary on the various Paribhāṣās. The author Sesādrisudhbhī tells us that he composed the work in order to help his student in understanding them better. The work is available in print having been published from Madras.

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5715. PARIBHĀṢĀBHĀSKARAH.

Burnell's Catalogue No. 9985. Page 42. Right column.

Substance—Palm leaf. **Size**— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves**—67. **Lines**—7 to a Page. **Script**—Grantha. **No. of Granthas**—2000. **Author**—Sesādrisudhbhī. **Complete.** Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5714.

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5716. PARIBHĀṢĀBHĀSKARAH.

Burnell's Catalogue No. 889. Page 42. Right column.

Substance—Paper. **Size**— $11\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. **Sheets**—71. **Lines**—11 or 12 to a page. **Script**—Devanāgarī. **No. of Granthas**—2000. **Author**—Sesādrisudhbhī. **Complete.** Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5714.

Remarks—The Ms. is in very good condition. On the title sheet is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वीश्वरभोजिमहाराजयांत्या कारकतीन्तलिहिले
असे ॥

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5717. PARIBHĀSĀBHĀSKARAH.

Burnell's Catalogue No. 890. Page 42. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—

67. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of

Granthas—1500. Author—Bhāskara. Complete. Not
printed.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

आखण्डलादिसुरमण्डलमण्डनं त-

मृहण्डकोकविरहानलदण्डचण्डम् ।

ईडेऽहमत्र बहुबोधितमप्रकाण्डं

मातोण्डमन्धतमसंप्रति कालदण्डम् ॥

श्रीगुरुन्पितरौ नस्त्वाऽग्निहोत्री भास्कराभिषः ।

भास्करं परिभाषाणां तनुते बालशुद्ये ॥ २ ।

युक्तायुक्ताभिषः चन्थं

भूयो भूयो विद्वृन्दम् ।

नामं नामं याचे मन्दो

मान्द्रक्षेदं सो(शो)ध्यं सम्यक् ॥ ३ ॥

मृद्दीमृद्दीकया तुल्या खलैरिव खलैर्यदि ।
 नादतेयं कृतिस्तसादस्माकं हानिरस्ति किम् ॥
 तत्र तावद्भव्यक्तायां वाचीत्यसात् परतो भाष्यत
 हति व्युत्पत्तेः कर्मणि घञुत्पत्तेः तथा प्रतीतेश परिभाषापदं
 यौगिकप् ॥

End:

अत एवानिष्टप्रसक्तौ नैषामभ्युपगम हति 'ज्ञापकसि-
 दं न सर्वत्रे'ति परिभाषाया न्यायसिद्धानुवादकत्वमिति न
 परिभाषावशादनिष्टापादनं साम्प्रतमिति सकलेष्टसिद्धिः ॥
 परिभाषाकमलिनीर्युक्तिरूढिभर्विकासयन् ।
 भास्करः पण्डितालीनां खान्तं खानन्दयत्वयम् ॥ १ ॥
 अथम्बकेश्वरपूरीकृतवासादग्निहोत्रकुलनीरधिचन्द्रात् ।
 पुण्यपूर्णपुरुषोत्तमभद्रादुद्भूत सुकृती हरिभद्रः ॥ २ ॥
 वेदवाक्यनिचयावचयेन
 प्रेक्षितो विविरिवेह बुधौचैः ।
 लोकगीतविमलायतकीर्तिः
 सोऽपि सज्जनमणिर्जयितस्म ॥ ३ ॥
 तस्मादुद्भूतकीर्तिः कृतसुकृतभरान्मन्त्रतन्त्रस्तन्त्रः
 साधूनामग्रगण्योगददहनविधौ मानवानां शरण्यः ।
 काशीक्षेत्राविवासी हृतकठिनतरां कृचषड्गंदम्भः
 श्रीमानप्याजिभद्रः सुरयजनरतः शुद्धधीराविरासीत् ॥
 तनय इह तदीयोऽरीरचद्भास्कराख्यः
 फणिपतिभणितानामाशयं भावायित्वा ।

परमतपरिभाषाभास्करङ्गचार्पितं

सुरवररविपादे सच्चिदानन्दरूपे ॥ ५ ॥

अत्राम्यासो मनीषा वा सुकृतं वा न किञ्चन ।

मन्ये गुरुकृपाकल्पलतिकैवादिकारणम् ॥ ६ ॥

Colophon:

इति श्रीमत्काइयपान्वयसम्भवामिहोत्रिकुलतिलकायमानहरिभृसूनु-
श्रीमदायाजिभृसूनुभास्करविरचितः परिभाषाभास्करः समाप्ति-
मगमत् ॥

Subject: *Paribhāṣābhāskara*

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This is another work of the same name by a writer known as Bhāskara, Native of Trayambakapuri. He gives his genealogy as follows:—

Uttamabhatta
|
Haribhatta
|
Appājibhatta
|
Bhāskara.

This Bhāskara belonged to the Agnihotra family and Kā-
yapagotra.

॥ परिभाषावृत्तिः ॥

5718. PARIBHĀṢĀVRTTIH.

Burnell's Catalogue No. 891. Page 42. Right column.

Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets—

114. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī.

No. of Granthas—2700. Author—Sīradeva. Complete. Printed.

Beginning:

मार्ताण्डस्कन्दविज्ञेशान्मातरं पितरं गुरुन् ।
 दयालुं दक्षिणामूर्तिं दातृन् कल्याणमाश्रये ॥
 कामक्रोधादिदूराय कल्याणगुणशीलिने ।
 कृष्णानन्दसरस्वत्यै करवै गुरवे नमः ॥
 निजपादाम्बुजस्पृत्या नित्यमङ्गलदायिनौ ।
 प्रभूतजनयेतारौ [मा] पातां प्रत्यक्षदेवते ॥

स्फुरदभिनवरागा भास्वराभा प्रगल्भा
 प्रसभश्चमितदोषा स्फीतसङ्कोकचक्रा ।
 विहितहितविचारा जाड्यजातोपश्चान्त्यै
 प्रभवति परिभाषावृत्तिरासेवितैषा ॥

॥ मूलम् ॥

व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्नहि सन्देहादलक्षणम् ।
 व्याख्यानादाचार्यपारम्पर्योपदेशात्सन्देहेऽपि विशेषभा-
 वावगमो भवति ॥ न तु लक्षणाभाव इति ॥

End:

अव्यभिचरितसम्बन्धो यथा । सच्छब्द उत्पत्तिमत्वे-
 ऽपि पदार्थे संबन्धं व्यभिचरति तत उद्भवतो(१) भावप्र-
 त्ययः सामान्यमभिदधाति न तु कियासम्बन्धम् ।

Colophon:

इति श्रीमहोपाध्यायश्रीसीरदेवकृता परिभाषावृत्तिः सम्पूर्णो ॥

अहृष्टवोपेन्नतिविभ्रमाद्वा यदर्थहीनं लिखितं मयात्र ।
 तत्सर्वमार्गैः परिज्ञोधनीयं प्रायेण मुद्दन्ति च ये लिखन्ति ॥

Subject: Paribhāṣāvṛtti.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Sīradēva the author of the Paribhāṣāvṛtti, a commentary on Paribhāṣas was a Jain author of about the 12th century A. D.

॥ परिभाषावृत्तिः ॥

5719. PARIBHĀṢĀVRTTIH.

J. L. Collection No. 825. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—18. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—590. Author—Sīradēva. Incomplete. Printed.

Beginning:

स्फुरदभिनवं Same as No. 5. 18.

End:

सिद्ध इति ग्रहणमपच्छेदः ॥

Subject Paribhāṣāvṛtti.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ परिभाषावृत्तिव्याख्या ॥

5720. PARIBHĀṢĀVRTTIVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 892. Page 42. Right column. Substance—Paper. Size— 14×6 inches. Sheets—22. Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—1800. Author—Rāmabhadradīkṣita. Incomplete.
Not printed.

Beginning :

वन्देऽहं वसुधाकन्यावल्लभं वाकप्रसिद्धये ।

अपि वन्दिष्यमाणो यं वाणीं वाल्मीकिरानश्च ॥

करोमि हृदयाम्बुजे कमपि वीरमम्भोनिधेः

निवन्धनमविन्धनञ्जलनवन्धुतूणीशयम् ।

न कश्चिदपि दृश्यते जगति यस्य शक्तो जये

स्मरं प्रहितजानकीनयनपद्मवाणं विना ॥

इदं व्याकरणस्यास्तु लिमुनिश्रेयसे नमः ।

प्रयोक्तव्येषु शब्देषु यस्यैवोक्तिः प्रमाण्यते ॥

अप्रत्युपक्रियसमस्तपदप्रबोध-

विश्राणनोपकृतिनिस्तुलितानुकम्पम् ।

शेषद्वितीयमिव शान्दिकसार्वभौमं

श्रीचोक्तनाथमखिनं गुरुमानतोऽस्मि ॥

राजा स कश्चिदभवद्भुवि यः पुरन्प्रथा

दीपाम्बया तनुभृता वृत्तसम्पदेव ।

विद्योतते स्म विधिरीश्वर एव वाचां

शौरिः श्रियेव गिरिशो गिरिकल्पयेव ॥

मुरुयोऽसाविति भोमलान्वयसुवां राजामसौ कस्यका-

दन्योऽभीष्टफलप्रदायक इति प्राप्तेऽप्यसौ संयुगे ।

शक्तः केवल एव सनिरपुनृषानुच्छेदुमित्युल्लिखे
लोकस्य त्रिविधार्थतां बुधजनो शूते यमेकामिषयम् ॥

तस्मादभूदशरथादिव पङ्कजाक्षः
श्रीशाहभूप इति शीलितर्धर्मविद्यः ।
यो मार्गणव्रजम्...लं विमुच्य
भूमौ व्यपास्तखरदूषणतां दधाति ॥ ७ ॥

लब्धश्रीषु यदीयपाणिकमलालम्बं गतेष्वद्गुर्तं
खङ्गस्यैकतमस्य वृत्तिरभवत्पृथ्वीतले तादशी ।
भक्ष्या यस्य विपक्षपक्षमलदशां पत्रावली गण्डयोः
पातुं वारि न योग्यमस्ति हितयोरप्यक्षुपरे स्थिते ॥ ८ ॥

सतां तेनार्पिते राजा शाहराजपुराभिषे ।
अग्रहारे स्थितिमता रामभद्रेण यज्वना ॥
पाणिनेः परिभाषाणां वृत्तिर्व्याख्यायतेऽधुना ।
इदं शृणवन्तु करुणां विद्यायास्मिन्विपश्चितः ॥

सरसकवितारसङ्घः षड्दर्शन्यर्थतस्वविदुदारः ।
भाति व्यम्बव्यज्वा भाग्यपरीणाम एव सूरीणाम् ॥
एको यस्य विशुद्धयेऽलमुदयः काकोजिविद्वत्प्रभो-
स्त्रेरप्यविकादमर्त्यतटिनीस्नानं तदभ्युच्यः ।
वोधे सत्यपि तावदौपनिषदे व्यक्त्यै जगत्यां विधि-
प्रामाण्यस सहस्रदक्षिणमखानुष्ठानमप्याहतम् ॥

जातं जयन्तमिव शार्ङ्गभूतासमस्य
यस्याग्रजान्मध्यवतो नरसिंहरायात् ।

वृद्धश्रवः प्रियगुणं विवृधेरुपेय-

मानन्दरायमालिनं कथयन्ति सन्तः ॥

शहजिक्षितीन्द्रसचिवे तस्मिन्पोपयति रामभद्रमखी ।

लम्भितमनःप्रसादो रचयितुमधुनाहमुत्सहे ग्रन्थान् ॥

व्याचक्षे परिभाषाणां वृत्तिं वालविवृद्धये ।

गुरुपादाम्बुजध्यानझातग्रन्थस्तदाश्रयः ॥ १५ ॥

अथ सीरदेवः प्रारीप्सितग्रन्थपरिपूरणार्थं मङ्गलाचरणानन्तरकर्तव्यं प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यर्थं विषयनिर्देशं सूचयन् ग्रन्थस्य साक्षात्प्रयोजनमाह । स्फुरदिति ।

End:

ननु “इको यणचि” इत्यत्र तदन्तविधौ यणादेवः पदविधिस्थलेऽसमर्थत्वाभ स्यादिति तु शङ्का नोदेतीत्याह । किन्तिवत्यादि । अतो भागवृत्तिकृतोक्तोऽप्यतिप्रसङ्गो दुर्बट इति श्रेयम् ॥

Colophon:

इति श्रीयज्ञरामदीक्षितपुत्रस्य रामभद्रदीक्षितस्य छत्रौ परिभाषावृत्तिव्याख्यायां प्रथमस्याध्यायस्य प्रथमः पादः

Subject: Paribhāṣāvṛttiyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Rāmabhadra Dikṣita has commented upon Śrādeva's Paribhāṣāvṛtti and this Ms. represents that work.

॥ परिभाषावृत्तिव्याख्यानम् ॥

5721. PARIBHĀSĀVRTTIVYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 898. Page 42. Right column.
 Substance—Paper. Size— $12 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—14.
 Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—300. Author—Rāmabhadradikṣita. Incomplete.
 Not printed.

Beginning—Same as No. 5720.

End.

वृद्धिस्त्रे भाष्ये न्यायोऽनूदित इत्यर्थः । आरभ्यत
 इति । न्यायबाधनार्थमित्यर्थः । क्वचिदर्थं इति । अव्य-
 यानामनेकार्थत्वात्..... ॥

Subject: Paribhāsāvṛttivyākhyā.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ परिभाषासङ्ग्रहः ॥

5722. PARIBHĀSĀSAṄGRAHAH.

J. L. Collection No. 826. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$
 inches. Sheets—22. Lines—10 to a Page. Script—Deva-
 nāgarī. No. of Granthas—750. Author—Vaidyanātha. In-
 complete. Not printed.

Beginning :

विजेज्यानः सदा शंभुः जगच्छद्रिरिजां मुदा ।
 चञ्चूर्यमाणः पथुना तत्त्वादाग्नगतिं मम ॥

मूर्तिर्यस्य हि पाणिनिः पदमहाभाष्यप्रबन्धा तथा
 वाक्यानां कुदपि स्यं विज्ञुते वाग्यस्य दास्यं सदा ।
 शिष्या यस्य विरोधिवादिमकुटीकुद्वाकवाग्वाटिका-
 स्तस्मै मातुलरामभद्रमखिने भूयो नमो मेऽभवत् ॥
 प्रणम्य परमं देवं भवानीपतिमव्ययम् ।
 क्रियते वैद्यनाथेन परिभाषार्थसङ्घ्रहः ॥
 व्याख्यानतो + लक्षणम्

End:

॥ ५१ ॥

तदनुबन्धकग्रहणेनातदनुबन्धकस्य स अनुबन्धो यस्य
 तस्य ग्रहणे स बत्र नास्ति तस्य ग्रहणं न भवति । यथा च
 डीतिद्वित्वमडि न भवति । ‘अदर्शत् । अपुषत्’ इति
 अनुबन्धोचारण ॥

Subject: Paribhāṣārthaśaṅgrahāḥ.

Remarks.—The Ms. is in good condition.

This work is by Vaidyanātha, nephew of the famous Rāmabhadra Dīkṣita. The work deals with the various Paribhāṣas.

॥ परिभाषार्थसङ्घ्रहव्याख्या ॥

5723. PARIBHĀṢĀRTHASAṄGRAHAHYĀKHYĀ.

J. L. Collection No. 827. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$
 inches. Sheets—79. Lines—11 to a Page. Script—
 Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—?. Incom-
 plete. Not printed.

Beginning :

नत्वा गुरुपदद्वं संसारजलविषुवम् ।

व्याकरोमि यथाबुद्धि परिभाषार्थसङ्ग्रहम् ॥ १ ॥

ग्रन्थादौ विशिष्टमङ्गलमाचरन्ति तस्य च भगवता
भाष्यकारेण मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च
शास्त्राणि प्रथन्त इति प्रचयगमनं प्रयोजनमुक्तम् । वीरपु-
रुषकाण्यायुष्मत्पुरुषकाणि चेति तद्वन्धाभ्यासकर्तृणां
सामर्थ्यातिशयः । आयुर्वृद्धिश्चेति प्रयोजनद्वयमुक्तम् ।
अतो मङ्गलाचरणस्यावश्यकत्वात् परमेश्वरप्रार्थनरूपं मङ्ग-
लमाचरितं शिष्यविक्षायै ग्रन्थतो निवाप्नाति ॥

विजेज्यान इति ॥

विपूर्वाज्जिजय इत्यसाद्वातोः.....

End :

॥ यद्वेति ॥

ननु अकुरव्यूहपरिभाषया येन नाप्राप्ते यो विधिरार-
म्भते स वर्णदीर्घप्राप्ति..... ॥

Subject : Paribhāṣārthaśaṅgrahavyākhyā.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

This work, a commentary on the Paribhāṣāsamgraha of
Vaidyanātha, is by an anonymous author.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5724. PARIBHĀSENDEKHARAḥ.

Substance—Paper. Size—12×6 inches. Sheets—
 56. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
 of Granthas—1400. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Complete.
 Printed.

Beginning :

नत्वा साम्बशिवं ब्रह्म नागेशः कुरुते सुधीः ।

बालानां सुखवोधाय परिभाषेन्दुशेखरम् ॥

प्राचीनवैयाकरणतन्त्रे वाचनिकानि । अल्प पाणिनीय-
 तन्त्रे + तानि व्याख्यायन्ते ॥

End:

एतिवुक्तम्यिति सूले श्रितीति न वक्तव्यम् । भवतीति
 भाष्ये न केवलं सात्रालाघवं यावदयमप्यर्थमिति कैव-
 टोक्ते ॥

प्रायेणेति शिवम् ।

Colophon :

इति श्रीनागोजीभट्टकृतः परिभाषेन्दुशेखरः समाप्तः

Subject: Paribhāṣenduśekhara

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page
 is given —

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेब्याव्याकारकतीन्त-
 लिहिले असें

Nāgeśabhaṭṭa's Paribhāṣenduśekhara, dealing with the
 various Paribhāṣās has been published by Dr. Keilhorn in
 the Bombay Sanskrit Series.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5725. PARIBHĀSENDEKHARAḥ.

Burnell's Catalogue No. 887. Page 42. Right column.
 Substance—Paper. Size— $14 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
 58. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
 of Granthas—1400. Author—Nāgeśabhatta. Com-
 plete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5724.

Colophon:

इति श्री + समाप्तः ॥

श्रीमुखे कातिके कृष्णे ह्येकादश्यां गुरोर्दिने ।

अलीलिखत्रुण्डभट्टः परिभाषेन्दुशेखरम् ॥

Remarks.—The Ms is in excellent condition. Alternate sheets are sulphurated.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5726. PARIBHĀSENDEKHARAḥ.

J. L. Collection No. 828. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$
 inches. Sheets—8. Lines—7-11 to a Page. Script—Deva-
 nāgarī. No. of Granthas—170. Author—Nāgeśabhatta
 Incomplete. Printed.

Beginning:

ननु यूस्त्र्यारुयावित्यत्र व्यक्तिपक्षे दीर्घनिर्देशात् ।

End:

कैयटोक्तेः प्रायेणोति शिवम् ॥

Colophon:

इति नागोजिभट्टकृतः परिभाषेन्दुशेखरः समाप्तः ।

Subject: Paribhāṣenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5727. PARIBHĀSENDEKSHARAH.

S. K. Collection No. 51. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—50. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1120. Author—Nāgeśabhatta. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5724.

End:

अवयवप्रसिद्धे: समुदायप्रसिद्धिर्बलीयसी । तेन शुद्ध-
दस्य जननीवाचकस्यैव ग्रहणम् । न परिच्छेत्वाचकस्य
योगज..... ॥

Subject: Paribhāṣenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5728. PARIBHĀSENDEKSHARAH.

S. K. Collection No. 78. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—78. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Nāgeśabhatta. Complete. Printed.

Beginning, end and subject—Same as No. 5724.

Colophon:

इति श्री + समाप्तः ॥

कागळकरशिवभट्टात्मजनारायणभट्टात्मजशेषभट्टसुतवाळारूप्यस्येदं पु-
स्तकम्

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5729. PARIBHĀSENDEKHA RAH.

S. K. Collection No. 88. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—2. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—40. Author—Nāgeśa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5724.

End :

वाक्यार्थबोधमात्रेणैकवाक्यता

Subject: Paribhāsenduśekhara.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5730. PARIBHĀSENDEKHA RAH.

J. L. Collection No. 829. Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—60. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5724.

End :

अमेदका गुणाः

Subject: Paribhāsenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5731. PARIBHĀSENDUŚEKHARAH.

J. L. Collection No. 830. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 5$ inches. Sheets—28. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—780. Author—Nāgesabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5724.

End :

अकृतव्यूहाः पाणिनीयाः * *
बहिरङ्गस्य पूर्वं ज्ञातव्यहिरङ्गस्य चान्तरङ्गे कर्तव्येऽसिद्धत्वं
कोऽध्यं ॥

Subject: Paribhāsenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5732. PARIBHĀSENDUŚEKHARAH.

J. L. Collection No. 831. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—10. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author—Nāgesabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning :

विकरणेभ्यो नियमो बलीयान् । परिभाषा व्याचे
शब्दादिविकरणादिति

End :

प्रत्ययग्रहणे यसात् स विहितः ॥ अटधा-
तोलिंटसम्बोधने चलटः शतरि समुद्धौनुभिहलक्ष्यादि-
लोपे संयोगान्तलोपे च..... ॥

Subject: Paribhāṣenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ पूर्वपक्षसद्ग्रहः ॥

5733. PURVAPAKSASAṄGRAHAH:

S. K. Collection No. 69. Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$
inches. Sheets—74. Lines—9 to a Page. Script—Deva-
nāgarī. No. of Granthas—1500. Author—?. Incom-
plete. Not printed.

Beginning :

हलन्त्यम् । हलप्रत्याहारसिद्धौ हलामित्संज्ञासि-
द्धिः । इत्संज्ञासिद्धौ च प्रत्याहारसिद्धिरित्यन्योन्याश्रयः
आवृत्या परिहरणीयः । न च हयवरडित्यादेः आवृत्या
शषसरित्यन्तं समुदायमुदिश्य हलित्यनेन हलसंज्ञापि
विषेयेति वाच्यम् । दशमत्रावृत्तौ गौरवात् ।

End :

स्यादेतत् । टापः प्रागयमधिकारोऽस्तु । एविष्वौ त-

द्वितप्रग्रहणं यस्येति लोपे ईश्वरणं च मास्तु इति चेन्मै-
वम् । पद्मी इत्यत्र ओर्गुणप्रसङ्गात् ।

Celophon:

इति स्त्रीप्रत्ययाः ।

Subject: Purvapaksasangrahah.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author, whose name is not known, takes up some of the sūtras and discusses the necessity of those sūtras and stops with the pūrvapakṣa.

॥ पूर्वपक्षसङ्ग्रहः ॥

5734. PŪRVAPAKSASĀNGRAHAH.

S. K. Collection No. 70. Substance—Paper. Size—
12×4½ inches. Sheets—28. Lines—8 or 9 to a Page.
Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250. Author
—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

॥ एकविभक्ति ॥

प्रथमानिदिष्टमित्यतोऽनुशृतं समाप्त इति तदर्थविग्रह
परमित्याह । विग्रहे इति ॥

निष्ठेति ॥

एकग्रहणादवधारणगर्भसमासलाभ इति भावः । । न-
ष्कोशाभ्विरित्युदाहरणम् ।

End:

॥ ऋग्याणां पन्था इति ॥

अहपरिति समासान्तः । विपथा नगरी । अतिपथे-
त्यादौ च नेदं अर्धनावभितिवल्लोकाश्रयत्वालिङ्गस्य ।
एतेन कापथविपथौ व्याख्यातौ । आवश्यकत्वादनेनैव
सिद्धे रप्थं नपुंसकमिति सूत्रं न कार्यम् ॥

Colophon:

इति तत्पुरुषः ।

Subject: Pūrvapakṣasaṅgrahaḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

A work similar to the previous, and deals with Samāsa.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5735. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9927. Page 40. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—106. Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4200. Author—Rāmacandrācārya. Complete. Printed.

Beginning:

अज्ञान + गुरवे नमः ॥

श्रीमद्भुलमानम्य पाणिन्यादिमुनीन् गुरुन् ।

प्रक्रियाकौमुदीं कुर्मः पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

End:

प्रयोगपनुसूत्य व्याख्यातम् ।

Colophon:

इति वैदिकप्रक्रिया ॥

आनन्द्यात्सर्वशब्दानां न शक्यन्ते ऽनुशासितुम् ।

बालङ्गुत्पत्तयेस्माभिः |

प्रक्रियाकौमुदी सेवं रामचन्द्र..... ||

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Prakriyākaumudi is a work similar to the Siddhāntakaumudi of Bhāskarī, but written earlier.

The work has been published in the Bombay Sanskrit Series.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5736. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9928. Page 40. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—142. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4200. Author—Rāmacandrācārya. Complete.

Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5735.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5737. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9980. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—165. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—4200. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete.

Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5735.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Many of the leaves are in a disorderly manner. Several leaves are duplicated.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5738. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9931. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—68.

Lines—11 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—3000. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete.

Beginning—Same as No. 5735.

: End:

दिव्यात्रमेतदुक्तम् ।

Colophon:

इति कृष्णप्रक्रिया ॥

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5739. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9938. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—

25. Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-

thas—800. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete.

Printed.

Beginning:

यस्तौ । इदमोदस्य । इदमोमः ।

End:

जीवति तु वंशे युवा । वंशे पित्रादौ जीवति पौत्रादेव-
दपत्यं च..... ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5740. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9984. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—155. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

उगित्वान्तुम् । सान्तमहत इत्युपधादीर्घः । पुमान्
पुर्णांसौ पुर्णांसः ।

End, colophon and subject—Same as No. 5735.

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5741. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9935. Page 40. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $17 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—172. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5785.

End:

विभेतेहेतुभये । विभेते च आत्मं वा स्यात् ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5742. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9987. Page 41. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—67. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

स्तोऽनुनाश्नुः ।

End:

षष्ठ्यादिद्वचनविज्ञिष्टयोरयं विधिः ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5743. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9938. Page 41. Left column.
 Substance—Palm leaf. Size— 17×1 inches. Leaves—
 64. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Gran-
 thas—1500. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete.
 Printed.

Beginning—Same as No. 5735.

End:

पुरस्ताद्रामस्य ।

एनपादितीशा ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5744. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9939. Page 41. Left column.
 Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
 75. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Gran-
 thas—Author—Rāmacandrācārya. Incomplete.
 Printed.

Beginning:

परेष णकोरेण । जसु यसु उन्सु ।

End:

इदमोहिल् इदमः सप्तम्यन्तात्काले ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

There are 8 damaged leaves at the end, dealing with the same.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5745. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9940. Page 41. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
50. Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas
—2000. Author—Rāmacandrācārya. Complete. Printed.

Beginning:

प्रकृतिः सा जयत्वाद्या यया धात्वादिरूपया ।

व्यज्यते शब्दरूपाणि परप्रत्ययसंनिषेः ॥

धातोः आतृतीयाध्यामान्तं वक्ष्यमाणाः प्रत्ययाः धा-
तोऽप्त्याः ।

End and colophon—Same as No. 5735.

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5746. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9942. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—

18. Lines—9 to Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

....देशः स्यात् । लभ्यम् । अवश्यलाभ्यम् । तत्रि-
मित्तयोरिति किम् । ऊर्यते । और्यत ॥

End:

राया राभ्यामित्यादि । ग्लौः ग्लावौ ग्लाव इत्यादि ।

Colophon.

इत्यजन्तपुलिङ्गः ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5747. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9943. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $13 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—188. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5735.

End:

अणोऽपवादः । औषधवयुवाः । अस्त्रियामित्युक्ते मो-
त्रप्रत्यय एव चतुर्थादौ ॥

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5748. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9929. Page 41. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
125. Lines—9 to a Page. Script—Grantha. No. of
Granthis—4200. Author—Rāmacandrācārya. Complete.
Printed.

Beginning:

श्रीमहित्तलमानभ्य पाणिन्यादिमुनीन्गुरुन् ।

प्रक्रियाकौमुदीं कुर्मः पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

अहउण् । क्रलक् । एओङ् । ए औच् । हयवरद् ।

लण् । अमङ्गणनम् । झभव् । घदधप् । जवगडदश्

सफङ्गदथचटतव् । कपय् । शषसर् । हल् ॥

इति प्रत्याहारमूत्राणि ॥

हकारादिष्वकार उच्चारणार्थः

हकारो द्विरूपात्तोऽयं अटि शूल्यपि वाञ्छया ।

अहेणाधुक्षदित्यत्र द्वयं सिद्धं प्रयोजनम् ॥

उपदेशोऽजनुनासिक इत् ॥

End:

“वस इसोईलि च” इति उपधालोपः । “झले
झलि” इति सलोपः । सत्त्वम् । उपधालोपस्य स्थानि-

वत्वाभावात् सस्य जश्त्वम् । समानाग्निः । सग्निरित्यादि
प्रयोगमनुसृत्य व्याख्यातव्यम् ॥

इति वैदिकी प्रक्रिया ॥

आनन्त्यात्सर्वशब्दा(नां) न शब्दन्तेऽनुशासितुम् ।

बालव्युत्पत्तये�स्माभिः संक्षिप्तोक्तं यथामति ॥

प्रक्रियाकौमुदी सेयं रामचन्द्रप्रकाशिता ।

असद्वचस्तमोवभ्या सच्चकोरप्रिया चिरम् ॥

जयति सुभगमूर्तिर्षुभ्यमासावलोक-

प्रश्नमितजनतापो विद्वलस्स्वात्मदीपः ।

सच्चकितमिव लक्ष्मीः सेवते यत्पदाब्जं

ललिततरकराभ्यां साधु संवाहयन्ती ॥

मीरांसायुगलाक्षण्यादकणभूक्षेपोक्तङ्गसदाक्षयदा

दुर्व्याधवनि शास्त्रतप्तमनसां शब्दादिकेच्छावताम् ।

वब्द विचार्यसाधुवचनध्वान्ताहिनाशक्षमा

तन्याद्य(?)गुरुरामचन्द्रजनिना सा प्रक्रियाकौमुदी ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसयतिरित्राजकाचार्यपूज्यपादशिष्यतीरामचन्द्राचार्य-

विरचिता प्रक्रियाकौमुदी समाप्ता ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः

ॐ नमः पाणिनिकात्यायनपतञ्जलिभ्यो गुरुभ्यः ॥

Subject: Prakriyākaumudi. From the beginning to Vaidika-
Prakriyā.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition. The last page contains the Anitkārikas.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5749. PRAKRIYĀKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9382. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $14 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—32.

Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—850. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

येनाभ्सर + पाणिनये नमः ।

वाक्यकारं + मुनित्रयम् ।

सोमास्कन्दं शिवं नत्वा पाणिन्यादि मुनीश्चरान् ।

गुरोश्च तुष्टये विष्णोः कलये शब्दकौमुदीम् ॥

श्रीमद्विद्वलमानम्य पाणिन्यादिमुनीन् गुरुन् ।

प्रक्रियाकौमुदीं कुर्मः पाणिनीयानुसारिणोप् ॥

अ इ उ ण् ।

End:

अतियुवाकम् । अत्यावाकम् । अतियुवयि । अत्यावयि । अतियुवासु । अत्यावासु । युध्मानस्मान्वेत्यत्रापि मुजस्डेउस्तु प्राप्नवत् ।

Subject: Prakriyākaumudi. From the beginning to युध्मच्छब्द

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

The last few lines deal with some astrological information.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5750. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

J. L. Collection No. 832. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—97. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1700. Author—Rāmacandraśārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रकृतिः सा जयत्याद्या० Same as No. 5745.

End:

साध्वसं सारथन्ति ।

Colophon:

इति श्रीरामचन्द्रार्थविरचितायां प्रक्रियाकौमुद्यां कृदन्तं संपूर्णम् ।

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the last sheet is given

दीक्षितवासुदेववाबाजिस्य इदं पुस्तकम्

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5751. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 11489. Page 185. Right column. Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—152. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Grantha. No.

of Granthas—2000. Author—Rāmacandra. Incomplete.
Printed.

Beginning:

श्रीमद्विद्वलः Same as No. 5748.

End:

गोपीभावकाम्यत भावः ...शैनामतं तेन..... ।

Celophon:

इति भावकर्मप्रक्रिया ।

Subject: Prakriyākaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The other works contained herein are:—

- i. Viśveśvarapandita's Vākyavṛtti Prakāśikā.
- ii. Gitāmāhātmya from the Skandapurāṇa.

This work has not been noticed by Dr. Burnell under this No.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5752. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 908. Page 41. Left column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—259.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—4300. Author—Viśvakarmavidvān. Com-
plete. Not printed.

Beginning:

श्री वेदव्यासाय नमः ॥

शारदा शारदा नत्वा लब्ध्वा च तदनुग्रहम् ।

तिङ्गन्तमतिवद्वर्थं संक्षिप्य व्याकरोम्यहम् ॥

सुबन्तं व्युत्पाद्यावसरसङ्गत्या तिङ्गन्तं व्युत्पादयितुमि-
च्छुन्मध्ये मङ्गलमाचरति । प्रकृतिरिति । सा वैयाकरणप्र-
सिद्धा । आद्या प्रत्ययापेक्षया पूर्वावधिभूता प्रकृतिः ।
प्रत्ययमवधिं कुत्वा यः शब्दः पूर्वमुपादीयते सा प्रकृतिः ।

End:

तृतीयादि पुंवदिति । आमभावपक्षे तृतीयादिषु पुंव-
द्वाव इत्यर्थः । अन्योन्येनेमाः कारयन्ति । एवमन्योन्य-
स्मै प्रयच्छन्तीत्यादि । आम्पक्षे तु अन्योन्यां कारयन्ती-
त्यादिसंक्षेपः ।

Colophon:

श्रीदामोदरविज्ञमण्डनमणिः यो भीमसेनात्मजः
सारासारविविक्समस्तगुणयुक्ताद्युः सतां संमतः ।
तत्पुत्रस्य च विश्वकर्मविदुषः सत्राक्रियाव्याकृतौ
संक्षेपेण कृतौ समाप्तिगमत्पर्वं सुबन्तं शुभम् ॥
रसिकान्पण्डितान्साकून् सोमसारविवेचकान् ।
विशति श्री(नि)गृहार्था प्रमोदयतु मे कृतिः ॥

Subject: Prakriyākaumudīvyākhyā otherwise known as
prakriyā pradīpa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This commentary is known as prakriyāpradīpa and was composed by one Viśvakarmavidvān, about whom more is not known at present, except that he is the son of one Dāmodara.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5753. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 909. Page 41. Left column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
 200. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—8670. Author—Viśvakarṇavidvān. Com-
 plete. Not printed.

Beginning :

यः सेवितो हरिविरिज्ञहरप्रभुख्यैः
 सिद्धादिभिर्मुनिगणैर्मनुजैश्च सर्वैः ।
 नित्यं ददात्यभिमतं फलमादिदेवो
 गौरीसुतो गणपतिः स करोतु सिद्धिम् ॥

सरस्वतीं नमस्कृत्य गुरुं दामोदरं तथा ।
 करोमि विश्वदं वर्त्म प्रक्रियाघनकानने ॥
 मत्सरत्वं समुत्सार्य विचार्य च परिश्रमम् ।
 तत्र तत्र करिष्यामि जिज्ञासोरूपकारकम् ॥

तत्रादौः प्रक्रियाकौमुदीं चिकीर्षवो रामचन्द्राचार्याः
 तत्समाप्त्यर्थमिष्टदेवतागुरुप्रणामरूपं कृतं पङ्कलाचरणं
 शिष्यशिक्षार्थं निबन्धन्तो विषयप्रयोजनरूपसम्बन्धाविक-
 कारिरूपानुबन्धचतुष्टयं प्रधृश्यौपयिकं दूचयन्तश्च प्रति-
 जानते श्रीमद्विलभित्यादि । अत यद्युले गौतमीयानां
 मतद्रव्यम् । तथाहि । विनाश्वसः फलम् । प्रारब्धनिर्वाहो
 विनो या वर्दतामिति जिज्ञासुष्टानात् ।

End:

यच्चरणकमलं लक्ष्मीः ललिततरकराभ्यामतिमनोहर-
हस्ताभ्यां साधु सचकितं सभगच्च यथा स्यात्तथा संवा-
द्यन्ती सेवते ॥

Colophon:

श्रीदामोदरविज्ञमण्डनमणिः यो भीमसेनात्मजः
सारासारविविक्षमस्तगुणयुक्ताधुस्ततां संमतः ।
तत्पुत्रस्य च विश्वकर्मविदुपः सत्यक्रियाव्याकृतौ
संक्षेपेण कृतौ समाप्तिमगमद्वेदाश्रया प्रक्रिया ॥
प्रक्रियाप्रदीपोऽयं रचितः श्रीविश्वकर्मणा विदुषा ।
चिरकालमसौ जीयादमृतोपज्ञो जिज्ञासूनाम् ॥

Subject: Prakriyākaumudi Vyākhyā otherwise known as
Prakriyāpradīpa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5754. PRAKRIYĀKAUMUDI VYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 910. Page 41. Left column.
Substance—Paper. Size— $18\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
190. Lines—6 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī.
No. of Granthas—4800. Author—Kṛṣṇapandita. In-
complete. Not printed.

Beginning:

सिद्धे शब्दार्थसम्बन्ध इति वार्तिककारेणार्थे प्रयुक्तानां

शब्दानामिदमनुशासनामित्युक्तम् । प्रयोगश्च... पदं व
प्रयुज्जीतेति निषेधात् । पदञ्च द्विविधम् । सुप्रिक्तन्तं
पदमिति वचनात् ।

End:

जाने इति दितोनिर्देशात् जनजन(?)इत्यस्याग्रहणम् । न
चैतस्य वृद्धिप्रसङ्ग आपादनीयः, छान्दसत्वात् । छन्दसि
दृष्टानुविधानात् । एवञ्चोभयोरपि ग्रहणमिति प्राचो-
क्तम् । निषुक..... ॥

Colophon : (Sheet No. 109)

पृथ्वीमण्डलमौलिमण्डनमणिश्श्रीशेषवंशामलो-
तंसंश्रीनरसिंहसूरिरभवत्प्रत्यक्षवाचस्पतिः ।
तस्मैः कृतगृहभावविवृतौ सत्प्रक्रियाव्याकृतौ
श्रीकृष्णस्थ कृतौ समाप्तिमगमन्निष्ठाभिधा प्रक्रिया ॥

Subject: Prakriyākaumudīvyaśākhya—otherwise known as
Gūḍhabhāvavivṛtti.

This commentary is by Kṛṣṇapāṇḍita. Who this author
is, is not known at present.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5755. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 9947. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
116. Lines—6 to a page. Script—Grantha. No. of Gran-
thas—2000. Author—Vārapavaneśāśāstrin. Incomplete.
Not printed.

Beginning :

यद्ग्रिभूषणसंरावस्ववाहपरिरक्षकः ।

स देवदेवो मामन्याद्यभेत्राणि तमोनुदः(१) ॥

मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि (मङ्गलान्तानि च) शास्त्रा-
णि प्रथन्त इत्यभिप्रायेण ग्रन्थकारो मध्येऽपि मङ्गलाचरणं
करोति । प्रकृतिरिति ॥ यस्मात्परः प्रत्ययो विधीयते सा-
प्रकृतिः । घात्वादिरूपया घातवो घ्वाद्यशादिर्येषान्तानि
घात्वादीनि ॥

End :

समानस्य सच्छब्दस्य मूर्धग्रभृत्युदकेभिति समानस्य
सभावः । असद्वचस्तमः अपशब्दान्वकारं वज्यादि-
त्यर्हार्थे लिङ् । सच्चकोरप्रियास्सन्तो विद्वांसः त एव चको-
रास्त्वेषां प्रिया ।

Colophon:

इति वारणवनेशशास्त्रिविरचितायां प्रक्रिया कौमुदीव्याख्यायामसृत-
मुत्तौ वैदिकप्रक्रिया । शुभमस्तु । श्रीगुहभ्यो नमः ।

Subject : Prakriyākaumudīvyākhyā otherwise known as
Amṛtasruti.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

The author of this commentary is known Vārapañavaneśa
Āśarin about whom nothing is known.

॥ प्रबोधचन्द्रिका ॥

5756. PRABODHACANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 5176. Page 169. Right column.

Substance—Paper. Size— $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—24.
Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—430. Author—Vaijalabhbūpati. Complete. Not
printed.

Beginning :

हरिहरगुरुभक्तः सर्वलोकानुरक्तः

त्रिभुवनगतकीर्तिः कान्तिकन्दर्पमूर्तिः ।

रणरिपुगणकालो वैजलक्ष्मोणिपालो

जगति जयति (ध)दाता सर्वकर्मवदाता ॥

चन्द्रावती वदनचन्द्रचक्रोरविक्र-

मादित्यभूपतनयो नयतन्त्रवेच्चा ।

चौहानवंशातिलकः पश्चाद्दिवनाथः

राजा परं जयति वैजलदेवनामा ॥

रामो मेऽभिहितं करोतु सततं रामं भजे सादरं

रामेणापहृतं समस्तदुरितं रामाय दत्तं धनुः ।

रामान्मुक्तिरभीष्मिता सरभसं रामस्य दासोस्म्यहं

रामे रञ्जतु मे मनः करुणया भो राम माँ पालय ॥

विना व्याकरणं वाणी रमणी रमणं विना ।

विवेकञ्च विना लक्ष्मीः न सुखाय कदाचन ॥ ३१ ॥

तसाद्याकरणं पूर्वं पठच्च बुद्धिवृद्धये ।
पश्चान्नीति पठित्वा त्वं राज्यं भज यथासुखम् ॥

* * *

प्रबोधचन्द्रिका नाम रामचन्द्रसमाश्रिता ।
अङ्गानतिमिरध्वंसकारिणी चित्तहारिणी ॥ ३५ ॥

बहवः प्रक्रियाग्रन्थाः सन्ति चेत्सन्तु का क्षतिः ।
मालतीमधुरः (३) कापि मधुपानां लतान्तरे ॥
विभक्तिज्ञानतो यस्मात्प्रबोधः प्रतिपद्यते ।
तसादिह प्रथमतो विभक्तिः प्रतिपाद्यते ॥ ३७ ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥

रामो मे + पालय ॥

स्वादिस्त्यादिविभक्ती द्वे स्वादौ सप्तविभक्तयः ।
एकद्विवृसंज्ञानि वचनानि च सप्तसु ॥

End:

असौ रामोऽप्यनेष्व एक एषक एव हि ।
ग्रन्थस्य गौरवभयान्मया नोक्तं सविस्तरम् ॥

Colophon:

प्रबोधचन्द्रिकायाच्च कृतौ वैजलभूपते ।
एषा विशेषतः सुषु प्रसापा सन्धिचन्द्रिका ॥ ४३७ ॥

शमीर्गर्भस्य यो गर्भस्तस्य गर्भस्य यो रिपुः ।
रिपुंगर्भस्य यो गर्भः स मे विष्णुः प्रसीदतु ॥

Subject: Prabodhacandrikā.

		Sheets
I	स्वादिविभक्तिचन्द्रिका	I—6
II	त्यादि „ „	6—8
III	कारक „	8—11
IV	अनुकृ	11—14
V	समास „	14—16
VI	तद्वित „	16—18
VII	कृदन्तारूप	18—20
VIII	सन्धि „	20—24

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजे अश्वरभोजी आणिले असें

On the first page is given Seven fragmentary verses dealing with Astrology.

Prabodhacandrikā is by one Vaijalabhūpati of the family of Cauhan. The work deals with topics like Vibhakti, Kāraka, Samāsa etc. and the illustrations thereof serve as praises of Sri Rāma. Who this Vaijalabhūpati is we cannot say at present.

॥ प्रयोगविवेकसङ्ग्रहः ॥

5757. PRAYOGAVIVEKASAṄGRAHAH.

Burnell's Catalogue No. 5044. Page 42. Right column.
Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—20.
Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Vararuci. Complete. Not printed.

Beginning:

प्रयोगमिच्छता ज्ञातुं द्वेयं कारणमादितः ।

संज्ञायाः पद्धिवं मेदास्त्रयोविश्वितिष्ठा पुनः ।

॥ प्रयोगमिच्छतेर्ति ॥

यो यथा विहितं शब्दप्रयोगं ज्ञातुमिच्छति तेनादितः
कारकं द्वेयमिति । प्रयुक्त इति प्रयोगः । अकर्तरि च कार-
के संज्ञायामिति वज् । तच्च कारकं संज्ञया पद्धिभूम् ।

End:

उत्तरपदस्थितेन कुत्प्रत्ययेन समाप्तो न भवति । कथ-
मवगम्यते कटं कुर्वन्नोदनं पचमानः । ग्रन्थनाशभयेनेति
कोऽर्थः । प्रयोगलाभचातुर्ययश्चोऽभिलाषिणा कारण्यवि-
लसितचेतसा प्रवृत्तिरिति तत्र दर्शनार्थमित्यर्थः

Coleophon:

इति वररुचिकृते प्रयोगविवेकसङ्ग्रहे तृतीयपटलः भोसलकुलभूप-
च्छायावासिना उटगीत्युपनाम्ना लिखितम्

Subject: Prayogavivekasaṅgraha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Vararuci, the author of Prayogavivekasaṅgraha need not
be confused with his great namesake, the author of the Vārti-
kas on Pāṇini's sūtras.

॥ प्रयोगमुखम् ॥

5758. PRAYOGAMUKHAM.

J. L. Collection No. 883. Substance—Paper. Size—18×6½

inches. Sheets—11. Lines—15 to a Page. Script—Deva-nāgarī. No. of Granthas—400. Author—Vararuci. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः

प्रयोगमिच्छतेर्ति यो यथा विहितं शब्दप्रयोगं ज्ञातु-
मिच्छति तेन आदितः कारकं द्वेयमिति । प्रयुज्यत इति
प्रयोगः । अकर्तरि च कारके संज्ञायामिति षष्ठ् । चजोरिति
ष्ठत्वम्

End:

श्लोकानां पञ्चविंशतेर्ग्रथनादहं परार्थभारमाशयेन हृद-
येनोद्भोदुं भवे भवे जन्मनि जन्मनि प्रभवेयमित्यन्वयः ।

Colophon:

इति श्रीमन्महापणिङ्गतमण्डलीविराजमानव्याकरणपरमाचार्यश्रीविरह-
चेमहाशयेन श्रीदुर्बुद्धिवालकानां बोधनार्थं विरचिते प्रयोगमुखे
कुदन्तपटलः समाप्तः ।

भगवृष्ट + पाल्यताम् ।

Subject: Prayogamukha.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The prayogamukha is the same work as prayogaviveka-saṅgraha, though the name slightly varies.

॥ बालबोधिनी ॥

5759. BĀLABODHINI.

Burnet's Catalogue No. 5047. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—6. Lines—8-10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—Bālasūri. Complete. Prakaraṇa I. Not printed.

Beginning :

नत्वा श्रीशेषभद्राख्यं पितरं बालसूरिणा ।
लीलया बालबोधाय तन्यत बालबोधिनी ॥
आदौ महाराष्ट्रमाषया विभक्त्यर्था उच्चन्ते । तो ते तं
प्रथमा ॥ १ ॥

अगाये अबोये संबोधनप्रथमा । त्याते त्याप्रति द्वि-
तीया । तेणे तेणे कदूण तेणेश्ची तृतीया ॥ ३ ॥ * *

अकारान्तः पुंलिङ्गो रामशब्दः । रामः रामौ रामाः ।

End :

तत्रादावाकांक्षाक्रमः ॥
रामो जनान् धनैः कीत्यै दारिद्र्याभगरे पितुः ।
रक्षत्यालोच्य शास्त्रार्थं धर्मज्ञो राजसत्तमः ॥ १ ॥
रक्षति कः रामः । कथंभूतः राजसत्तमः । पुनः कथं-
भूतः धर्मज्ञः । * कं शास्त्रार्थम् । अथान्वयः । धर्मज्ञः
राजसत्तमः के रक्षति । अन्वये सर्वत कारकाणां
क्रमविवक्षा नालिः । प्रत्येकं स्वातन्त्र्येण क्रियान्वयात् ॥

Colophon :

इति बालबोधिन्यां संक्षेपेण विभक्त्यर्थाकांक्षान्वयकथनं नाम प्रथमं
प्रकरणम् ।

Subject: Bālabodhinī; 1st Prakaraṇa,

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Bālabodhini of Bālasūri consists of seven distinct parts. The following are the various divisions:—

- १ विभक्त्यर्थाकाङ्क्षान्वयप्रकरणं ।
- २ शब्दप्रकरणं ।
- ३ अव्ययप्रकरणं ।
- ४ विभक्त्यर्थप्रकरणं ।
- ५ धातुप्रकरणं ।
- ६ समासादिपञ्चवृत्तिप्रकरणं ।
- ७ सन्धिप्रकरणं ।

The author, Bālasūri, was a contemporary of Serfojee II, son of Tulaśā, who reigned between 1765—1787 at Tanjore. Serfojee himself reigned between 1800 & 1832 A. D. and hence the author should have flourished in the beginning of the 19th century.

॥ बालबोधिनी ॥

5760. BĀLABODHINI.

Burnell's Catalogue No. 50. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—42.

Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Bālasūri. Complete. Prakaraṇa II. Not printed.

Beginning:

अथ द्वितीयं शब्दप्रकरणम् ।

रामान्यतमकृष्णाश्च तुल्यवाची समस्तथा ।
 अन्तरश्चेलवाहास्वाची चैते समाः स्मृताः ॥ १ ॥
 सर्वश्च विश्वः कतरः कतमान्यतरान्यकाः ।
 इतरस्त्वसमश्वापि सिमस्तुल्या दधेरिताः ॥ २ ॥

End:

अदः अमू अमूनि ॥ शेषं पुंचत् । इति सकारान्तो न-
 पुंसकलिङ्गौ ।

Colophon:

इति बालबोधिन्यां हलन्ता नपुंसकलिङ्गाः ।
 इस्यशीत्युत्तरशर्तं शब्दा भिसाः परस्परम् ।
 उक्ता हि बालबोधिन्यां बालाख्येन विपश्चिता ॥
 इति बालबोधिन्यां द्वितीयप्रकरणं समाप्तम् ।

Subject: Bālabodhini; Second prakarana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बालबोधिनी ॥

5761. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No. 5049. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—
 8. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—30. Author—Bālasūri. Complete. Prakara-
 na III Not printed.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथान्यप्रकरणम् । आकृ आ कुः विकृ । च स्वति ।

End:

प्र परा * परि उप २२ एते प्रादयः ।
 “सद्यं त्रिषु लिङ्गेषु सर्वासु च विभक्तिषु ।
 वचनेषु च सर्वेषु यत्र व्येति तदव्ययम् ॥”

Colophon:

इति बालबोधिन्यामव्ययप्रकरणं नाम तृतीयं समाप्तम् ॥

Subject: Bālabodhīnī. Third prakaraṇa only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बालबोधिनी ॥

5762. BĀLABODHĪNĪ.

Burnell's Catalogue No. 5050. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—
 9. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—1:0. Author—Bālasūri. Complete. Praka-
 raṇa IV. Not printed.

Beginning:

अथ विभक्त्यर्थप्रकरणम् ।
 विभक्त्यर्थप्रबोधेन पण्डितो जायते जनः ।
 तस्माचे प्रतिपाद्यन्ते विभक्त्यर्थां इहाधुना ॥
 विभक्तिर्द्विधा । सुनिवभक्तिस्तिर्द्विभक्तिश्वेति ।

End:

मयि खादति रामोऽग्नान्मद्याचामत्युपागतः ।
 एवं लिङ्गेषु सर्वेषु विभक्तिवचनेषु च ॥ ५१ ॥

उक्तानुसारि विज्ञेयमुदाहरणमुच्चमम् ।
समाप्ता बालबोधिन्यां विभक्त्यर्था गथाक्रमम् ॥

Colophon:

इति बालबोधिन्यां विभक्त्यर्थप्रकरणं नाम चतुर्थं समाप्तम् ।

Subject: Bālabodhini. 4th Prakarana.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ बालबोधिनी ॥

5763. BĀLABODHINI.

Burnell's Catalogue No. 5051. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—11.
Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—200. Author—Bālasūri. Incomplete. Pra-
karana V. Wants end. Not printed.

Beginning:

अथ धातुप्रकरणम् ।

तत्रादौ दशलकारा प्रदर्श्यन्ते । लद् ५ लद् १०

“लद् वर्तमाने लेद् वेदे भूते लुह्लुह्लिटस्तथा ।

विद्याशिषोश लिङ्लोटौ लुह् लद् लुह् च मविद्यति ॥”

अथ कर्तारि लकारा उच्यन्ते ।

End:

लुद् ॥ कर्ता कर्तारौ कर्तारः ।

Colophon:

इति बालबोधिन्यां दशविकरिण्यामात्मनेपदिनः ।

Subject: Bālabodhinī; 5th prakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the 5th Prakaraṇa.

॥ बालबोधिनी ॥

5764. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No. 5052. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—12. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—Bālasūri. Complete. Prakaraṇa VI. Not printed.

Beginning:

अथ समाप्तादिपञ्चवृत्तिप्रकरणम् ।

समाप्तैकशेषतद्वितकृत्सनाद्यन्तधातुरूपाः पञ्चवृत्तमः ।

परार्थाभिधानं वृत्तिः ।

End:

तत्प्रकृतवचन इत्यर्थको यथा ।

प्राचुर्येण प्रस्तुत सञ्जमन्मयम् (१) ।

Cloophon:

इति तद्वितवृत्तिः समाप्ता ॥

इति चतुर्थे विभक्त्यर्थप्रकरणे कृद्वितिरूपा ॥ ४ ॥

पञ्चमे धातुप्रकरणे सनाद्यन्तधातुरूपवृत्तिरूपा ॥ ५ ॥

इति बालबोधिन्यां समाप्तादिपञ्चवृत्तिप्रकरणं समाप्तम् ।

Subject: Bālabodhinī. 6th Prakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बालबोधिनी ॥

5765. BĀLABODHINI.

Burnell's Catalogue No. 5053. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—7.
 Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—75. Author—Bālasūri. Complete. Prakaraṇa VII.
 Not Printed.

Beginning :

अथ सन्धिप्रकरणम् ।

तत्त्वात्समृद्धत्वं किञ्चित्पाणिनिसंपतम् ।
 काव्यश्लोकपदच्छेदेऽस्युपयुक्तमिहोच्यते ॥

End:

‘एतचदोषसोऽहं स्यात्तस्य लोपो हलि स्मृतः ।’
 स्यहोऽर्थः ।
 एष स विष्णुः एष विष्णुः । स शम्भुः । इति स्वादि-
 सन्धिः

Colophon :

इति सप्तमं सन्धिप्रकरणम् समाप्तं ।

प्रतापभिष्ठितपालतेजसा
 पराभवद्विहरपि स्वयं सदा ।
 न शोभते किन्तु निलीय नकं
 गृहे गृहे कम्पत एव सर्वदा ॥

प्रतापसिंहभितिपालसूनो-
 महीमुजः श्रीतुलजाहयस्य ।

तेजोविशेषं परिगृह्णां पूर्णं

विशुं विधिः पर्वणि साधु चक्रे ॥ २ ॥

श्रीमत्तुलजभूपालसूनोः शरभभूपतेः ।

तेज एष नभोमार्गं सूर्यनाम्ना विराजते ॥ ३ ॥

शरभक्षमापतेः कीर्ति श्रुत्वा मौलिः प्रकर्म्यते ।

भुवः पातभयाच्छेषोऽकर्णं एव ततः कृतः ॥

इन्द्रौ सद्भातु विधिना तुलामारोपितौ तयोः ।

शरभेन्द्रो महीं यातो लघुतः स्वर्गतोऽपरः ॥

श्रीमद्भासलवंशवारिधिसमूद्रतः कलावान्महा-

शत्रुघ्नान्तविभेदको द्विजगणान् स्वीयैः करैः प्रीणयन् ।

श्रीमद्भोलमहीं सुशास्ति शरभक्षमावलभः शास्त्रातो

यस्याज्ञावशगः करोति विपुलं वीर्यं रणेच्चेत्रिः(१) ।

ताढकृष्णरभभूपालालच्छ्वा जीवनमुत्तमम् ।

बालशाङ्किसमाख्येन सतां सन्तुष्ट्ये खलु ॥

भूताध्युभू१धरा१सद्भयप्रन्था विरचिता शुभा ।

वैयाकरणसिद्धान्तबोधिनी बालबोधिनी ॥

इति कागलकरोपनामकश्रीनारायणभट्टात्मजशेषभट्टसूत्रबालसूरिविर-

चिता बालबोधिनी समाप्ता ॥

प्रन्थसद्भ्या ११७५ ।

Subject : Bālabodhinī; 7th prakarana.

Remarks.—The Ms. is in good condition.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines Per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.	I	Complete.
5766	J. L. 888	Paper.	10½×4½	4	12	Devanagari.	Prakarapa	I	Complete.
5767	" 834	"	10×5	11	9	"	"	"	"
5768	" 835	"	7½×3½	12	7	"	"	"	"
5769	T. S. 1050	"	7½×5½	18	10	"	"	"	"
5770	S. K. 238	"	11×3½	9	7	"	"	"	"
5771	B. L. 5054	"	8½×4½	6	8	"	Prakarapa II Incomplete.		
5772	" 5060 & 5055	"	10⅔×4⅓	26	8 or 9	"	"	"	"
5773	" 5059	"	8⅔×4⅓	27	9	"	"	"	"
5774	J. L. 986	"	10×4	45	8	"	"	"	Complete.
5775	" 837	"	10½×3½	12	5	"	"	"	Incomplete.
5776	" 838	"	8½×4	35	7	"	"	"	"
5777	T. S. 1054	"	9½×4½	22	10	"	"	"	Complete.
5778	S. K. 288	"	9½×3½	20	8	"	"	"	"
5779	" 299	"	9½×4½	8	6	"	"	"	"
5780	" 299 a	"	9½×4½	30	6	"	"	"	Incomplete.

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.	Prakaraṇa III Complete.
5781	B. L. 5056	Paper.	12×6	3	10	Devanagari.		
5782	S. S. 57 a	"	11 $\frac{1}{2}$ ×3 $\frac{1}{4}$	2	16	"	"	"
5783	T. S. 1052	"	10 $\frac{1}{4}$ ×4 $\frac{1}{2}$	11	7	"	"	III & IV "
5784	B. L. 5057	"	11 $\frac{1}{2}$ ×6	7	10	"	"	IV "
5785	J. L. 889	"	9×3 $\frac{1}{4}$	16	6	"	"	" Incomplete.
5786	" 840	"	9 $\frac{1}{2}$ ×4	6	8	"	"	"
5787	S. K. 304	"	11×3 $\frac{1}{4}$	4	7	"	"	"
5788	J. L. 841	"	8 $\frac{1}{4}$ ×4	28	6	"	"	V Complete,
5789	" 842	"	10×3 $\frac{1}{2}$	21	4	"	"	" Incomplete.
5790	" 843	"	7 $\frac{1}{2}$ ×4	15	12	"	"	" Complete.
5791	" 844	"	10×4 $\frac{1}{2}$	29	6	"	"	"
5792	" 845	"	9×4	19	7	"	"	"
5793	T. S. 1049	"	10 $\frac{1}{2}$ ×5	12	10	"	"	"
5794	" 1058	"	10 $\frac{1}{4}$ ×4 $\frac{1}{2}$	15	9 or 10	"	"	" Incomplete.
5795	P. A. 375 b	"	4 $\frac{1}{2}$ ×3 $\frac{1}{4}$	4	10	"	"	"

5796	S. S.	57	"	$11\frac{1}{4} \times 8\frac{3}{4}$	8	8 or 9	"	"	"
5797	B. L.	5058	"	$11\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{2}$	8	10	"	"	VI Incomplete.
5798	J. L.	646	"	$6\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$	16	9	"	"	Complete.
5799	"	847	"	$11\frac{1}{4} \times 8\frac{3}{4}$	6	9	"	"	VII Complete.
5800	T. S.	1051	"	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$	5	8	"	"	
5801	S. K.	301	"	$11 \times 4\frac{1}{2}$	5	9	"	"	
5802	S. S.	58	"	$12\frac{1}{4} \times 7$	19	23	"	"	III-VI
5803	S. K.	303	"	$10\frac{1}{2} \times 8\frac{3}{4}$	13	9	"	"	III, IV&VII
5804	"	298 a	"	$11 \times 8\frac{1}{2}$	47	7	"	"	V-VII

॥ बालरञ्जनी ॥

5805. BĀLARĀNJANI.

Burnell's Catalogue No. 5079. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—88.
 Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—570. Author—Bālasūri. Incomplete. Not
 printed.

Beginning :

श्रीः

यद्देश्वरवुद्धेन्द्रस्य गुरोश्वरणपङ्कजम् ।

नत्वा बालकृती चारु तनुते बालरञ्जनीम् ॥

विभक्त्यर्थप्रबोधेन पण्डितो जायते जनः ।

तस्मात्ते प्रतिपाद्यन्ते विभक्त्यर्था इहाधुना ॥

तिणो विभक्तयः प्रोक्ताः सुपश्चापि तथा स्मृताः ।

आदौ तिणर्थी उच्यन्ते सुवर्थज्ञानकारणात् ॥

End :

प्रपरा + परि उप । इत्यब्यशानि ।

एवं किल मया सर्वं सङ्ग्रहेणात्र कीर्तितम् ।

विशिष्य बालबोधिन्यामुक्तं सर्वं प्रगृहताम् ॥

Colophon :

श्रीमहत्तुलज्जभूपालसूनोः शारभभूपतेः ।

तुष्ट्यर्थं बालकृतिना रचिता बालरञ्जनी ॥

Subject: Bālarañjanī.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Bālarañjani is another work of the same Bālasūri the contemporary of Serfojee II. This work, like the other deals with allied topics.

॥ बालरञ्जनी ॥

5806. BĀLARANJANI.

S. K. Collection No. 294. Substance—Paper. Size— $7 \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—15. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—Bālakavi. Incomplete. Not printed.

Beginning:

भीगणपतिश्वारदासहुरभ्यो नमः ॥

ब्रह्मरुधेन्द्रस्य गुरोश्वरणपङ्कजम् ।

नत्वा बालकृती चारु ततुते बालरञ्जनीम् ॥

विभक्त्यर्थप्रबोधेन पण्डितो जायते जनः ।

* * * ॥

End:

अथयानि च पत्न्यन्ते क्रम एवं समीरितः ।

अथ रामादयः शब्दाः विस्तु……… ॥

Subject: Bālarañjani.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बालरञ्जनी ॥

5807. BĀLARANJANI.

S. K. Collection No. 802. Substance—Paper. Size— $11 \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—15 (40-54). Lines—7 or 8 to a Page.

Script—Devanāgarī. No. of Granthas—225. Author—
Bālakavi. Incomplete. Not printed.

Beginning:

भू सत्त्वयाम् ॥ १ ॥ णिदि कुत्सयाम् ॥ २ ॥ अस्य
ध्यक्तायां वाचि ॥ ३ ॥ जि जये ॥ ४ ॥

End:

एवं किल मया सर्वं संग्रहेण प्रकीर्तिम् ।
विशिष्य वालबोधिन्यामुक्तं सर्वं प्रगृह्णताम् ॥ १ ॥

Cloophon:

श्रीमस्तुलजभूपालसूनोः शारभभूपतेः ।
तुष्टये वालकृतिना रचिता वालरञ्जनी ॥ २ ॥
शेषभट्टभजवालारूपस्येदं पुस्तकम् ।

Subject: Bālaranjani. Dhatupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वालरञ्जनी ॥

5808. BĀLARANJANI.

S. K. Collection No. 800. Substance—Paper. Size— $11 \times 8\frac{1}{2}$
inches. Sheets—21 (11-81). Lines—6 to a Page.
Script—Devanāgarī. No. of Granthas—825. Author—
Bālakavi. Incomplete. Not printed.

Beginning:

अकारान्तः पुंलिङ्गो रामशब्दः ।

End:

पवसि पवसोः पवस्तु ॥

इति सकारान्तौ ॥

Celepham:

इति हङ्गन्ता नपुंसकलिङ्गाः ।

Subject: Bālarañjanī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5809. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 762. Page 40. Right column.

Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—48. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—546. Author—Varadarāja. Not printed.

Beginning:

नस्वा वरदराजः श्रीगुरुन् भट्टोजिदीक्षितान् ।

करोति पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदीम् ॥

अह उण् + संशार्थानि ।

इकारादिष्वकार उच्चारणार्थः ॥ लण्मध्ये त्वित्संझकः ।

इकारो द्विनिपातोयमटिश्वल्यपि वाञ्छता ।

अहेणाधुक्षादित्यत्र इयं सिद्धं भविष्यति ॥

End:

बष्टि भागुरिरङ्गोपमवाप्योरुपसर्गयोः ।

आपं चैव हलन्तानां यथा वाचा निशा दिशा ॥

वगाहः । अवगाहः । पिघानं । अपिघानं ॥

Colophon:

इति अध्ययानि ॥

स्वस्ति श्रीनृपशालिवाहनशके १७२६ (A.D. 1804) रक्षाक्षिनामसंवत्सरे
उत्तरायणे शिशिरऋतौ माघमासे शुक्लपक्षे सप्तम्यां सौम्यवासरे
दिवा लयोदशघटिकासमये तदा वृषभलम्पे श्रीमन्तब्जापुरे भूपा-
लानुद्दया इदं पुस्तकं लिखितं श्रीसाम्बसदाशिवार्णगमस्तु ॥

याद्वशं + न विद्यते ।

Subject: Madhyasiddhānta Kaumudi.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5810. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 761. Page 40. Right column.
Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—156.
Lines—9 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas
—1800. Author—Varadarāja, Incomplete. Printed.

Beginning:

लद् लिद् लहू लद् लेद् लोट् लहू लिहू लहू लहू ।
एषु पञ्चमो लकारश्छन्दोमात्रगोचरः । “लः कर्मणि च
भावे चाकर्मकेभ्यः” । लकराः सकर्मकेभ्यः कर्मणि
कर्तरि च स्युरकर्मकेभ्यो भावे कर्तरि च ॥

“वर्तमाने लद्” । वर्तमानक्रियावृत्तेर्धातोर्लद् स्यात् ॥

End:

चयतेरसुन् । चायतेरभे हस्तव्येति चकारादसुनो नुडा-
गमः । लिति(टि) । पूर्वमुदात्तं । चिकीर्षकः । अत्र ईकारस्यो-

दाराशा । इत्यादिप्रयोगमनुसृत्यान्वाख्यातम् ॥

Colophon :

इति स्वरप्रक्रिया ॥

एषा वरदराजेन बालानामुपकारिका ।

अकारि पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

कृतिर्वरदराजस्य मध्यसिद्धान्तकौमुदी ।

तस्याः संख्या तु विशेष्या खबाणकरवहिभिः ॥

इति श्रीरविटिकंटिकंटि वरदराजभट्टकृतमध्यसिद्धान्तकौमुदी
समाप्ता ॥

संवत् १७४९ आष्ट्विनशुद्धवष्ट्री बुधवासरे रायकरोपाख्यरघुनाथेन
लिखितपिंडं पुस्तकम् ॥

श्रीरस्तु ॥

Subject: Madhyasiddhāntakaumudi; Uttarārdha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5811. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 768. Page 40. Right column.
Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—12.
Lines—7 to a Page. Script—Devanagari. No. of Gran-
thas—165. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5810.

End:

अयोगवाहानामस्योपरिश्वर्षु चेति वाच्यम् । यमानु-

नुस्वारविसर्गविद्वामूलीयोपधमानीया अयोगवाहा : ।
तेनेह विसर्गस्य यत्त्वात् ॥

Subject: Madhyasiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5812. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDI.

Barnell's Catalogue No. 758. Page 40. Right column.
Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—127.
Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—2250. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning:

समर्थः पदविधिः । पदसम्बन्धी विधिः समर्थाश्रितो
बोध्यः । प्राकडारात्समासः ।

End:

योपधाद्वृष्टिपोतमाहुञ् ।

रामणीयकम् । अभिधानीयकम् ।

सहायाद्वा । साहाय्यम् ॥

Subject: Madhyasiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There are two
lines at the beginning, the ending portion of Vibhaktyarthas.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5813. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 757. Page 40. Right column.
 Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—88.
 Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—700. Author—Varadarāja. Incomplete.
 Printed.

Beginning—Same as No. 5810.

End:

सुपुम् । सुर्पुसी । सुपुमासि । अदः विभक्तिकार्यम् ।
 उत्तमत्वे । अम् । अमूनि । क्षेषं पुवत् ।

Colophon:

इति हलन्ता नपुंसकलिङ्गाः ॥

Subject: Madhyasiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5814. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDI.

J. L. Collection No. 848. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$
 inches. Sheets—28. Lines—11 to a Page. Script—Deva-
 nāgarī. No. of Granthas—500. Author—Varadarāja.
 Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

येनाधर + पाणिनये नमः ॥

वाक्यकारं + मुनित्रयम् ॥

नत्वा वरदराज . Same as No. 5810.

End:

अनेहा अनेहसौ..... ।

Subject: Madhyasiddhāntakaumudi.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ रत्नावली ॥

5815. RATNAVALI.

Burnell's Catalogue No. 905. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—118. Lines—9 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas—1800. Author—Gauramohanaividyaśratna. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य ज्ञानदातारौ पितरौ ब्रह्मरूपिणौ ।

रत्नावलीं वित्तुते शिष्टाचार्ता तुष्टिदेतवे ॥

अक्षरे चतुर्दशस्वराः । अक्षरे आदिचतुर्दशवर्णाः
स्वरसंज्ञाः स्युः । अ आ इ ह उ ऊ क छ ल त्व ए
ओ ओ ।

दश समानाः । स्वरे आदिदशस्वराः समानसंज्ञाः
स्युः ।

अ आ इ ह उ ऊ क छ ल त्व ।

End:

अत्र पादे ये कृतो यत्र विहिताः तत्र ते कृतो नूनं
निश्चितं भवन्ति । ये कृतोऽनुकाः तादर्थ्यं तस्मिमित्सं
पूर्वे धातोः परे इति कृतम् । तथा च
'कृतो ये यत्र विहितास्तत्र नूनं भवन्ति ते ।
कृद्वाः कमावे इत्युक्तेरन्यत्रापि प्रयोगतः' ॥
धोधातोःकः कारकः ।

Colophon:

इति श्रीगौरमोहनविद्यारत्नकृतायां रत्नावल्यां कृत्पादः
समाप्तः समाप्तः ॥

Subject: Ratnāvallī.

Remarks:—The Ms is in very good condition. Alternate sheets are sulphurated.

Gauramohanavidyāratna, evidently a Bengalee, has composed this work dealing with the various topics of Sanskrit grammar. More about the author is not known at present.

॥ रूपमाला ॥

5816. RŪPAMĀLĀ.

Burnell's Catalogue No. 838. Page 40. Right column.
Substance—Paper. Size—11×4 inches. Sheets—
137. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
of Granthas—2500. Author—Vimalasarasvatī. Com-
plete. Printed.

Beginning:

शिवमभिनन्द्य विद्धमो
मालामर्पा मुरुपक्षुमानाम् ।

शिशुकष्ठभूषणार्थं

पाणिनिष्ठौरनेकगुणैः ॥

अइउण् + हल् ॥

एतैः सूत्रैर्वर्णपाठकम् उपदिश्यते प्रत्याहारग्रहणाय ।
तद्रहणं च लाघवार्थम् ॥

आदिरन्त्येन सहेता । जिघृसितस्य वर्णसमुदाय-
स्यादिवर्णमित्संझकेनान्त्येन मेलयित्वोचार्यमाणः स्वस्य
च मध्यवर्तिनाऽच्च ग्राहकः प्रत्याहारो इत्यः । इत्संझस्तु
त्याज्यः ।

End :

बन्धुनि बबुब्रीहौ । कौमुदगन्धीपुत्रः । कौमुद-
गन्धीबन्धुः ।

Colophon :

समाप्तान्तमात्रा ॥

त्रिविक्रमादेः क्रियया गिरीशा

त्वचिन्तनस्यालपतरा नराणाम् ।

ममैव सोढः कतिचिदिनानि

प्रत्यै तवैवाति कृपापरस्य(?) ॥

इति श्रीपरमहंसपरित्राजकाचार्यश्रीविमलसरस्वतीविरचितरू-
पमाला समाप्ता ॥

संवत् १६२६ समये ज्येष्ठवदि ११ सनौ.... ।

Subject: Rūpamālā,

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Rūpamālā of Vimalasarasvatī has been published in Bombay. The work deals with the various topics of sanskrit grammar.

॥ रूपावतारः ॥

5817. RŪPĀVATĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 9987. Page 41. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— 17×1 inches. Leaves—155. Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—8500. Author—Dharmakīrti. Incomplete. Printed.

Beginning:

येनाधर + प्रणतोऽस्मि मुनिप्रयम् ॥
 सर्वझमनन्तगुणं प्रणम्य बालप्रबोधनार्थमहम् ।
 रूपावतारार्थ(?)मुक्तलामृजुं करिष्यामि ॥
 तत्रादौ तावत्प्रत्याहारः शास्त्रे संव्यवहारज्ञापनार्दमनु-
 वर्णते । तथथा । अइउण् + हह् ॥
 इति प्रत्याहारमूलत्राणि ॥

End:

गृहादिभ्यो विनिः । पचादिभ्योऽच् । युवोरनाकौ ।

Colophon: (Leaf No. 143)

इति सन्परिच्छेदः ॥

Subject: Rupavatara.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given—

रूपावतारमन्थं कृष्णदीश्वितकृति..... ।

Dharmakīrti is one of the oldest writers on sanskrit Grammar, having composed the work Rūpāvatāra about the 7th century A. D. It was he who showed the way to the author of the Prakriyākaumudi and Bhāttoji Dikṣita. The sūtras of the Astādhyāyī are taken, irrespective of their order, brought together according to the subject matter and explained.

Prof. Rangacharya has published a fine edition of the work.

॥ रूपावतारः ॥

5818. RŪPĀVATĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 9988. Page 41. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—29.

Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—900. Author—Dharmakīrti. Incomplete. Printed.

Beginning.—Same as No. 5817.

End:

औढं आप हति वर्तमाने ।

नपुंसकाच्च । नपुंसक..... ॥

Subject: Rūpāvatāra.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5819. DHĀTUPRATYAYAPĀNCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9989. Page 41. Right column.
 Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—192. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—6000. Author—Dharmakīrti. Incomplete. Printed.

Beginning:

येनाक्षरसमाभ्नायं + पाणिनये नमः ।
 प्रणम्य शिरसा देवीं बालानां हितकारिणीम् ॥
 यथासारं प्रवक्ष्यामि धातुप्रत्ययपञ्चिकाम् ॥
 तत्र धातुप्रत्ययेषु च येऽनुबन्धा उपदिश्यन्ते ते सर्वे
 अनुबन्धाः कार्यार्थाः ।

End:

....तेर्षतोः कृत्वाणमुलौ प्रत्ययौ भवतः । ब्राह्मण
 मुलस्ते जातः । किं तर्हि मूलनिचेः(१)कृत्वा..... ॥

Colophon: (Leaf No. 151)

इति विभक्त्यर्थप्रकरणम् ॥

Subject: Dhātupratyayapāncikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Dhātupratyayapāncikā forms the second part of Rūpāvatāra of Dharmakīrti.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5820. DHĀTUPRATYAYAPĀNCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9990. Page 41. Right column,

Substance—Palm leaf. Size— 15×1 inches. Leaves—177. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3100. Author—Dharmakirti. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5819.

End:

राजभोजं भोज्यसे । वेदाध्यायमधीष्ठम् । इयन्तः क-
पादयः ॥ उपदंश.... ॥

Colophon: (Leaf No. 188)

इति विभक्तवैष्पकरणम् ॥

Subject: Dhātupratyayapāñcikā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5821. DHĀTUPRATYAYAPĀNCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9991. Page 41. Right column.
Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—219.
Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—6000. Author—Dharmakirti. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5819.

अकर्तरि च कारके संझायाम् । कर्तृवर्जितेऽन्यसिन्
कारके संझायां विषये..... ॥

Colophon:

इति तिडन्तशिरोमणी चिष्वद्वावपरिच्छेदः ।

Subject: Dhātupratyayapāñcikā,

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. There are five broken leaves at the end.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5822. DHĀTUPRATYAYAPĀNCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9992. Page 41. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—140. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Dharmakirtiḥ. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5819.

End:

हल उचरस्य यकारस्य लोपो भवति आर्षधातुके
परतः । पापचय ॥

Colophon: (Leaf No. 115)

इति तिङ्गतशिरोमणौ छुडधिकारः समाप्तः ॥

Subject: Dhātupratyayapāncikā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5823. DHĀTUPRATYAYAPĀNCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9993. Page 41. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—149. Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Dharmakirti, Incomplete. Printed.

Beginning:

...लस्य स्थानेति । चोदयन्ति ।शोभवन्हि ।
सामान्येन तिभ्वादिषु प्राप्तेषु अस्य धातोः परस्मैपदिक-
त्वाच्छेषात्कर्तरि परस्मैपदम् ॥

End:

...द्विर्वचनविधि प्रत्येव टिलोपस्य स्थानिवद्धावात् द्रलो-
पे दीर्घोण....धातोः स्त्रियां किन् । अतापि ढत्वघत्वा-
दिकार्थं पूर्ववत् । ऊँ करोति ऊढमाचष्टे इति ॥

Colophon: (Leaf No. 76)

तिडम्भतशिरोमणौ लिङ्गिकारः समाप्तः ।

Subject: Dhātupratyayaapañcikā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5824. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 756. Page 40. Right column.

Substance—Paper. Size—9 x 4 inches. Sheets 48. Lines
—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600.

Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

प्रकृतिः सा जयत्वाद्या यया धात्वादिरूपया ।
च्यञ्यन्ते शब्दरूपाणिपरप्रत्यययसंनिषेः ॥
अथ तिडन्तप्रक्रिया ॥
लद् + लह् एषु पञ्चमो लकारश्छन्दोमात्रगोचरः ।
लः कर्मणि च ।

End:

इत्थंकारं शुङ्के । इत्थं शुङ्क इत्यर्थः । सिद्धेतिकिम् ।
शिरोऽन्यथा कृत्वा शुङ्के ॥

Colophon:

इति कृतप्राकिया ॥

Subject: Laghusiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5825. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 759. Page 40. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—78.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-thas—1580. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning:

नत्वा सरस्वतीं देवीं शुद्धां गुण्यां करोम्यहम् ।

पाणिनीयप्रवेशाय लघुसिद्धान्तकौमुदीम् ॥

विद्याविशेषमणिज्ञालधनं गुरुश्री-

भद्रोजिदीषितमृखाभ्युनिषेद्यहीत्वा ।

सिद्धान्तमर्घ्यमवनौ ग्रकटीकरोति

कश्चिदनो वरदराज इति प्रसिद्धः ॥

अह उण् + हल् ॥

इति माहेश्वराणि सत्राण्यणादिसंहार्थानि ।

End:

नारी । यूनस्तिः । युवनशब्दात् लिपां तिः स्यात् ।
 युवतीति यौतेः श्रुप्रत्ययान्ता अपि बोध्यम् । युवतिः ।
 सहितसद्वाभ्यान्वेति वक्तव्यम् । सहितोऽः सहोऽः ।
 स च तद्वितंसङ्गः ॥

Colophon:

इति लीप्रत्ययाः ।
 शास्त्रान्तरे प्रविष्टानां वालानान्व्योपकारिका ।
 कृता वरदराजेन लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

इति श्रीवरदराजविरचिता लघुसिद्धान्तकौमुदी समाप्ता

Subject: Laghusiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

After the colophon is given

इदं पुस्तकं व्यस्तकभट्टवालाजीपण्डितानाम् ।

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5826. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 760. Page 40. Right column.

Substance—Paper. Size—9½×4½ inches. Sheets—18.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—380. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5825.

End:

ओदनं पञ्च तव भविष्यति ।
 सुपाद् । सुपादौ । सुपादः ॥

Subject: Laghusiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5827. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 755. Page 40. Right column.

Substance—Paper. Size— $7\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Sheets—95.

Lines—6 to 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning:

...त्रे रोरीति लोपे च प्राप्ते विश्रितिषेषे परं कार्यम् ।
तु स्यवलविरोधे परं कार्यं स्यात् ।

End:

त्रेः संप्रसारणे । दृतीयः । ओश्रियं छन्दोऽष्टीते ।
ओ वृत्तेश्चान्दसः ॥

Colophon: Nil.

Subject: Laghusiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5828. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9924. Page 40. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1$ inches. Leaves—91. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5825.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5829. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9925. Page 40. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—59, Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5825.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5830. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

J. L. Collection No. 849. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—7 (4 to 10). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175. Author—?. Incomplete. Printed.

Beginning:

... स्य इति स्थिते । तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य ।

End:

अन्तरं बहिर्योगोपसंब्यानयोः ॥ अन्तरे अन्तरा चा
गृहाः ।

Subject: Laghusiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तचन्द्रिका ॥

5831. LAGHUSIDDHĀNTACANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 911. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—41.

Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—900. Author—?. Complete. Printed.

Beginning:

नमस्कृत्य महेश्वानं मर्तं बुध्वा पतञ्जलेः ।

वाणी(?)प्रणीतस्त्राणां कुर्वे सिद्धान्तचन्द्रिकाम् ॥

अ ह उ ऋ ल समानाः । अनेन प्रत्याहारग्रहणाय वर्णाः
परिगण्यन्ते ॥

तेषां समानसंज्ञा च विधीयते । इस्वदीर्घप्लुतमेदाः
सवर्णाः । एतेषां इस्वदीर्घप्लुताः सजातीयाः परस्परं
सवर्णाः भण्यन्ते ॥

End:

रादिको(भो) वा । रेफः रकारः । लोकान्तेष्य सिद्धि-
र्यशा मातरादेः

Colophon:

शुभं भवतु ॥

इति लघुसिद्धान्तचन्द्रिका समाप्ता ॥

काश्यां नारदेभरसंनिधौ लिखिता ॥

Subject : Laghusiddhāntacandrikā.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

The author of the Laghusiddhāntacandrikā is unknown at present. The present Ms. was copied in Benares in the temple of Nāradēśvara.

॥ वाक्यपदीयव्याख्या—हेलाराजीया ॥

5832. VĀKYAPADĪYAVYĀKHYĀ
HELĀRĀJĪYĀ.

Burnell's Catalogue No. 10027. Page 48. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
179. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of
Granthas—8700. Author—Helārāja. Incomplete.
Not printed.

Beginning :

असम्प्रस्तुपदगतार्थान्विचार्यः सम्प्रस्तुपदविषयार्थान्विचा-
रयितुं पञ्चमकास्त्रवृच्छिपदविचारः प्रस्ताव्यते । तत्र अथमं
समानाधिकरणतद्वित्तवृत्तिविचारः । तथा हि । कुत्सिता-
दीनामर्थे चेष्टिङ्गवचनानुपपत्तिः । कुत्सितादिति समाना-
धिकरणादिति असंगो यथा ॥

End :

कियासम्बन्धपक्षमेव तात्पर्यव्याख्या पदार्थोऽविष्टुत
इत्याह ।

अपृथक्शब्दवाच्यापि भेदमात्रे प्रवर्तते ।
यदा संबन्धवज्ज्ञातिः सापि द्रव्ययदार्थता ॥

द्वयोरपि श्लोकः ॥

Coleophon: Nil.

Subject: Helārājīya. A commentary on Vākyapadīya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

A paper transcript of this Ms. is available in this Library. See T. V. No. 422. Helārāja or Puṇyarāja is the famous commentator on the Vākyapadīya of Bhartṛhari. The Vākyapadīya has been published in the Chowkhamba Sanskrit Series, Benares.

॥ विभक्तिनिर्णयः ॥

5883. VIBHAKTINIRNAYAH.

Burnell's Catalogue No. 5101. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—3.

Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—34. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

लक्ष्मतमाने ॥

End:

विभीषणस्तु रामेण लक्ष्माराज्यमनीनयत् ॥ ७॥

रामो विराजत इत्यादि सहाप्रयोग मृणून जाणावे.... ।

Subject: Vibhaktinirṇaya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This and the following two works are anonymous pamphlets dealing with Vibhaktis and their meanings.

॥ विभक्तिनिर्णयः ॥

5834. VIBHAKTINIRNAYAH.

Burnell's Catalogue No. 5102. Page 41. Right column
 Substance—Paper. Size— $7\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—8.
 Lines—5 or 6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—17. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

स्वादिस्त्वादिर्विभक्ती द्वे स्वादौ सप्तविभक्तयः ।

एकद्विबहुसंज्ञानि वचनानि च सप्तसु ॥

प्रथमा च द्वितीया च तृतीया च यथाक्रमम् ।

चतुर्थी पञ्चमी षष्ठी सप्तमी चेति ताः क्रमात् ॥ २ ॥

End :

विशेष्यं कर्तृकर्मादिकारकं प्राग्विशेषणम् ।

क्रियापदञ्च संयोज्यमिदमन्वयलक्षणम् ॥

Subject : Vibhaktinirnaya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ विभक्तिनिर्णयः ॥

5835. VIBHAKTINIRNAYAH.

Not Noticed by Dr. Burnell Ms. No. 14654.

Substance—Paper. Size— $9 \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—4.
 Lines—6 or 7 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
 of Granthas—42. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

रामो विराजते रामो भूमण्डलमपालयत् ॥

End:

लद् वर्तमाने + लृष्ट् भविष्यति ॥

Subject: Vibhaktinirṇaya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ विवादकौमुदी ॥

5836. VIVĀDAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 907. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—15.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Lālāmaṇi. Complete. Not printed.

Beginning:

नत्वा रमोमारमणौ सुरेशौ
व्याख्यां कृती लालमणिर्विधत्ते ।

निर्माति द्वयस्य नवीनरीत्या ।
कवीन्द्रसंस्तपरिज्ञनाय ॥

फणिपाणिनिकात्यनन्दना-
खिलवाक्यानि विभाव्य कौतुकात् ।

रचयामि विवादकौमुदीं
ननु गोविन्ददयावशंवदः ॥

॥ नामि ॥ अजन्ताङ्गस्य दीर्घः स्यात् नामि परतः ।
अशीनाम् । शम्भूनाम् ॥

End:

अस्य चार्तिकस्य प्रकृतार्थपरत्वेन व्या(ख्या)ने तु

निरूपितमन्यत्रास्माभिरिति विस्तरभयानेह निरूप्यते ॥

Colophon :

कुतकृतमसो हन्त्री सुबुद्धिहादकारिणी ।

अस्तु वादिचकोराणां प्रीतिदा वादकौमुदी ॥

इदं सन्तो याचे सविनयममूर्खा मम गिरां

विकारार्थं सम्यक्सप्ततनिरलोकेन(?)मनसा ।

ततोऽन्वेष्या दोषा निरबधिविवेकैः सुविशदः

कृतो दोषारोपो भवति न हि दुःखाय सुविद्याम् ॥

इति श्रीकुरुपाञ्चालदेशीगौडाचार्यपाणिनीयार्णवकर्णधारश्रीत्रिपाठिशि-
वरामात्मजश्रीत्रिपाठिनन्देरसुनुत्रिपाठिललामणिकृता विवादकौमुदी
प्रस्पृ(संपूर्ण)तिमगमत् । संवत् १८७२ पौषशुद्ध १४ रवि... ॥

Subject : Vivādakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Tripāṭhin Lālāmaṇi, son of Tripāṭhiu Nandera and grandson of Tripāṭhiu Sivarāma, is the author of this work. He belonged to Bengal. The author takes up some of the sūtras of Pāṇini and comments upon them in his own way.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5837. VAIYĀKARANABHŪSANAM.

Burnell's Catalogue No. 881. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $14\frac{1}{2} \times 6$ inches. Sheets—124.

Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5500. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीलङ्कमीरमणं नौमि गौरीरमणरूपिणम् ।

स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥

अशेषफलदातारं भवाब्धितस्ये तस्मि ।

शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणम् ॥

*

*

*

नत्वा गणेशपादाङ्गं गुरुनाथसरस्वतीम् ।

श्रीकोण्डुभट्टः कुर्वेऽहं वैयाकरणभूषणम् ॥

End:

स्फुटति अर्थः अस्पादिति स्फोट इति यौगिकं ।

स्फोटशब्दाभिषेषत्वं सूचयनीति सिद्धम् ।

विद्याधीश्वरेण्यसंज्ञक्यतिः श्रीपाद्यभद्रारकं

जित्वा खेलतिवेङ्कटश्चयसविषेष्यान्दोलिकां प्राप्तवान् ।

यथके मुनिवर्यसूत्रविवृतिं सिद्धान्तमङ्गं तथा

माध्वानां तमहं गुरुपमगुरुं रङ्गोजिमहं भजे ॥

पाणिनीयवचसा + साम्बश्चिवस्य ॥

Colophon:

इति श्रीपद्वाक्यप्रभाणपास्वरपारीणधुरीपरङ्गोजिभद्रात्मजकोण्डुभट्ट-

कुतवैयाकरणभूषणे चरमः स्फोटवादः संपूर्णः ॥

समाप्तश्चार्यं ग्रन्थः ॥

Subject: Vaiyākaraṇapabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Koṇḍubhaṭṭa's Vaiyākaraṇapabhūṣaṇa deals with the general topics of grammar, like the relation between sound and sense,

the philosophy of grammar etc.

The work has been published in Benares.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5888. VAIYĀKARANABHŪṢANAM.

Burnell's Catalogue No. 882. Page 48. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 6$ inches. Sheets—50. Lines—12 to a Page. Script—Devañagari. No. of Granthas—1300. Author—Koṇḍubhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5837.

End:

स्फोट इति । यौगिकं स्फोटशब्दाभिधेयत्वं सूचयति
(इति सिद्धम्) ।

निर्विज्ञप्रचयायान्ते मङ्गलं स्तुतिरूपमाह पूर्णात्मने-
त्वादिना ॥ ७१ ॥

अश्वेषभूषादातारमपि सर्वेश्वरं गुरुम् ।

श्रीमङ्गलसारेण भूषये शेषभूषणम् ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣana.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वी शरभोजिमहाराजसाहेबयांच कारकातींत
लिहिले असें

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5839. VAIYĀKARANABHŪṢANAM.

Burnell's Catalogue No. 883. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—37.

Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1550. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5837.

End.

तस्मादेतदोषनिरासार्थं कर्तृक्रमणोर्बाच्यत्वमावश्यक-
निति सिद्धम् ।

Colophon:

इति वैयाकरणभूषणे धात्वाख्यातसामान्यार्थयोनिरूपणं समाप्तम् ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣana.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5840. VAIYĀKARANABHŪṢANAM.

Burnell's Catalogue No. 884. Page 48. Left column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—107. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5600. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5837.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5841. VAIYĀKARANĀBHŪṢANAM.

N. S. Collection No. 9. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 5$ inches. Sheets—180. Lines—14 or 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5000. Author—Koṇḍa-bhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीवेदव्यासाय नमः । गुरुभ्यो नमः । अविघमस्तु ।

श्रीलक्ष्मीचरणं नौमि गौरीरमणरूपिणम् ।

स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥

अशेषफलदातारं भवान्धितरणे तरिम् ।

शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणम् ॥

* * *

नत्वा गणेशपादान्जं गुरुनाथं सरस्वतीम् ।

श्रीकोणडभट्टः कुवेऽहं वैयाकरणभूषणम् ॥

End:

अस्मा...पुनर्जात्यग्रहादेव विलसः । तथा च वि-
जातीयप्र.... ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5842. VAIYĀKARANĀBHŪṢANAM.

N. S. Collection No. 10. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$

inches. Sheets—23. Lines—13 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Kondabhatta. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5837.

End:

पाणिनीयवचसो खलु मूलं
चन्द्रशेखर भवानिति रुद्रम् ।
तेन भूषणमिदं हि तवैव
प्रीतये भवतु साम्बशिवस्य ॥

Colophon:

इति श्रीमत्पदवाक्य + चरमः स्फोटवादः समाप्तः ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣāṇa

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5843. VAIYĀKARAṄABHŪSANAM.

N. S. Collection No. 11. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—80. Lines—13 to a Page. Script—Devanagari. No. of Granthas—3000. Author—Kondabhatta. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीरस्तु ॥ सुपामर्थान्विरूपयति । आश्रयोवाचि + सुपा
कर्मेति भाष्यतः ॥

End, colophon and subject—Same as No. 5837.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title

page is given

कौलिकीमुरार्थाचार्याणां पुस्तकम् ।

॥ वैयाकरणभूषणटीका ॥

5844. VAIYĀKARANABHŪSANATĪKĀ.

N. S. Collection No. 12. Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—50. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1250. Author—Gopāla. Incomplete. Not printed.

Beginning :

...श्वरीति समाहितम् । अत एव च 'उपमानानि' इति
स्मृते सामान्यैरित्येव सिद्धे सामान्यबन्धनैरित्युक्तिः ॥

End :

समारम्भः उत्पत्तिः । वौगिकस्य ब्रह्मरूपार्थस्य नि-
विश्वप्रचयाय निविश्वप्रचयाय ॥

Clophophon :

इति भीमदनन्तदेवात्मजशम्भुदेवतनूजदुर्गागर्भजगोपालदेवविरचिता
लघुवैयाकरणभूषणसारटीका कान्तिनामिका समाप्ता ॥

श्रीरस्तु । संवत् १८८८ माघवद् ७... ।

Subject : Bhūṣapasaśravyākhyā otherwise known as Kānti.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

Gopāla, son of Durgā and Sambhudeva and grandson of Anantadeva has commented upon the Vaiyākaraṇabhūṣaṇa of Kopādabhaṭṭa and this work represents that copy. This

Ms. was copied in Samvat 1888, corresponding to A. D 1881.

॥ वैयाकरणभूषणसारः ॥

5845. VAIYĀKARANABHŪṢĀNAŚĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 285. Page 43. Left column.
 Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—48.
 Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—2000. Author—Kopdubhatta. Incomplete.
 Printed.

Beginning—Same as No. 5857.

End:

स्फुटति अर्थोऽस्मादिति स्फोट हति. यौगिकं स्फोट-
 शब्दाभिवेषत्वं सूचयति । निर्विज्ञान्तमङ्गलं स्तुतिरूप-
 माह । पूर्णात्मन इत्यादिना ॥ ७१ ॥

अशेषभूषा + भूषणम् ॥

Colophon:

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारधुरीणख्योजिभद्रात्मजकोण्डुभद्रृक-
 तवैयाकरणभूषणसारे स्फोटवादः समाप्तोऽयम् ॥

ग्रन्थसंख्या १४२५ संवत् १८३५.

Subject: Vaiyākarapabhūṣāpasāra.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहवयांच कारकतीन्त का-
 शीदिशाहून स्वरितीकरून आणिले आसें ।

The Vaiyākarapabhūṣāpasāra by Kopdabhatta is a com-

pendium of the bigger work of the same name described already. This too has been published in Benares. The present Ms. is dated Samvat 1885 corresponding to A. D. 1788.

॥ वैयाकरणभूषणसारः ॥

5846. VAIYĀKARANABHŪSANASĀRAH.

J. L. Collection No. 850. Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—58. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—Kondabhatta. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5887.

End—Same as No. Do.

Colophon—Same as No. Do.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

इदं पुस्तकं रङ्गभट्टगोख्यामिनाम् ।

॥ वैयाकरणभूषणसारः ॥

5847. VAIYĀKARANABHŪSANASĀRAH.

N. S. Collection No. 18. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—35 (6-40). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—770. Author—Kondabhatta. Incomplete. Printed.

Beginning:

...अर्थकः स्यात् । पुत्रो व इत्यादावपि भुष्मदादि-

सम्बोधन साध्वादेशस्याथः । किन्तु तदादेशिनो
युष्माकपित्यादिवाक्यस्यातः पूर्वपदमपेक्ष्यैव लादेशसम्बो-
धनबोधानुकूलेन प्रसंगः ॥

End:

अमादेशं विना + सोऽव्ययीभाव उच्यते ॥ ४० ॥
* * काक्षान्यथापातनयो निष्फलत्व-
पित्यन्वये ... ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhbūṣaṇasāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

३ वैयाकरणभूषणमूलश्लोकाः ॥

5848. VAIYĀKARANABHŪṢAÑAMŪLAŚLOKĀH.

J. L. Collection No. 851. Substance—Paper. Size—5 x 8 inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—55. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीलह्मीरूपिणं नौमि गौरीरमणरूपिणम् ।
स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥

End:

सत्यासत्यौ तु यौ भागौ प्रतिभागं व्यवस्थितौ ।
सत्यं यत्त्र साजातिरसत्या व्यक्तयो मताः ॥ ७२ ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhbūṣaṇamūlaślokāḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा ॥

5849. VAIYĀKARANASIDDHĀNTAMĀNĀJŪṢĀ.

Burnell's Catalogue No. 900. Page 48. Left column.

Substance—Paper. Size— $12 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—151.Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—8375. Author—Nāgesabhaṭṭa Incomplete. Printed.

Beginning:

न गेशभद्रविदुषा नत्वा साम्बसदाशीवम् ।
 वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषेयं विलिख्यते ॥
 तत्राणौ स्फोटा इति सिद्धान्ताः ।

End:

अत एवाज्ञातार्थेक्षिदमेकं पदमिति । इतेषु चैत-
 गव्यनलादिपदेषु... ॥

Colophon: (Sheet 139)

इति कृदर्थविचारः ।

Subject: Manjūṣā or Vaiyākaraṇasiddhāntamānājūṣā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This work is Nāgeśa's magnum opus. It deals with the general topics relating to Vyākaraṇa like Śabdabodha, philosophy of grammar etc. The work has been published in the Chowkhamba Sanskrit Series, Benares.

॥ मञ्जूषाव्याख्या ॥

5850. MANĀJŪṢĀVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 901. Page 48. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—167.
 Lines—11 to 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—6000. Author—Pāyugūḍa Vaidyanātha. Incomplete.
 Not printed.

Beginning:

...दानुतेषां स्वरसत एव सञ्चमिति भावः । तद-
 पि देवेति तत एव लब्धमित्याह । तत्रेति । अन्वाख्ये-
 य इत्यर्थः ॥

End:

तदिति । कर्तृपदेन तत्परामर्शकपदेन किञ्चित्त्रिवहित-
 तदग्रिमभाष्यमाहार्थोऽपीति । तादशकर्तुर..... ॥

Subject: Mañjuśāvyaśākhya otherwise known as Kalā.

Pāyugūḍa Vaidyanātha has commented upon the Mañjuśā
 of Nāgeśa and this and the following MSS. represent that
 commentary.

॥ मञ्जूषाव्याख्या ॥

5851. MANJŪṢĀVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 902. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $12\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
 36. Lines—11 to 15 to a Page. Script—Devanāgarī.
 No. of Granthas—1400. Author—Pāyugūḍa Vaidya-
 nātha. Incomplete. Not printed.

Beginning:

रामं वामं वनइयामं निकामं हृदयङ्गमम् ।

कामं वन्दे जगद्ग्राम विश्रामं वचसां शमम् ॥
 अमन्दगुणमन्दिरं विमतरत्नविद्याङ्कुरं
 कलाधरकृतादरं कलितचित्तलक्ष्मीधरम् ।
 शिरोधृतनदीवरं शिवकरं रमोमावरं
 नमामि दुरिताहरं गुरुवरं सनागेश्वरम् ॥
 मञ्जूषस्थस्य मुक्तादेन लाभः कलया तिना ।
 वैयाकरणसिद्धान्तज्ञानस्यापि यथा तथा ॥
 अतस्तदाख्यां विश्विं मञ्जूषायाः प्रयत्नतः ।
 पायुगुण्डो वैद्यनाथमहः कुर्वे स्वबुद्धये ॥

* * चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्य-
 र्थं स्वेष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमाचरन्... ॥

End:

तदेत्यनयन्नाह । अत एवेति । सर्वथा रूढ्यं गीकारादेवे-
 त्वर्थः । न हि लाक्षणिकानां कोशेषु पाठः । पापाद्यग्ने ॥

Colophon: Nil.

Subject: *Mañjūṣāvyākhyā* otherwise known as *Kalā*.

Remarks: —The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तकश्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजशाहेवयांच कारकतीन्त लि-
 हिले असें ।

॥ मञ्जूषाद्याख्या ॥

5852. *MANJŪṢĀVYĀKHYĀ*.

Not noticed by Dr. Burnell Ms. No. 15545.

Substance—Paper. Size— $1\frac{1}{4} \times 6$ inches. Sheets—24. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Pāyugundā Vaidyanātha-bhattā. Incomplete. Not printed.

Beginning:

ते एव तदसिद्धिरिति शङ्कानिरासाय तत्र तदुपपाद-
यति । जयेत्यादिना उक्तमित्यन्तेन ॥

End:

भाष्यादिति ॥ अन्यथापोद्भृत्येति न वदेत् । अपो-
दरणञ्च कल्प..... ॥

Subject: Mañjūṣāvyaśkhyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ व्याकरणदीपः ॥

5853. VYĀKARANADĪPAH.

Burnell's Catalogue No. 904. Page 41. Left column.
Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{4} \times 4$ inches. Sheets—19. Lines—11 to Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Cidrūpāśramin. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीशं नत्वा कुर्वे दीपं शब्दागारेऽरं चिद्रूपम् ।

पूर्वोक्त्यान्तं यावद्वोषं योपाकृर्यात्वालावोधम् ॥ १ ॥

तत्रादौ संज्ञा । अ इ उ क्ष ळृ क् ष ए ओ औ इ ।

एकद्वित्रिमात्रा इस्वदीर्घप्लुताः सार्णाः । तेषूचैरुदाचोऽधो-
ऽनुदाचः स्वरितः समः ॥

End:

रादिको वा । रेफः रकारः । सिद्धिलोकात् । शेषस्य
स्थात् ।

Colophon:

श्रीचिद्रूपेणायमकारि

श्रीदीपः सन्मानसहारी ।

स्नेहेनोज्जवाल्यातिसुरक्तैः

शब्दागारे राघवभक्तैः ॥

इति कृत्प्रत्ययाः ॥

श्रीमच्छ्रूपाश्रमिविरचितोऽयं दीपः समाप्तः ॥

Subject: Vyākaraṇapadīpa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author of this work is one Cidrūpāśramin, about whom we do not know anything more. The work deals with suffixes, word formation, samāsa etc.

॥ व्याकरणदीपप्रभा ॥

5854. VYĀKARANADĪPAPRABHĀ.

Burnell's Catalogue No. 903. Page 41. Left column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—152. Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5000. Author—Gaṅgādhara. Incomplete, Not printed.

Beginning :

प्रणम्य पदपङ्कजं जनकजापतेर्मञ्जुलं
 विरिन्चिभवपूजितं सकलसिद्धसंसेवितम् ।
 तनोमि परमादरात्परमहंसचिद्गृहृत-
 प्रकाशितमहामतिप्रणतिहेतुदीपप्रभम् ॥

 गदाधरगुरोर्गुरोरपि जगहुरोरचितं
 प्रणम्य चरणाम्बुजं चरिकरीमि गङ्गाधरः ।
 यतिप्रवरसत्कुतेर्विवृतिमुच्चमां यत्नतः
 कुतः स खलु सम्भवेदिह ममान्तरायोऽन्तरा ॥

 फणीश्वरवचोर्ध्वं निजधिया रथाचीर्णवान्
 सुवर्णसूत्रगृह्णयाकुलमना सनाङ्गनापि यः ।
 पितृब्यमतिरामचन्द्रमिह रामचन्द्राभिधं
 बुधप्रवरवन्दिताङ्गियुगमील्यमीडेऽनिश्चम् ॥

 श्रीहरेश्वरणपङ्कजं भजे
 यत्परागमनुरागतो वहन् ।
 मन्दशीरपि गुरुं धियाधरी-
 चर्करीति न तुलास्य तस्य तद् ॥ ४ ॥

 प्रभेषं चिद्गृपप्रणयकुतदीपस्य रुचिरा
 चिरात्संसर्पन्ती प्रतिबुधमिहाशासु दशसु ।
 गुरुणामसाकं कुमुदनिकुरुम्बद्युतिजय-
 स्फुरन्ती मत्कीर्ति प्रथयतुतरामुम्बातिपराम् ॥

 अवदं निवदं भवेद्यन्मयेह
 क्षमम्बं कृपासिन्धवस्साधवस्तव् ।

महाकालनामा महादेव ईदृक्

समक्षं हि मे चापलं चक्षये सः ॥ ६ ॥

शिष्यप्रवृत्तयेऽभिष्येयं प्रतिजानीते ।

श्रीशमिति ॥ अहं शब्दागारे यावद्वोषं दीपं कुर्वे
इति सम्बन्धादहमिति कर्ता लभ्यते ॥

End:

तथा च यथा श्रीराघवागारे राघवभक्तैः स्नेहदीपो
ज्वाल्यते तद्वद्यमपि तैरुज्ज्वाल्यत इति समासोवत्युत्था-
पितोपमया श्रीराघवागारीयदीपोदीपिता न केवलमैहिक-
करिकनकतृणातिमात्रफलकां किन्तु आमृष्मिकफलदापि
तदृच्छब्दागारीयदीपोदीपितापीति वस्तुध्वनिः ।

Colophon:

श्री इति विश्वनाथसूरिवरतनयरामचन्द्रानुजवालकृष्णाङ्गजगङ्गाधरवि-
रचितायां श्रीमणिद्रूपाश्रमविरचितव्याकरणदीपप्रभायां कुदन्तप्र-
काशः ।

प्रभेयं चिद्रूप + उञ्जतिपराम् ॥

चिद्रूपचारुचरणाम्बुजयोः पुरस्तात्

न्यस्ता समस्तजडजाड्यतमोऽपहन्त्री ।

तत्कप्र(?)शब्दसदनोऽचलदीपदीपि-

रथान्प्रकाशयतु तोषकृतेऽर्भकाणाम् ॥

इति श्रीमणिद्रूपाश्रमविरचनकमलेभ्यो नमः ॥

Subject: Vyākaraṇapadīpa-prabhā,

- १ पञ्चसन्धिप्रकाशः
- २ शब्दाधिकारः
- ३ खीप्रत्ययः
- ४ विभक्त्यर्थः
- ५ समासः
- ६ तद्वितप्रकाशः
- ७ पदव्यवस्था
- ८ आख्यातप्रकाशः
- ९ कृत्प्रकरणम्

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

A commentary on Cidrūpāśramin's Vyākaraṇa Dipa has been composed by one Gangādhara, the son of Bālakṛṣṇa, brother of Rāmacandra and son of Viśvanāthaśūri.

॥ शब्दकौमुदी ॥

5855. SABDAKAUMUDI.

Burnell's Catalogue No. 9926. Page 42. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Sheets—84. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1800. Author—Cokkanātha. Incomplete. Not printed.

Beginning:

येनाधर + पाणिनये नमः ॥

योगेन चित्तस्य पदेन वाचा
पलं शरीरस्य च वैद्यकेन ।

योऽपाकरोत्तं प्रवरं मूनीनां
यतञ्जलिं ग्राञ्जलिराततोऽसि ॥

वाक्यकारं + मुनितयम् ॥

अज्ञानतिमिर + श्रीगुरवे नमः ॥

सोमास्कन्दं शिवं नत्वा पाणिन्यादिमूनीश्वरान् ।
गुरुंश्च तुष्टये विष्णोः कलये शब्दकौमुदीम् ॥

अहउप० के हल ॥

इत्यादिसंज्ञार्थानि सूत्राणि । हकारादिष्वकार उच्चा-
रणार्थः । लकारेत्वकारोऽनुनासिकः प्रतिज्ञायते । प्रति-
ज्ञया हि समधिगम्यं पाणिनीयानामानुनासिक्यम् । हल-
न्त्यमित्यस्य द्विराहृतिः । हलन्त्यम् ॥

End:

भूर्भूता ब्राह्मणकारकमिति भाष्ये शेषषष्ठ्या समाप्त
इति कैयटमिश्राः । तद्विशेषकमिति भाष्ये तु निषेषस्या-
नित्यत्वात्समाप्त इति तयेव तत्प्रयोजकं । जनि कर्तुरित्या-
दिनिर्देशो नित्यत्वे लिङ्गम् ।

Colophon : (Leaf No. 82)

इत्यव्ययीभावः ।

Subject: *Sabdakaumudi*.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There are two fragmentary leaves at the end containingning Sūtras of Pāṇini. The *Sabdakaumudi* of Cokkanātha is a general treatise on

various topics of Grammar. It is likely that this author is the same as Rāmabhadra Dīkṣita's father-in-law.

॥ शब्दकौमुदीव्याख्या—शाब्दिकरक्षा ॥

5856. SĀBDAKAUMUDĪVYĀKHYĀ- SĀBDIKARAKṢĀ.

Burnell's Catalogue No. 10029. Page 42. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
38 (62-99). Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No.
of Granthas—800. Author—Dvādaśāhayājin. Incomplete.
Not printed.

Beginning:

...दाशिशि । हितयोगेऽप्यत्र न विकल्पेन भाव्यम् ।
अन्यथात्र हितग्रहणमनर्थकमिति वदन्ति ॥
आधारः ॥

अधिक्रियतेऽस्मन्निक्षया इत्याधारः । अध्यायन्यायेत्या-
दिनाधिकरणे षष्ठ् ।

End:

इमाविति । कृति नित्यं गतिसंज्ञाविति शेषः । स्वीकर-
णमात्रमिति पदमञ्जर्यामयं पक्ष उक्तः । प्राप्तवम् ।

Celophon:(Leaf No. 65)

इति श्रीकौशिककुलतिलकसङ्घचारिभाष्यश्रीद्वादशाह्याजिपैत्रेण बालप-
त्रष्ट्वलिल्लादशाह्याजिना कृतायां शब्दकौमुदीव्याख्यायायां शाब्दि-
करक्षास्थायायां कारकप्रकरणम् ।

Subject: Sābdikarakṣā, A commentary on Sabdakaumudi of Cokkanātha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Sābdikarakṣā is a commentary on the Sabdakaumudi of Cokkanātha. The commentator is Dvādaśāhayājin of Kauśikagotra. The author should have belonged to the family of Rāmabhadrā Dīkṣita.

॥ शाब्दिकरक्षा ॥

5857. SĀBDIKARAKṢĀ.

Burnell's Catalogue No. 9922. Page 38. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—64. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1700. Author—Dvādaśāhayājin. Incomplete. Not printed.

Beginning :

....जातेः । जलविषयो मत्स्य इति वदन्यत्र भावो विषयशब्दार्थं इत्याश्वयेनाह । न च स्थियां नियतमिति जातेर्लभणं श्लोकवार्तिक उक्तम् । तद्वाक्यशब्दं कृत्वा पठति । आकृतीति । गृह्यतेऽनेनेति करणे ल्युद ।

End:

आशिषीति । यस्यमानायामिति शेषः । चकारो विकस्पानुकर्णार्थः । शेषे चतुर्थीविधानात्तथा मुक्ते षष्ठी । तदाह पक्षं इति । हितयोगे चतुर्थी वक्तव्येत्यस्यानाशिषि चरितार्थत्वादिति ॥

Colophon: (Leaf No. 7)

इति शब्दकौमुदीविद्यास्यायां शान्तिकरक्षायां द्वादशाहयाजीवायां
स्त्रीप्रत्ययाः ।

Subject: Śabdikarakṣā; Strīpratīyaya and Kāraka.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दमञ्जरी ॥

5858. SABDAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 897. Page 41. Left column.

Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—62.

Lines—10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Nārāyaṇa. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

येनाक्षर + आनंदोऽस्मि ॥ ५ ॥

गुरुं नत्वा परं ब्रह्म ध्यात्वा नारायणः सुधीः ।

शब्दभूषणवेशाय कुरुते शब्दमञ्जरीम् ॥

अ ह उ ण + ह ल् ॥

इति माहेश्वराणि श्रुत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि ॥

हलन्त्यम् । उपदेशेऽन्त्यं हलिस्त्यात् । उपदेश आ-
शोचारणम् ।

अदर्शनं लोपः ।

प्रसक्तस्यादर्शनं लोपसंहं स्पाद् ॥

End:

तस्य परमाग्रेडितम् ।

द्विरुक्तस्य परमाग्रेडितसंङ्गं स्यात् । नित्यमाग्रेडिते
डाचीति वार्तिकम् । डाच्यरं यदाग्रेडितं तस्मिन्पूर्वपरयोर्ब-
र्णयोः पररूपं स्यात् पटपटाकरोति ॥

Colophon:

इति तद्विता: ॥

शब्दभूषणवेशाय कुतेयं शब्दमञ्जरी ।

भूयाच्छिल्लकटाक्षेण कर्तुरुदेश्यसिद्धिदा ॥

Subject: *Sabdamanjari*.

Remarks.—The Ms. is in very good condition. On the title page is painted the portrait of the author in a very attractive manner.

Nārāyaṇa, the author of this work is the same as the author of the *Sabdabhūṣṇa* referred to already in No. 5479.

॥ शब्दमञ्जरी ॥

5859. SABDAMANJARI.

Burnell's Catalogue No. 1898. Page 41. Left column.
Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—4.
Lines—8 to a Page. Script—Devanagari. No. of Gran-
thas—150. Author—*Nārāyaṇa*. Incomplete. Not
printed.

Beginning—Same as No. 5858.

End:

युवोरनाकौ । यु वु इत्येतयोरनुनासिकयोः क्रमादना-
कौ स्तः । कारकः । कर्ता । नन्दिग्रहिपचादिभ्योल्यु-
णिन्यचः नन्द्यादेल्युः.... ॥

Colophon:

इति कृत्याः ।

Subject: Sabdamāñjari.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दरत्नावली ॥

5860. ŚABDARATNĀVALI.

Burnell's Catalogue No. 906. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $10 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—59.
Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—800. Author—Appāsūrī. Incomplete. Not
printed.

Beginning:

गणाधीशमहं बन्दे गिरां देवीकच पाणिनिम् ।

कात्यायनमहीश्वानं भगवन्तं पतञ्जलिम् ॥

येषां प्रसादमात्रेण प्रश्ना भवति निर्मला ।

तान् वैद्यनाथश्चास्त्रमादीन्युरुन्वयमूपास्महे ॥

श्रीसादश्चा.....

प्रस्थाताप्येन शूरिवर्येण ।

नानावृष्टिषु सिद्धाः

सर्वप्रकान्तेऽत्र सारभूतार्थीः ॥

शिष्टप्रयुक्तशब्दानां साधुत्वस्य प्रकाशिका ।
 शब्दरत्नावलिनाम क्रियते विदुषां मुदे ॥
 प्रतिष्ठेष्टुत्वत्रातशोपसगांदित्यर्थः । स्वागापापचो भाव इ-
 त्यङ्गोऽपवादः । किञ्चुपस्थितिः । व्यवस्थायां संज्ञायाभिति
 निर्देशादरूपत्वयोऽपि । आस्या व्यवस्था ॥

End:

‘उपोऽधिके च’ । अत्राधिकाधिकीभावः । ‘अपपरी-
 वर्जने’ । अत्र वर्जनापेक्षया विषयत्वप्रतीतेविषयविषयी
 भावः । ‘आङ् मर्यादावचने’ । मर्यादावयोरवधिरूप-
 स्वादवध्यविमङ्गावः ।

Colophon: Nil.

Subject: *Sabdaraṭnāvalī*.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

इ पुस्तक श्रीमन्तराजेश्वरभोजिभद्राजसाहेब्यांच कारकर्त्तांत
 पाहिंडे असें

Appāśūrin, the author, belonged to Tanjore and lived in the
 17th century A. D.

॥ शब्दरूपावलिः ॥

5861. ŚABDARŪPĀVALI.

Burnell's Catalogue No. 5061. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—32.

Lines—9 to a Page. Script—Devanagari. No. of
 Granthas—550. Author—?, Incomplete.

Beginning:

नमस्कृत्य महाविष्णुं बालब्युत्पत्तिसिद्धये ।

स्वार्थ्यत्र विलिख्यन्ते लिङ्गत्रयपरार्थयि ॥

एवं द्विविधम् । सुखन्तं तिडन्तव्येति । तत्र सुखन्तं
द्विविधम् । अजन्तव्य हलन्तव्येति ॥

End:

मयि आवदोः अस्मासु ।

Cloophon:

इति हलन्तपुंसकलिङ्गः परिच्छमाप्तः ।

Subject: *Sabdārūpāvali*.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

There are several copies of the *Sabdārūpāvali* and many of them contain the declension of nouns that are not contained in the rest, though many more happen to be copies of the same work. Since no useful purpose will be served by giving descriptions of all of them, they are given hereunder in a tabular statement.

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise.
5862	B. L. 5062	Paper.	9 $\frac{1}{4}$ × 4	20	8 or 9	Devanagari.	Begins with राम sabda & ends with निजरस्य sabda.
5863	" 5063	"	7 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{4}$	15	7 or 8	"	Begins with राम sabda & ends with भूष्यत् sabda.
5864	" 5064	"	8 × 4	28	7	"	Contains root—forms also.
5865	" 5065	"	9 $\frac{7}{8}$ × 3 $\frac{1}{4}$	16	7 or 8	"	Begins with राम sabda & ends with इदम् sabda.
5866	" 5066	"	8 $\frac{1}{4}$ × 4 $\frac{1}{4}$	8	9 or 10	"	ends with सर्व-
5867	" 5067	"	9 $\frac{1}{4}$ × 4 $\frac{1}{4}$	11	8	"	नाम sabda,
						"	,, ends with शब्द sabda.

5868	"	5068	Paper.	$8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	16	8 or 9	Devanagari.	"	ends with ताट्कं śabda.
5869	"	5069	"	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	19	7	"	Begins with वातप्रमी शब्दा and ends with तोपीवस् शब्दा.	
5870	"	5070	"	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	20	10-12	"	Begins with देव शब्दा & ends with इदम् शब्दा.	
5871	"	5071	"	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	5	10	"	Begins with राम शब्दा ends with बहुस्—	
5872	"	5072	"	$9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$	12	6 or 7	"	" , ends with तत्—	
5873	"	5073	"	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	6	8 to 9	"	Begins with सुरा शब्दा & ends with चक्षुस्—	
5874	"	5074	"	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	18	9	"	Begins with राम—ends with सम्यक्—	
5875	"	5075	"	$10 \times 4\frac{1}{2}$	7	8	"	Begins with प्रथम्—ends with तस्थिवस्—	

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.	
5876	B. L. 5076	Paper.	8 $\frac{1}{4}$ × 4 $\frac{1}{4}$	15	9	Devanagari.	Begins with राम—ends with उम—	
5877	„ 5077	„	7 × 4	9	9	"	„ ends with ई	
5878	Not Noticed by Dr. „	Burnell Ms. No. 14650	10 $\frac{3}{4}$ × 4	6	7	"	„ , प्रतिष्ठा:-	
5879	„ 14651	„	8 $\frac{1}{4}$ × 8 $\frac{1}{4}$	4	6 or 6	"	Begins with तत्—Ends with सुधी—	
5880	„ 14652	„	8 $\frac{1}{4}$ × 4 $\frac{1}{4}$	4	8	"	Begins with राम Ends with वारप्रभी:-	
5881	„ 14653	„	9 $\frac{1}{2}$ × 4 $\frac{1}{2}$	16	6 or 7	"	Begins with सोमपा—	
5882	B. L. 10020	Palm leaf.	19 × 1 $\frac{1}{2}$	27	4	Telugu.	Ends with उपेन्द्रियसु—Begins with राम—Ends with तत्—	

5888	" 10021	"	$13\frac{1}{2} \times 14$	15	4	"	" with कवि—Ends with अनुमस्—
5884	" 10022	"	$17 \times 1\frac{1}{2}$	30	5-7	Grantha and Telugu.	This is a fragmentary work giving the meanings of declensional suffixes in Tamil.
5885	" 10023	"	$15 \times 1\frac{1}{2}$	31	5	Telugu.	Begins with वृश्च—Consists of समासप्रकरण also.
5886	" 10024	"	16×1	29	4	Grantha.	Begins with राम—Consists of समासप्रकरण also.
5887	" 10025	"	$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	10	9	Telugu.	Begins with राम—This Ms. consists of शात्रुघ्न also.
5888	" 11659 b	"	$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	12	4-6	"	" Ends with certain verses of the 4th canto of the Raghu-vamsa.

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5889 J. L.	858	Paper.	11×3 $\frac{1}{4}$	13	7	"	Begins with राम—Consists of घाटुरूप also.
5890 P. A.	875 a	"	7 $\frac{1}{4}$ ×4 $\frac{3}{4}$	5	12-14	"	"—Ends with शाह—
5891 S. K.	282	"	10×4 $\frac{1}{2}$	4	12 or 13	"	"—Ends with उम—
5892 T. S.	1055	"	9 $\frac{3}{4}$ ×4 $\frac{1}{4}$	8	7	"	Begins with श्री—Ends with दग्धुर—
5898 "	1057	"	8×6 $\frac{1}{2}$	69	8 to 10	"	Begins with अतिथम्:—Ends with सजुष्

॥ शब्दसिद्धान्तमञ्जरी ॥

5894. ŚABDASIDDHĀNTAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 9986. Page 42. Left column.
 Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
 56. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-
 thas—1900. Author—Kodapādarāma. Incomplete. Not
 printed.

Beginning :

वाणीमेणाङ्कवदनां वीणापुस्तकधारिणीम् ।

गीर्वाणमकृटाकीर्णचरणां तामूपास्महे ॥

वालानां पाणिनीयेऽसिन्नवगाहृनसिद्धये ।

कोदण्डरामस्तनुते शब्दसिद्धान्तमञ्जरीम् ॥

अहउण + हल ॥

इति सुत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि । एषामन्त्या इतः । लण्-
 स्त्रेऽकारश्च । हकारादिष्वकार उच्चारणार्थः । हलन्त्यम् ।

End :

विनिकृष्ट्योरच । अनयोरकारोऽन्तादेशः स्थात् ।

प्रत्ययश्च शुभिवये । अतो लोपः । लघूपद्ध... ।

Colophon: (Leaf No. 46)

इति सुविभक्त्यर्थः ।

श्रीकोदण्डरामकृतशब्दसिद्धान्तमञ्जरी ।

सुबन्तप्रक्रिया नाम प्रथमस्तब्दोऽगमत् ॥

शुक्लाब्दे श्रावणे मासे कृष्णपक्षे तथैव च ।

चक्रलघुनाम्ना लिखितं सुबन्तप्रक्रिया तथा ॥

Subject: *Sabdāsiddhāntamāñjari.*

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

There are two loose leaves at the beginning and also one leaf at the end dealing with the same subject.

The author of the work is one Kodandarāma and the work deals with Subantaprakriyā etc.

॥ समासचक्रम् ॥

5895. SAMĀSACAKRAM.

Burnell's Catalogue No. 5084. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—4 (1-4 out of 14). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī.

No. of Granthas—25. Author—? Complete. Printed.

Beginning:

पोदा समासः संक्षेपादष्टाविश्विधा पुनः ।

नित्यानित्यत्वयोगेन लुगलुक्स्वेन च दिधा ॥

End:

श्विर्ति भूनक्तीति श्वितिष्ठृक् । शूरं देष्टीति शूरद्विद् ।

Cloophon:

इति समासचक्रं समाप्तम् ।

Subject: Samāsacakra.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained here is Dhātūrūpāvali.

The other copies of this Ms. are noticed in the tabular statements in the following pages.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5896	B. L. 5088	Paper.	7×4½	12	9	Devanagari.	Complete.
5897	" 5089	"	10½×4½	8	5-7	"	"
5898	" 5090	"	8½×4	13	6-8	"	"
5899	" 5091	"	9½×4	5	8-9	"	"
5900	" 5092	"	7½×4½	6	8	"	"
5901	" 5093	"	7½×5½	7	9	"	"
5902	" 5094	"	9½×4	6	8	"	"
5903	" 5095	"	10×4	4	9	"	"
5904	" 5096	"	6½×4	6	8-9	"	Incomplete.
5905	" 5097	"	5½×4	3	11-14	"	"
5906	" 5098	"	9×4	3	9-10	"	"
5907	" 5099	"	10½×4	5	8-9	"	Complete.
5908	" 5100	"	10×5½	2	12	"	"
5909	" 10026	Palm leaf.	13½×1½	41	5	Grantha.	Contains भातुरूप also.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines Per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
5910	Not noticed by Dr. Burnell; Mss. No. 14655	Paper.	9½ × 8½	2	7	Devanāgari.	Incomplete.
5911	,, 15827 & Palm leaf.		18 × 1½	6	6	Telugu.	Contains शब्दरूप & धारुक्षण also.
5912	,, 15325 b	,,	14½ × 1½	5	6	,,	Complete.
5913	S. K.	Paper.	11 × 4	5	6-7	Devanāgari.	,,
5914	,, 281	,,	10 × 4½	5	7	,,	,,
5915	T. S.	1044	10 × 5	4	8	,,	Incomplete.
5916	,, 1045	,,	7½ × 4½	6	7-9	,,	,,
5917	,, 1046	,,	8 × 4	4	7	,,	,,
5918	,, 1047	,,	8 × 4½	12	9	,,	Complete.

॥ सारसिद्धान्तकौमुदी ॥

5919. SĀRASIDDHĀNTAKAUMUDI.

J. L. Collection No. 854. Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—62. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1240. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा वरदराजेन पाणिन्या..... ।

..... सारसिद्धान्तकौमुदी ॥ १ ॥

अहउण् + हल् ॥

इति शत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि ।

End:

चादूर् । इवभूः । यूनस्तिः । ख्रियां युवतिः ।

Colophon:

इति स्त्रीप्रत्ययाः ।

कृता वरदभट्टश्रीदुर्गातनयसूत्रुना ।

वेदभेदप्रवेशाय सारसिद्धान्तकौमुदी ॥ १ ॥

सर्वशास्त्रप्रवेशाय सार्धसप्तशती कृता ।

इति श्रीवरदराजभट्टविरचिता सारसिद्धान्तकौमुदी समाप्ता ।

रङ्गनाथपण्डितस्य ।

Subject: Sārasiddhāntakaumudi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ स्वरप्रक्रिया ॥

5920. SVARAPRAKRIYĀ.

J. L. Collection No. 855. Substance—Paper. Size— $9 \times 8\frac{1}{4}$

inches. Sheets—42. Lines—12 to a Page. Script—
Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—?
Incomplete. Not printed.

Beginning :

अथ स्वरप्रक्रिया लिख्यते ।

अथ लिटीत्यस्य सूतस्य व्याख्यानेनोपलक्षितव्या-
ख्यानानि सूत्राणि व्याकुवंद्धिरस्माभिः स्वरप्रक्रियो-
व्यते । उदाचोऽनुदात्तस्वरितश्चेति त्रयः स्वराः ।

End :

देव उक्तः स्वरः । देवानिति नस्य दीर्घानितिद... ।

Coleophon : (Sheet No. 15)

इति फिट्सूत्रव्याख्या समाप्ता ॥

Subject: Svaraprakriyā.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥

5921. SVARASIDDHĀNTACANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 912. Page 42. Left column.
Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
16. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
of Granthas—280. Author—Śrīnivāsa Dikṣita. Incom-
plete. Not printed.

Beginning :

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

निश्चसितं श्रुतिरखिलं विश्वमिदं यस्य केवला लीला ।
तस्मै धाम्ने गिरिजामिश्रितवपुषे नमोऽस्तु कस्मैचित् ॥

सिद्धिः कार्यस्य विविधा यदधीना विचेरपि ।
 तदस्तु हस्तिवदनं वस्तु निःश्रेयसाय नः ॥
 कराम्यां कस्याश्चित् कमलनयनायाः परिसरे
 द्वशोर्लालाभ्याजात्सपदि चलयन्केलिकमलम् ।
 परागैस्तास्याखेयुक्तिवदशि स्वैरमपरा-
 मथालिङ्गन्हष्टो दिशतु मदभीष्टु मुररिपुः ॥
 व्याकुतिनिर्मितिविदितान्मुनिवर्यांश्चाभमस्तुवे ।
 गुरुमपि समष्टिमेषां वन्दे श्रीरामभद्रयज्वानम् ॥
 तैत्तरीयकशाखानुसारिणी विदुषां मता ।
 विरच्यते धियः शुद्धयै स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥ ५ ॥
 कष्टं व्याकरणं पतञ्जलिरपि प्राह स्म तत्राप्यसौ
 दुर्ज्ञाना मतिमद्विरप्यतितरां कष्टा खरप्रक्रिया ।
 केषा सा कृ मलीमसा मम मतिर्भन्दा तथाप्युत्सहे
 यन्महं दयतेतरां निरूपघिश्श्रीरामभद्रो गुरुः ॥
 निर्वित्य स्वरक्षास्ततस्चमखिलं भाष्यादिभिर्भास्करा-
 याचार्यारचितं विभाव्य सुचिरं भाष्यं भुतीनामपि ।
 यच्चाकाळक्षितमत्र नैव कथितं तत्प्रातिशास्यादिभिः
 सहगृह्य ग्रथिता मुदेऽस्तु विदुषामेषानवदा कृतिः ॥
 न्यक्कुतपूर्वनिबन्धा सत्कृतसत्संप्रदायरमणीया ।
 कस्य न मोदं तनुते कृतिरेषा मृदुपदावलीरचिता ॥ ६ ॥
 आम्नाये ये प्रवीणाः परिचयरहिताः प्रायशस्ते पदान्वौ
 ये स्युत्सत्रापि दक्षाः शिथिलपरिचयास्ते स्वरप्रक्रियायाम् ।

ईर्यान्धाः केऽपि तत्राप्यधिकपरिचयाः किन्तु सन्तोऽनस्याः
 पृथव्यां पृथव्यां भवेयुः कर्तिचन सफलो यत्र यत्रो मदीयः ॥
 उच्चैरुदाचः । ऊकालोज्ज्ञस्वदीर्घप्लुत इति स्माद-
 जित्यनुवर्तते । उच्चैरित्यधिकरणशक्तिप्रधानमव्ययमूर्धव-
 शब्दसमानार्थकम् ।

End :

तद्वैस्वर्यं देवस्य वैश्वदेवत्वमित्यादौ सति शिष्टत्वे न
 व्यवस्थितिः ।

Colophon: (Sheet No. 14)

इति संज्ञाप्रकरणम् ।

Subject: Svarasiddhāntacandrikā.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The author of this work is SrInivāsadīkṣita, the pupil of the famous Rāmabhadradīkṣita of the 18th century A. D. This work is a treatise on accentuation, being based on the Taittariyaprātiśākhya and other older works.

MISCELLANEOUS.

॥ अजन्तहलन्तशब्दाः ॥

5922. AJANTAHALANTAŚABDĀH.

S. K. Collection No. 285. Substance—Paper. Size—11 x 4
inches. Sheets—2. Lines—10 to a Page. Script—
Devanagari. No. of Granthas—80. Author?—
Incomplete. Not printed.

Beginning:

राम. १. कृष्ण. २. सर्वदीयः ३५। सर्व १. विश्व
२. उभय ३

End.

四

स्त्रियू १ } प. २
स्त्रियू २ }

आधिसू ३

अद्यता स १

—४—

3

۲۳

Colophon:

इति द्वृग्न्तस्की... ॥

Subject: Ajantahalantaśabdāḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ कामधेनुः ॥

5923. KĀMADHENUH.

S. K. Collection No. 856. Substance—Paper. Size— 10×4 inches. Sheets—8 (8-10). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

परस्मैपदवान् । जो ज्वलाय । हीरथकः ।

अद्यवर्तमानेको यस्मात् सः दुः साधुः अधुक प्रत्यय-

सहितः ।

End:

श्च- अरिरेकत् । उ रे क ते ।..... ।

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ गवाक्षब्दरूपाणि ॥

5924. GAVĀKṢABDARŪPĀNI.

J. L. Collection No. 857. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{4} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—80. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

अथ गवाक्षब्दरूपाणि लिख्यन्ते ।

जायन्ते नव सौ तथा मि च नवम्याभिस्म्यसाँ सङ्गमे

षट्संख्यानि नवैवसुध्यथ जसि त्रीण्येव तद्वच्छासि ।

चत्वार्यन्धवचस्सु कस्य विचुधाः शब्दस्य रूपान्तरं
जानन्तु प्रतिमास्ति चेन्निगदितुं षाण्मासिकोऽत्रावधिः ॥

End:

सङ्कलनया द्वादशाधिकं शतम् । सङ्कलनया सप्तवि-
भक्तिषु सप्तविंशत्यधिकपञ्चशतम् इति राद्वान्तः ॥

Colophon:

पार्वतीपरमेश्वरौ जयतः । इदं पुस्तकं साम्बशिवाख्यस्य ।

Subject: Gavākśabdarūpāṇi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ ग्रहोलिटिसूत्रविचारः ॥

5925. GRAHOLITISŪTRAVICĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 932. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size—8½×4 inches. Sheets—6.
Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—100. Author—Vīrarāghavācārya. Complete. Not
printed.

Beginning:

कुवलयकोमलकान्तिः करुणोमि.... चक्षुरव्यान्माम् ।
कोऽपि सहायो दोभ्यो दृष्ट्यद्रक्षो निजाग्रहिता (?) ॥ १ ॥

इदं यद्यपि गृह्णातेर्यह्लक्यपि माधवोऽब्रवीदीर्घम् ।
तद्भाष्यादिविरोधादस्माभिरूपैः क्षि नादद्रे ॥

तथा हि ॥ अयमत्र माधवाभिसन्धिः । ‘ग्रहोलिटि दी-
र्घ’ इति स्त्रे यड्लोपे चोक्तमिति ।

End:

स्थिते चैवं वाधे द्रढयति नयो यस्तदुदित-
 सस एषस्त्वामेव प्रियमिव सखायं हि वृणुते ।
 अतो गृह्णातेर्यङ्कुकि खलु सुमेधःपरिषदो
 न दीर्घस्त्वमेऽपीत्युपरतिरियं विस्तरभिया ॥

Colophon:

अल्पश्रुतोऽपि बालोऽप्यगुणविदपि वीरराघवाचार्यः ।
 किञ्चिदुपान्यस्यदिवं गुणदोषौ वात्र मीमांस्यौ ॥

Subject: Graholiṣīśūtravicāraḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ जाग्रहीतेतिवादः ॥

5926. JĀGRAHĪTETIVĀDAH.

Burnell's Catalogue No. 985. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $5 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—7.
 Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
 Granthas—50. Author—Cakri. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीभूजाजानिर्दाशरथिर्जग्रहीताकराम्बुजम् ।

अजाग्रहीन्मम ततः सर्वतोभव्यभागयम् ॥

जाग्रहीतेरि कथम् । अत माधवः । जाग्रहीता । जाग्र-
 हीत्यति । ग्रहो लिटि दीर्घ इत्यत्र ग्रहेर्यद्विहितमार्घ्यातुकं
 तस्य डिति विहितविशेषणत्वेऽपि द्विः प्रयोगरूपत्वात्
 द्विर्वचनस्य द्विरुक्तोऽपि स एव ग्रहीरिति दीर्घो भवति ॥

End:

तस्माज्ञाग्रहीतेति माधवोक्तदीर्घाभिधानमेव युक्तम् ।

Colophon:

भट्टोजिदीश्चित्प्राहप्रस्तं माधवदिग्मगजम् ।

अमूमुचत्सत्यवर्यश्चक्षी चक्रिप्रसादभाक् ॥

Subject: Jagṛahitativāda.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ तरसमपौषसूत्रविचारः ॥

5927. TARAPTA MAPĀUGHAVICĀRAH.

Not Noticed by Burnell Ms. No. 10949 b.

Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—9. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—90. Author—? Complete. Not printed.

Beginning:

तरसमपौषः ॥

एतौ घसंज्ञौ स्त इति सूत्रविचारः । गौरीतरा । गौरी-
तमा इत्युदाहरणम् ।

End:

स्त्रीलिङ्गे घादौ तदिधानात् । प्रत्ययस्य तु सत्वात् ।
सामानाधिकरण्यम् । स्त्रीलिङ्गत्वशास्तीतीष्टसिद्धिः ।

Subject: Taraptawapāughasūtravicārah.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रत्याहारसूत्रविचारः ॥

5928. PRATYĀHĀRASŪTRAVICĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 931. Page 41. Right column.
 Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—19.
 Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanagari. No. of
 Granthas—600. Author—Timmaṇṇa. Incomplete. Not
 printed.

Beginning:

श्रीसत्यविजयाचार्यगुरुभ्यो नमः ।

अइउण् । संज्ञासूत्रमिदम् । आदिरन्त्येन सहेतेत्यनेन
 सहैकवाक्यत्वात् । अइउण् इत्येतेषां आदिरन्त्येन ण-
 कारेण सहिताध्यन्ताभ्यामाक्षिसानां मध्यगानां स्वस्य
 च संज्ञेति हि वाक्यार्थः ।

End:

॥ लण् ॥

अत्राकारोऽनुनासिकः प्रतिज्ञायते । न तु हकारादि-
 व्यिवोचाशणार्थः तेन उरण्पर इत्यत्र रप्रत्याहारग्रहणं भव-
 ति । प्रत्याहारग्रहणे ज्ञापकस्तु ऋकारलकारयोः सर्वर्णवि-
 षिरिति वाचिंकनिर्देशः । ननु अइउणित्यत्रानुबन्धो
 णकारस्स एवेहानुबन्धते । तेनाणग्रहणेष्विण्ग्रहणेषु च
 पूर्वेण परेण..... ।

॥ लिङ्गनिर्णयभूषणम् ॥

5929. LINṄGANIRNAYABHŪSANAM.

Burnell's Catalogue No. 918. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—10. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—Rāmasūri. Complete. Printed.

Beginning:

वार्णी प्रणम्य शिरसा बालानां ज्ञानसिद्धये ।
 स्त्रीपुंनपुंसकं स्वल्पं वक्ष्यते ज्ञात्वनिश्चितम् ॥
 तोरुरिविष्णुविदुषः सूतुना रामसूतुना(रिणा) ।
 विरच्यते बुधस्त्राघ्यं लिङ्गनिर्णयभूषणम् ॥
 आदौ तावत्स्त्रीलिङ्गा उच्यन्ते । सर्वजातिषु स्त्रीवाच-
 कः विद्याम् । दारशब्दो वहुत्वे पुंस्येव ॥

End:

यथा दीर्घसतयः पुण्डरीकाक्षः पञ्चनामः महोक्षः ।

Colophon:

इति लिङ्गनिर्णयः समाप्तः ।

संबालिगिरङ्गन् पुस्तकम् ॥

Subject: Liṅganirṇayabhuṭṭapam.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लिङ्गशेषः ॥

5580. LIṄGASESAH.

Burnell's Catalogue No. 938. Page 42. Left column.

Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—11. Lines—11-13 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

योगेरैनौशब्दाः क्रमादोकारैकारौकारान्ताः स्त्रियाम् । अजन्ताः स्त्रीलिङ्गाः समाप्ताः । अथ हलन्ताः स्त्रीलिङ्गा उच्चन्ते । तकारान्ता योषिद्विद्युत्तिसरित्संयत्क्षुत् + हरितः स्त्रियाम् ।

End:

समुच्चये द्रन्दः ॥ द्वौशब्दौ बहवो वापि.... ।

Subject: Liṅgāśeṣa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वर्णस्थानादि ॥

5931. VARNASTHĀNĀDI.

J. L. Collection No. 858. Substance—Paper. Size— $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—5. Lines—6 to a Page. Script—Deva-nāgarī. No. of Granthas—25. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीसाम्बसदाशिवाम् नमः ।

अकारः अत्युपस्तेषष्टिः स्त्रेष्टसहितहनुस्थानताहशोष्टकर-
णसंवृतैकमात्राकालवायुदेवताभ्रासाणजातिहस्वसंशासहितः ।

End:

लकारः । उकारवत् । सूर्यदेवतादुःस्पृष्टसंज्ञा... ।

Subject: Varṇasthānādi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वृद्धिरादैचसूत्रविचारः ॥

5932. VRDDHIRĀDAICSŪTRA

VICĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 988. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size—10×4 inches. Sheets—12. Lines—10 or 11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—280. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीगुरुराजप्रसाद... ।

वृद्धिरादैच । द्विपदमिदं सूत्रम् । माध्यकारेण कृत...
तसामृत्वमिति द्विवचननिदेशादा ।

End:

तथा च जश्वर्वं सिद्धम् । तसात् वृद्धिरादैचसूत्रमक-
लङ्घमिति सिद्धम् ।

Subject: Vṛddhirādaicsūtravicāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ श्रीप्रत्ययाः ॥

5933. STRĪPRATYAYĀH.

Burnell's Catalogue No. 10028. Page 42. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—15×1½ inches. Leaves—7. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—80. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

अजाधतष्टाप् । अजादीनामकारादीनाश्च यत्खीत्वं
एतत्रातिपदिकश्च वाच्यं समझैव तं(?) यत्खीत्वं तत्र वर्त-
मानाद्याकारान्तरूपग्रातिपदिकात्स्वार्थे टापस्यात् । यविति
सामान्योक्त्यर्थः । नपदतदविवातार्थष्टः (?) ।

End:

वधूटी । चिरण्टी । एतौ यौवनवाचिनौ चरमे तु
बृद्धा । कन्यायाः कनीनच ॥

Subject: StrIpratyaya.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ स्थानिवत्सूत्रविचारः ॥

5934. STHĀNIVATSŪTRAVICĀRAH.

Burnell's Catalogue No. 934. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—2.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgari. No. of
Granthas—20. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

स्थानिवदादेशोऽनलिवधौ ।

स्थानिवत् । आदेशः । अनलिवधौ । त्रिपदमिदं सू-
त्रम् । आदेशः स्थानिकार्यं प्रतिपद्यते स्थान्यलाश्रायकार्यं
वर्जयित्वा ।

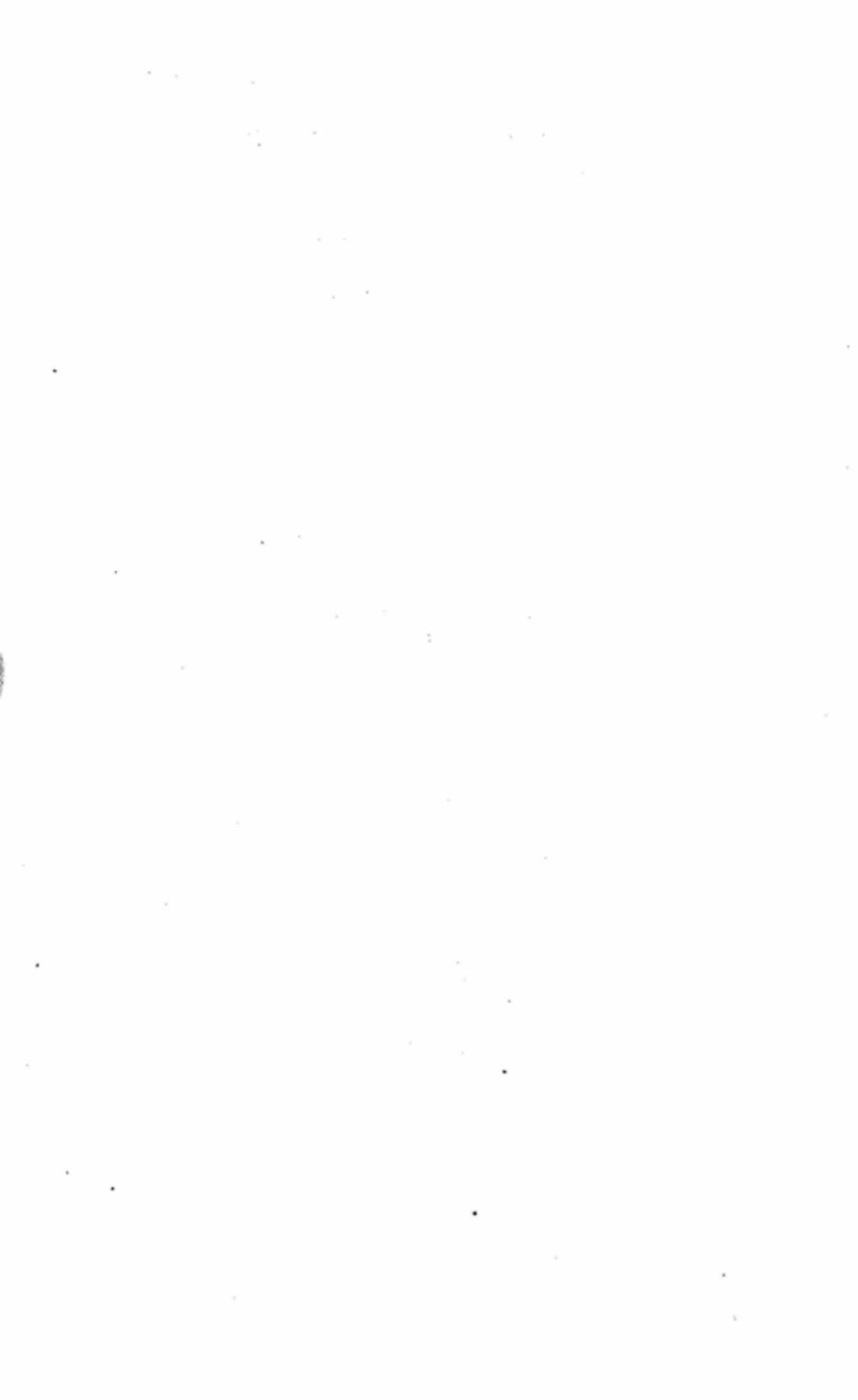
End:

तद्दिहापि परत्र परशब्दप्रयोगादेव सिद्धे वत्यर्थलाभे

स्थानिवदादेश इत्यत्र वत्करणं न कर्तव्यमिति चेदत्रो-
च्यते ।

Subject: Sthānivatsūtravicāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

**OTHER SYSTEMS
of
GRAMMAR.**

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5935. PRĀKRTAVYĀKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 10002. Page 43. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $19 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—31. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1800. Author—Vararuci. Complete. Not printed.

Beginning:

अश्रान्तमुत्पुलकजालमजस्तमाविः-

स्वेदाम्बुद्धिन्दु सततार्थनिर्मीलिताक्षम् ।

नित्यं दरोच्छवसितनीवि सदाचकम्पं

श्यामारुणं मिथुनमस्तु शिवंकरं नः ॥

इदमन्वंतमो....यज्ज्योतिर्भासते वरम् ।

नमो भगवते तस्मै सूर्याय परमात्मने ॥

उदेतु भगवान्भानुरुदयाद्रेसिवात्मनः ।

येन वाचो यथार्थज्ञः स्फुरन्ति सगुणाः स्वयम् ॥

* * *

कात्यायनप्रणीतेऽस्मिन् प्राकृताभ्युतिरीर्ष्या ।

अप्रश्नापूरतन्त्राय नमो महां निमज्जते ॥

आदेरित्यादिकारोऽयमापरिच्छेदपूरणात् ।

अत इत्यपि तस्मात्प्रागात इत्यन्न यो विद्यिः ॥

End :

एवमेव आ इवार्थे शेषं संस्कृतात् । निषाता विश्विः ॥

Colophon:

इति प्राकृतव्याकरणेऽष्टमः परिच्छेदः । इति वरदचित्तं प्राकृत-
व्याकरणं समाप्तम् ॥

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5936. PRAKRTAVYAKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 10003. Page 48. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2} \times 1$ inches. Leaves—45 (187–281). Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1800. Author—Vararuci. Incomplete. Not printed.

Beginning:

....निर्धारणे ।

हलाहीति सहिले हेण इमिणाकसकाकह ।

End:

लोपोऽरण्ये ।

अरण्यमिति शब्देऽस्मिन्नकारस्यादिभाविना

Colophon: Nil.

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5937. PRAKRTAVYAKARANAM.

J. L. Collection 859. Substance—Paper. Size— 8×5

inches. Sheets—4. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—Vararuci. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ॥

आदेरतः आ समृद्धयादिषु वा ।

इदीष्टपक्वस्वन्यवेतसव्यजनमृदंगाङ्गारेषु ॥

End:

रे अरे हरे भाषणरतिकलहाक्षेपेषु । विवामिव वि
आ इवार्थे । शेषः संस्कृतात् । निपाता विश्वितः ॥

Colophon:

इति प्राकृ० ८ परिच्छेदः ॥

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks:—The Ms is in good condition. This Ms. seems to belong to Ghanaśyāma.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5938. PRĀKRTAVYĀKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 10004. Page 44. Left column.
Substance—Palm leaf. Size—20×1½ inches. Leaves—12. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Trivikrama ?. Incomplete, Not printed.

Beginning:

...लोकाच्च । अनुरक्तमनुश्वदानुशासनवत् । संशाप्र-
त्याहारमयी वा । सुप्त्वादिरन्त्यहला । हो हस्वः ।

End :

सोस्तोरुचारलाघवात् । विन्दोरन्ते हल्येव लिङ्गमतन्त्र-
म् । शेषं शौरसेनीवित् । तत्त्वयाश्च न्यायगास्तु देशाः
सिद्धाः ।

Celophon :

दृतीयस्याभ्यायस्व चतुर्थः पादः । प्राकृतव्याकरणः समाप्तः ॥

हरि: ॐ करकृतं + सन्तः ।

Subject: Prākṛtavyākaraṇasūtra.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

कुम्भकोण मठ... ।

॥ प्राकृतव्याकरणवृत्तिः ॥

5939. PRĀKRTAVYĀKARANA NAVRTTIH.

Burnell's Catalogue No. 10005. Page 43. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
155. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Gran-
thas—3000. Author—Trivikrama. Complete. Printed.

Beginning :

श्रीवीरप्राच्याचलसमुदितमखिलप्रकाशकं वन्दे ।

दिव्यध्वनिपदुदीधितिमहमक्षरपद्धतिप्राप्त्यै ॥

श्रुतभर्तुरर्हनन्दित्रैविद्यमुनेः पदाम्बुजभ्रमरः ।

श्रीवाणसुकुलकमलसुमणेरादित्यवर्मणः पौत्रः ॥

श्रीमल्लिनाथपुत्रो लक्ष्मीगर्भामृताम्बुधिसुधांशुः ।

चामस्य वृत्तविद्याधाम्नो भ्राता त्रिविक्रमः सुकविः ॥
 श्रीवीरसेनजिनसेनार्यादिवचः पयोधिपूरात्कतिचित् ।
 प्राकृतपदरत्नानि प्रकृतिकृती सुकृतिभूषणाय चिनोति ॥
 अनल्पार्थसुखोचारः शब्दः साहित्यजीवितम् ।
 स च प्राकृतमेवेति भर्तुं सूत्रानुवर्तिनाम् ॥
 प्राकृतं तत्समं देशं तद्भवेचेत्यतस्त्रिधा ।
 तत्समं संस्कृतसमं नेत्रं संस्कृतलक्ष्मणा ॥
 देशमार्षव्यञ्च रुढत्वात्स्वतन्त्रत्वाच्च भूयसा ।
 लक्ष्म नापेक्ष्यते तस्य संप्रदायो हि बोधकः ॥
 प्रकृतेः संस्कृतात्साध्यमानात्सिद्धांच्च यद्भवेत् ।
 प्राकृतस्यास्य लक्ष्यानुरोधि लक्ष्म प्रचक्षमहे ॥
 प्राकृतपदार्थसार्थप्राप्त्यै निजसूत्रमार्गमनुजिगमिषताम् ।
 वृत्तिर्थार्थसिद्धूयै त्रिविक्रमेणागमक्रमात्क्रियते ॥
 तद्भवतत्समदेशप्राकृतरूपाणि पश्यतां विदुषाम् ।
 दर्पणतयैवमवनौ वृत्तिस्त्रैविक्रमी जयति ॥
 प्राकृतरूपाणि यथा प्राच्यैराहेभन्द्रास्यात् ।
 विवृतानि तथा तानि प्रतिविभितानीह सर्वाणि ॥

सिद्धिलोकाच्च । सिद्धिरिह प्राकृतसंबन्धनी परिगृह्य-
 ते । सा च लोकाद्भवति ।

End:

अथ आडिष्ठरो * * कल्पिगठत-

मासुरा इत्यादयः शब्दाः तत्समतद्वात्मना प्रयोगप-
दवीमासादयन्ति । सिद्धा इति पदं मङ्गलार्थम् ।

Colophon:

इति त्रिविक्रमविरचितप्राकृतव्याकरणवृत्तौ तृतीयस्याभ्यायस्य
चतुर्थः पादः ।
प्राकृतव्याकरणं छमाप्तम् ॥

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्राकृतव्याकरणसूत्रवृत्तिः ॥

5940. PRĀKRTAVYĀKARANASŪTRAVRTTIH.

Burnell's Catalogue No. 10006. Page 44. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{4} \times 1$ inches. Leaves—
202. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Gran-
thas—3000. Author—Trivikrama. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5939.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्राकृतव्याकरणसूत्रवृत्तिः ॥

5941. PRĀKRTAVYĀKARANASŪTRAVRTTIH.

Burnell's Catalogue No. 10007. Page 44. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—25,
Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas
—600. Author—Trivikrama. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5939.

End:

अतः एदकारयोर्धम् । छिला । छिद्रम् द्रोलं । मजरो-
विजरो.... । यो वो वा । वक्तादिपाठानुस्वारः । आतो
इस्वः ।

Colophon: (Leaf No. 15)

प्रथमस्याध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्राकृतप्रकाशवृत्तिः ॥

5942. PRĀKRTAPRAKĀŚAVRTTIH.

J. L. Collection No. 860. Substance—Paper. Size—8×4 inches. Sheets—86. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—720. Author—Vararuci. Complete. Printed.

Beginning:

जयति मदमुदितमधुकरमधुररुताकलनकूणितापाङ्गः ।
कर...विहितगण्डविनोदसुखितो गणाधिपतिः ॥ १ ॥

॥ आदेरतः ॥ अधिकारोऽयम् । यदि तद्भवेत्तु कमि-
व्याम आदेरतः स्थाने तद्वतीत्येवं वेदितव्यम् ।

End:

अकुदोर्दण्डदशनेषु ॥ श्वेषं महाराष्ट्रीवत् ॥

Colophon:

इति श्रीवररुचिविरचिते प्राकृतप्रकाशमनोरमायां वृत्तौ शौरसेनीलक्षणं ।
द्वादशः परिच्छेदः ।

Subject: Prākṛtprakāśavṛttih otherwise known as Manoramā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

श्रीरङ्गभट्टगोस्वामिनाम् ।

॥ प्राकृतपदानि ॥

5943. PRAKRTAPADĀNI.

Not noticed by Burnell; Ms. No. 15815 a.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—7. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—220. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

...रोलीभूतीद्रो सहिजन्तो...दौवहिमदोसारअण-
चन्द्रः ॥

End:

जलति धान्ये । खलति स्थाने फलति महत्वे । धाक्ति
क्षरणे ॥

Subject: Prākṛt padāni.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाव्याकरणम् ॥

5944. BHĀNDĪRBHĀṢĀVYĀKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 9996. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $8 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—159.

Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—
980. Author—Viśveśvara. Complete. Printed.

Beginning:

वागीश्वरं नमस्कृत्य व्यासशार्दूलनारदान् ।
वाणीं च कुर्मो भाण्डीरभाषाव्याकरणं शुभम् ॥

भाण्डीरदेशे भाण्डीरवटशाखाप्रसारिते ।
वृन्दावनान्तरे कृष्णः पूर्णानन्दपरिप्लुतः ॥

कलिङ्गैडकाम्भोजावन्त्यसौराष्ट्रमागधीः ।
महाराष्ट्रे च सम्भूतैः सरसैर्गोपिकाजनैः ॥

परिश्रममपाकर्तुं रासकीडां विघाय च ।
भाण्डीरतरुमाभित्य त्रिभङ्गस्थानकः स्थितः ॥

अष्टाकराम्या पञ्चेषुक्रियाचातुर्यलोलुपः ।
चारयन्नूर्ध्वपाणिम्यां वेणुनादं मृदुत्खतः ॥

तामिस्तदेशजात्रागानाकर्ण्य परया मुदा ।
समीररूपात्रागांस्ताननिबद्धतया नृणाम् ॥

प्रसिद्धीकर्तुमानन्दाङ्गाण्डीरं बहुदेशजम् ।
विचारयज्ञैकदेशभाषया ग्राम्यवाचकाः ॥

सन्तीति तान् समुत्सृज्य गोपक्षीपरिभाषितान् ।
मृद्वालापान्समादाय रागान्सौ(?)पोषयन्मुदा ॥

भाण्डीरभाषामादाय रीतिप्रीतिसमन्विताम् ।
लोकानुग्रहकार्यार्थं गोपीनादेन नारदः ॥

प्रवर्तयति भाण्डीरमाङ्गसः परया मुदा ।

स्वीकृत्यालोक्य शार्दूलं मुनिं तस्मै तदाश्रमे ॥
 उपविश्य ततो रागानभाण्डीरस्यास्य लक्षणम् ।
 तेन शार्दूलमुनिना नारदोक्तकमेण च ॥

कालिङ्गगौडकाम्भोजावन्त्यसौराष्ट्रमागच्छैः ।
 महाराष्ट्रे च सम्भूतैर्वाक्यैः संयोज्य लक्षणम् ॥
 तत्समं तद्भवं सूत्रं प्राप्त्या प्रोक्तं सविस्तरम् ।
 अनियुक्तप्रवन्धानां रदनं भारतादिभिः ।
 माण्डीरभाष्या प्रोक्तं निबद्धेष्वपि कुत्तचित् ॥

❀ * ❀

माण्डीरभाषा सा ज्ञेयाऽभीष्टा वाग्गेयकारकैः ।

❀ * ❀

काम्भोजीमागधीगौडीमहाराष्ट्रीकलिङ्गजा ।
 गैर्वाणीमिश्रिता भाषा माण्डीरीति प्रकीर्तिता ॥

End:

स्लोकः ।

गीताभ्यासेन बहुशो भाण्डीरा मृदुबुद्धयः ।
 तस्मादेवं कुवं तेषां गीतनिर्माणसिद्धये ॥

अन्त्याचः णिष्योरित ईशादेरयोविहलादी ।
 जैतार्थे वा द्वित्वमेकाक्षराल्लः ॥ ११८ ॥

Colophon: (Leaf No. 148)

गीतभाषाब्याकरणं स्वीकुर्वन्तु दयाधिया ।
 पादाध्यायच्छदसुमां भाषाद्यां मञ्चर्णी शुभाम् ॥

कर्णवतंसीकुर्वन्तु सर्वभाषाविशारदाः ।

इति श्रीविश्वराचार्यविरचितायां भाषामञ्जर्या भाण्डीरभाषाव्याकरणे
चतुर्थाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥

Subject : Bhāṇḍīrabhāṣāvyākaraṇa.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ भाण्डीरभाषाव्याकरणम् ॥

5945. BHĀNDĪRBHĀṢĀVYĀKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 9997. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—17×1½ inches. Leaves—
47. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas
—960. Author—Vāgiśvarācārya. Complete. Not printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5944.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाव्याकरणम् ॥

5946. BHĀNDĪRBHĀṢĀVYĀKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 9998. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—19×1½ inches. Leaves—
41. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-
thas—960. Author—Vāgiśvarācārya. Complete. Not
printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5944.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाव्याकरणम् ॥

5947. BHĀNDĪRBHĀSĀVYĀKARANAM.

Burnell's Catalogue No. 10001. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— 12×1 inches. Leaves—10. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—120. Author—Viśveśvara. Incomplete. The same work as 5944; fragmentary only. Printed.

Remarks.—The Ms. is in a decaying condition.

॥ भाण्डीरभाषाविभूषणम् ॥

5948. BHĀNDĪRBHĀSĀVIBHŪSANAM.

Burnell's Catalogue No. 9999. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—31. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1000. Author—Perusottamādhvarin. Complete. Not printed.

Beginning:

यतो भूतानि जायन्ते येन जीवन्ति तान्यपि ।
तदौपनिषदं ब्रह्म मनोगोचरता व्रजेत् ॥

प्रतिभटविद्वत्कविघट-

मुसलः पुरुषोचमाभ्वरिवतंसः ।

**भाण्डीरसूतवृत्तिं
व्यनक्ति वागेयकारकप्रीत्यै ॥**

End:

द्वित्वमेकाधराल्लः ॥ १२० ॥

श्लोकः ।

वरस्त्वेकाधराधीतोर्लकारस्य द्विता भवेत् ।

देष्टीदेष्टा च कैला च रेला वाहुशुतो भवेत् ॥

Colophon:

भाण्डीरि भाण्डीरीभाषां ये जानन्ति मनीषिणः ।

तेषां जीवातुरेषास्तु कृतिर्भाषाविभूषणः ॥

पुरुषोत्तमाभ्वरीन्दोः

प्रतिभटविद्वत्कविघटमुसलस्य ।

भाषाविभूषणकृतिः

संपूर्णाध्यायलक्षणा भवति ॥

राजशेखरार्पणमस्तु । अस्मद्गुहम्यो नमः ॥

Subject: Bhāṇḍīrabhāṣāvibhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाभूषणम् ॥

5949. BHĀNDĪRABHĀṢĀBHŪṢANAM.

Burnell's Catalogue No. 10000. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size— $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—26.

Lines—9 to a Page. Script—Devanagari. No. of Grav.—
554

thas—1000. Author—Puruṣottamādhvarin. Complete.
Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5948.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषाचन्द्रिका ॥

5950. SADBHĀSĀCANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9982. Page 48. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—111. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1600. Author—Lakṣmīdhara. Incomplete. Printed.

Beginning:

सास्नेः ऊलिध्वनिगवयविष्वचिव इत्यतो ऊत्वमनुवर्तते। अनयोरादेरत ऊत्वं भवति। स्तावकः। ध्रुवओ अत्र कलोपस्त इति स्तस्य धत्वम्। चण्डखण्डितेण वा।

End:

आहइ। इत्यादि पक्षे। कखड। न शिर पहाराणि।
बसेहणं एव हव पडिसासेहणेरिण् हगिनभ्यति धातु...॥

Colophon: (Leaf No. 72)

इति श्रीमद्विलविद्याप्ररीवार(१) दक्षिणामूर्तिमहादेवप्रसादलघ्वविदेन
पूर्वोत्तरमीमांसाकर्त्तसाहित्यसार्वभौमद्वकोरियज्ञेश्वरभट्टोपा-
ध्यायतनयेन कोण्डुभट्टोपाध्यायशिष्येण सर्वाङ्गिकागर्भ-
शुक्तिमुक्तामणिना दक्षिणामूर्तिमहादेवकिङ्करेण सर्वविद्विजुतेन
लक्ष्मीधरेण विरचितायां षड्भाषाचन्द्रिकायां प्राकृतप्रकियायां
सुवन्तविभागः समाप्तः।

Subject: *Sadbhāśācandrika*.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषाचन्द्रिका ॥

5951. SADBHĀŚĀCANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9983. Page 43. Right column.
Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—
53. Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Gran-
thas—1600. Author—Lakṣmīdhara. Incomplete. Not
Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5950.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषाचन्द्रिका ॥

5952. SADBHĀŚĀCANDRIKĀ.

J. L. Collection No. 861. Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 4$
inches. Sheets—34. Lines—8 to a Page. Script—Deva-
nāgarī. No. of Granthas—540. Author—?. Incomplete.
Not printed.

Beginning:

महासरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

वि० स० ध० कुणिअ० सराइ रहसाणीसा सणुणं छि-
हा पु० वंदि० ठमहो० ख एण समि आसे अंबु ए० क०
धले । आलोलामल हारकोदलवहा किं मीरकु०पास अं ।

ल० चि० एध्यमंडलं हवउदे इ० ढ० ढाणों मुहम् ॥ १ ॥
॥ छाया ॥

विस्तब्धं कृतस्मराजिरभसा निश्चासनूनं स्पृहा-
पूर्वे हृष्टमधोक्षजेन शमितस्वेदाम्बु एकस्थले ।
आलोलामलहारकुण्डलप्रभा किंमीरकूर्पासकं
लक्ष्म्याः स्तनमण्डकं भवतु ते इष्टार्थदानोन्मुखम् ॥

End:

तेनोभयत्रापिच्छः । स्मेहोऽग्न्योर्वा ॥

Subject: Saḍbhāśācandrikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षट्भाषासुबन्तरूपादर्शः ॥

5953. SAD BHĀŚĀ SUBANTARŪPĀDARŚAH.

Burnell's Catalogue No. 920. Page 44. Left column,
Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—
35. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No.
of Granthas—410. Author—Nāgopapandita. Com-
plete. Not printed.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः ।

सश्रीकं नरसिंहं हृदि कृत्वा देशिकं नत्वा ।
रूपादर्शः क्रियते सुखबोधायेह बालानाम् ॥
अथ प्राकृतरूपपरिभाषा लिख्यते । द्विवचनस्य व-
हुवचनम् । स्वादीनां तिवादीनाश्च सर्वासां विभक्तीनां

द्विचनस्य स्थाने बहुचनं मरति प्राकृते । दो०णिकुण-
न्ति । द्वौ कुरुतः । दो० णिह० थ । द्वौ हस्तौ ।

End:

डिपोडस् ॥ सप्तम्याः स्थाने द्वितीया कचिद्भवति
तु । वि० जु०जो अंभर इरइ । विशुद्धयोते स्मरति रतिम् ।

Colophon:

इति चोलमण्डलाधीश्वरभोसलकुलकलशाम्बुधिपूर्णचन्द्रविद्वज्जनसंभृति-
चणसंकलकलास्यवृत्तबलभमहाराजपदभाक् तुलजेन्द्रहृदयकमल-
कुहरविहरमाणजानकीजानिनोदितेन रामाजीपणितात्मजेन
नागोबापणिदेन विरचिते षड्भाषासुबन्तरूपादर्शे लिङ्कारकठ्य
वस्था नाम त्रयोदशः परिच्छेदः । संपूर्णश्वायं ग्रन्थः ।

Subject: Sa॒d�ha॑śa॒subanta॒rūpāda॒rāśa. 1-13 Paricchedas.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition. After the colo-
phon is given a śloka.

त्रायस्वेत्यनुवाद एव भुवनत्राणैकबद्धव्रते
त्वद्भूत्या इति सिद्धसाधनमिदं विश्वैकनाथे त्वयि ।
त्वद्भूर्भे वसतिं गतास्म इति च स्पष्टार्थमंशे हरेः
कुक्षिस्थाखिलविष्टपस्य सदृशं किं बात्र विज्ञाप्यते ॥

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5954. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Barnell's Catalogue No. 921. Page 43. Left column.
Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—81.
Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—1760. Author—Anubhūtisvarūpācārya. In-
complete. Printed.

Beginning:

ग्रणम्य परमात्मानं वालधीवृद्धिसिद्धये ।

सरस्वतीमृजुं कुर्वे प्रक्रिया नातिविस्तराम् ॥

इन्द्रादयोऽपि यस्यान्तं न ययुः शब्दवारिष्ठेः ।

प्रक्रिया तस्य कृत्स्नस्य क्षमो वक्तुं नरः कथम् ॥

शास्त्रादौ सूत्रकारः श्रोतृणां सुखपतिपत्तये सपादश्लो-
केन शास्त्रार्थसंग्रहं करोति । उच्चरेणापि पादत्रयेण वा-
क्यलक्षणं तत्प्रयोजनश्च कथयति ।

संज्ञासंज्ञिविभक्तिश्च युष्मदस्मच्च कारकम् ।

तद्वितीयसमाप्ताश्च दशधा शास्त्रमिष्यते ॥

End:

कमले कमलौ कमलः । पत्त्वम् । कमलघु । मो नो
धातोः * * । आशिषि । जानीतां जानातां
जानताम् । हस्तति । अजानीत अजानातां अजानत ।

Colophon: (Sheet No. 50)

इति तद्वितप्रक्रिया ॥

Subject: Sārasvataprakriyā; Pūrvārdha and Uttarārdha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. This Ms. abruptly ends
in the beginning of Uttarārdha.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

.5955 SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 922. Page 43. Left column.
Substance—Paper. Size—9½×5 inches. Sheets—89.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—750. Author—Anuhbūtisvaraśūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

प्रणम्य परमात्मानं बालधीवृद्धिसिद्धये ।

सरस्वतीमूर्जं कुर्वेऽप्रक्रियां नातिविस्तराम् ॥

इन्द्रादयोऽपि यस्यान्तं न युः शब्दवारिष्वेः ।

प्रक्रियां तस्य कुत्सनस्य क्षमो वक्तुं नरः कथम् ॥

तत्र तावत्संज्ञासंब्यवहाराय संगृहते । अ इउऋल
समानाः । अनेन प्रत्याहारग्रहणाय वर्णाः परिग-
णन्ते । तेषां समानसंज्ञा च विधीयते । नैतेषु सूत्रेषु स-
न्धिरनुसन्धेयाऽविवक्षितत्वात् । विवक्षितस्तु सन्धिर्भवती-
ति नियमात् ।

End:

तथा याढाडौ संरूपायाम् । अवयवेऽविष्वेये वक्तव्यौ ।
द्वितीयं द्वयम् । तृतीयं त्रयम् । शेषा निपात्याः । कत्या-
दयः । कर्ति कर्ति ।

Colophon:

इति तद्वितप्रक्रिया ।

सारस्वतम् ।

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5956. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 928. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 3$ inches. Sheets—59.
 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
 thas—1044. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incom-
 plete. Printed.

Beginning :

ओं नमः श्रोत्रियकोनेरिभद्राय गुरवे ॥

आख्यातप्रक्रिया निरूप्यते ।

धातोः । वक्ष्यमाणाः प्रत्ययाः धातोर्हेयाः । ऋवा-
 दिः । भूसत्तायामित्यादिशब्दो धातुसंज्ञो भवति । स च
 त्रिविधः । आत्मनेपदी परस्पैपदी उभयपदी चेति ।
 अनुदात्सङ्गितः ।

End :

रकारादीनि नामानि रामात्रस्तस्यस्य रावण ।

रत्नानि च रमण्यश्च सन्त्रासं जनयन्ति मे ॥

लोकाच्छेषस्य सिद्धिरिति । यथा । मातरादयः ।

स्वरूपतोऽनुभूत्यादिः शब्दोभूद्यत्र सार्थकः ।

स पस्करी शुभाश्वके प्रक्रियाँ चतुरौचितीम् ॥

अवताद्वो हयग्रीवः कमलाकर ईश्वरः ।

सुरासुरनराकारमधुपापीतपङ्कजः ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यविरचिता

सारस्वतप्रक्रिया समाप्ता ॥

शके १५७४ (1652 A. D.) नन्दननामसंबत्सरे वैशाखमासे शुक्रपक्षे

द्वितीयायां सदा शिवश्रोत्रियेण कोनेरिसूनुना लिखितोऽयं प्रथः ।
मञ्चर्थप्रामे लिखितम् ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सारस्वतप्राक्रिया ॥

5957. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 924. Page 43. Right column.

Substance—Paper. Size—8½×4 inches. Sheets—20.

Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-
thas—500. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete.
Printed.

Beginning—Same as No. 5951.

End:

त्रिचतुरोस्त्रियां तिसूचतस्त्रवत् । स्त्रियां वर्तमानयोः
त्रिचतुरश्चन्दयो 'स्त्रिसूचतस्त्र' इत्येतावादेशौ भवतः ।

Colophon: (Sheet No. 15)

इति स्वरान्ताः नपुंसकलिङ्गाः ।

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्राक्रिया ॥

5958. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 925. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—48.

Lines—10-12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End:

दाहौं । दादीनां हौपरे पूर्वस्य लोपो भवति । ॥
अददि अददहि अददहि । दुधाज् धारणपोषणयोः ।
दधाति पूर्वस्य छिशसे धः ।

Colophon: (Sheet 48)

इति तद्वितप्रक्रिया समाप्ता ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5959. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 926. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size—8½×4 inches. Sheets—32.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

अथ कृदन्तप्रक्रिया निरूप्यते ॥ कृत्कर्तरि । धातो-
र्बध्यमाणः प्रत्ययः कृत्संझकः स च कर्तरि भवति ।
चकाराद्वावकर्मणोरपि । त्रुबुणौ । धातोस्त्रुबुणौ प्रत्ययौ
भवतः ।

End and colophon—Same as No. 5956,

Subject: Sārasvataprakriyā; Kṛdantaprakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given

तुलजामहाराजस्य पुस्तकम् ॥

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5960. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 927. Page 48. Left column.

Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—70.

Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-thas—1100. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेश्वाय नमः ॥

लक्ष्मीनृसिंहौ प्रणिपत्य काश्यां
बुधांश्च पश्चाकरभृमुख्यान् ।
सारस्वतीयाऽच्च तिवादिवृत्तिं
कमाण्डिखेयं गणपत्रसादात् ॥

घातोः० ॥ Same as No. 5956.

End:

स्मृत्यर्थधातुयोगे भूतेऽर्थे लद् ।
स्मरसि मित्र यदुपकरिष्यसि ।
उपाङ्गुरुथाः इत्यर्थः ॥

Colophon: इति लकारार्थीः ।

धातूनामनन्तत्वान्नानार्थत्वाच्च सर्वथा ।

अभिधातुमशक्यत्वादाख्यातख्याप ल....(नैरलम्) ॥

इति + आख्यातप्रक्रिया समाप्ता ॥

शके १६२७ (1705 A. D.) पार्थिवसंवत्सरे माघवदि २ द्वितीयायां

लिखितम् । इदं पुस्तकं नीलकण्ठभट्टस्य ।

On the title page is given:

श्रीमैहीदासभट्टपुस्तकं लिख्यते ।

Subject: Sārasvataprakriyā; Ākhyātaprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5961. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 928. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $8 \times 4\frac{1}{2}$ inches Sheets—10. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Printed.

Beginning—Same as No. 5555.

End:

सु. औ. जश्. अं. औ. शम् । टा. अर्ण. भिस् ॥
डि. ओस्. सुप् ॥ तस्माच्चाप्नः पर..... ।

Colophon: (Sheet No. 10)

इति विसर्गसन्धिः ।

Subject: Sārasvataprakriyā; Sandhi and Sabda-prakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5962. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 929. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Sheets—10. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-thas—100. Author—Anubhūtisvarūpācāryā. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End:

कः + पठति कःपठति । वाचस्पत्यादयः संशाशब्दा
निपातात् साधवः । वाचस्पनिः ।

Colophon:

इति व्यञ्जनसन्धिः ।

Subject: Sārasvataprakriyā; From the Beginning to Sandhi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5963. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 980. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Sheets—168. Lines—4 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-thas—1800. Author—Anubhūtisvarūpācāryā. Incomplete. Printed.

Beginning:

प्रत्याहारं जिग्राहयिष्वा अस्तु नान्यतु कामति । हय-
वरलजक्षणनमष्टदध्यभ....

End and colophon—Same as No. 5956.

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. On the last sheet is given

संवत् १६६४ शालिवाहन १५... (२)९ (A. D. 1607) प्रबते-
माने... मासे कृष्णपक्षे पूर्णिमायां भृगुवासरे... ।

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5964. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 937. Page 48. Left column.

Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—4.

Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—86. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Fragment only. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End :

ते आगताः । त आगताः । तयागताः । पटो हह ।
पट हह । पटविह । लोप... ।

Subject: Sārasvataprakriyā; Sandhiprakarana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5965. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

J. L. Collection No. 862. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Sheets—18. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End:

अवरः अवरौ अवरे अवराः । प्रथमचरमतयायद्वयार्थ-
कतिपयनेमा... ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5966. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

J. L. Collection No. 863. Substance—Paper. Size— $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—10 (25, 26, 29, 30, 59, 60, 63, 64 and 95, 96). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—90. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

इयादयः । पश्यति । पश्येत् । पश्यतु । पश्यतात् ॥

End:

धातूनां जनन्तत्वान्नानार्थेत्वाच्च सर्वथा ।

अभिधातुमश्चक्यत्वादाख्यातख्यापनैरलम् ॥

Colophon :

इति श्री + आरस्वतप्रक्रिया समाप्ता ॥

Subject : Sārasvataprakriyā.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5967. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

S. K. Collection No. 47. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—42. Lines—8 to a Page. Script—Deva-nāgarī. No. of Granthas—600. Author—Anubhūtiśa-rūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning :

मिवृद्धमस् ॥

End :

रेफः । रकारः । * लोकान्त्तेष्टस्य +
अवतादो हयग्रीवः कमलाकर ईश्वरः ।
सुरासुरनराकारमधुपापीतपङ्कजः ॥

Colophon :

इति सारस्वतप्रक्रिया ॥

शके १५२६ (A. D. 1603) कोधिसंबत्सरे माघवदि चतुर्थ्यो इन्दुवा-
सरे हस्तनक्षत्रे धृतियोगे वालवकरणे लिखितमिदम् पुस्तकम् ॥

Subject : Sārasvataprakriyā.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अष्टाध्यायी ॥

5968. ASTĀDHYĀYĪ.

Burnell's Catalogue No. 2422. Page 87. Left column.

Substance—Paper. Size— $8\frac{1}{2} \times 3$ inches. Sheets—29.

Lines—7-8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Remarks:—The scribe brings together here all those sūtrās that deal with Vedic forms.

॥ काशिकावृत्तिः ॥

5969. KĀŚIKĀVRTTIH.

Burnell's Catalogue No. 9969. Page 88. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— 18×1 inches. Leaves—130. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—8000. Author—Jayāditya and Vāmana. Incomplete. Printed.

Beginning:

शब्दानुशासनं । केषां शब्दानां वैदिकानां लौकिका-
नां च । कथमनुशासनं प्रकृत्यादिविभागकल्पने(न) । ... ।
अर्थो वर्णनामुपदेशः । प्रत्याहारार्थः । प्रत्याहारो लाघवे-
न शास्त्रप्रवृत्त्यर्थः ।

End:

कुकुटशब्देनापि कुकुटपोतो लक्ष्यते । लशब्दस्या-
त्वता । यो हि क्षुरविक्षिप्तवृष्टिः पादः....क्षचक्षुस्सम्यग्य
....ते कौकुटि..... ।

* * *

....क्रियाविशिष्यते यस्याधुःकर...।

Colophon. (See the middle.)

इति काशिकायां वृत्तौ चतुर्थस्याध्यायस्य द्वितीयः पादः।

Subject : Kāśikāvṛtti.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. Some leaves are missing and some in the middle of the bundle are broken.

॥ सिद्धान्तकौमुदी ॥

5970. SIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9919. Page 89. Right column.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—86. Lines—12 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2500. Author—Bhattojīdīkṣita. Complete. Pūrvārdha only. Printed.

Beginning :

येनाधरसमाभायमधिगम्यमहश्चरोत् ।

कृत्संब्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥

मुनित्रयं नमस्कृत्य तदुक्तीः परिखाव्य च ।

वैद्याकरणसिद्धान्तकौमुदीयं विरच्यते ॥

अहउण् ।

End :

यथायचं ज्ञाता यथा स्वभावमित्यर्थः । यथात्मीय-
मिति वा । इति द्विलक्षप्रक्रिया ।

Colophon:

इति लघुसिद्धान्तकौमुदीं पूर्वोर्धं समाप्तम् ।

Subject: Siddhāntakaumudi; Pūrvārdha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the colophon is given the following:

हे विपश्चितः यथास्थितं तयैव लिखितं मया ।

मयि सम्यक्कून लिखितमिति चेत् दोषो..... ।

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5971. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDI.

J. L. Collection No. 86. Substance—Paper. Size— $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—(18-82) 70. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1120. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning:

....म्यासपश्चमी । रुम् ओम् आम् एष्टी । कि ओम्
सुप सप्तमी । रथन्तादावन्तात्रातिपदिकाच्च परे स्वादयः
प्रत्ययाः स्युः । सुप स्त्रीणि त्रीणि वचनानि एकैकश्च
एकवचनाद्विवचनवहुवचनसंज्ञाः स्युः ।

End:

समासः पञ्चधा । तत्र समसनं समासः । स च विशेष-
संज्ञाविनियुक्तः केवलसमासः प्रथमः । प्रायेष पूर्वपदा-
र्थप्रधानोऽन्ययीभावः ।

Colophon:

इति विभक्तस्त्रीः ।

Subject: Laghusiddhāntakaumudi. The contents of this
Ms. are:—

- 1 शब्दाधिकारः,
- 2 दशलकाराः — कृत्,
- 3 कारकाणि,
- 4 समाप्ताः ।

Remarks:—The Ms. is in good condition.

VII

ERRATA ET ADDENDA of VOL. X.

Page	Line	For	Read.
4123	18	विदितत्वात्	विदितत्वात्
„	24	नाशं	नाशं
4127	16	भाष्यार्णवावार	भाष्यार्णवापार
4141	21	Telugu	Grantha
„	22	Haradattācārya	Haradattamiśra
4142	1	दशत्वयाय	दशान्वययाय
„	2	विहितप्रणामः	विहितः प्रणामः
4143	3	Haradattācārya	Haradattamiśra
4145	8	A. D. 1678	A. D. 1679
4148	10	पयोदग्ध इति	पयो दुर्ग्ध इति
4156	11	अभ्यायश्च	अभ्यायश्च
4161	1,2,15 & 16	Sabdakaustubham	Sabdakaustubhaḥ
4172	14	कन्यादि	कन्यादि
4179	15	वर्षिणी	वर्षिणी
„	16	तमोपहां	तमोपहां
„	20	मासं	मासे
„	27	1813-14 A. D.	1812-14 A. D.
4180	11	खडु	खल्लु
4182	5	In	by
4186	10	to end	to the end

Page	Line	For	Read
4187	17	Probably he	He
4192	2	कृताय	कृतायां
"	3	पूर्वार्धं	पूर्वार्धं
4210	14	A. D. 1794	A. D. 1795
4214	2	UpendrasarasvatI	Sarveśvara, his own brother
4217	17	Bālamanorāma	Bālamanoramā
4219	9	सिद्धान्तसमय	सिद्धान्तसमय
"	17	परागिरि	परगिरि
4222	20	Take over the description of this Ms. to p. 4191 and read it as a description of, not Rāmakṛṣṇa's Ratnākara, but of one more copy of Haridīkṣita's Sabdaratna.	
4225	11	Saṣṭhi	Saṣṭhi
4226	7	प्रबोदन	प्रबोदन
"	28	Printed	Not printed
4228	12 & 18	मुत्रयं	मुनिक्षयं
4280	14	Portin	Portion
"	16	Take over the description of this work numbered 5665 to p. 4199 and read its description there as it is only one more copy of the same work, TattvabodhinI and not any other different work.	
4231	11	off	of
4282	17 & 18	Add to the title of work no. 5667, the special name, Sudhāñjana, for it is the same work as the previous one.	

Page	Line	For	Read
4233	15	संक्षेप	संक्षेप
"	28	Take over the description of this work to section describing works on Dhātupāṭha (p. 4267) and read it there, since this Ākhyātacandrikā is a lexicon of verbs.	
4284	8	एकार्थस्यात्	एकार्थस्यात्
4241	15	तनु	तनु
4244	9	Read this work, काव्यकिल्पद्रुम also in the section describing works on धातुपाठ for this is a metrical recast of the Dhātupāṭha.	
4248	15	No. 9013	No. 913
4249	7	A. D. 1679	A. D. 1689
4255	8	अनुदात्तेता	अनुदात्तेते
"	26	Bhimasenadikṣita	Bhimasena
4256	1	Do.	De.
4261	5	करी	उरी
4265	10	Candaprastara	Chhanda॒ prastāra.
4268	8	Nandikeśvara	Nandikeśvara and Upamanyu
4269	15	Nandikesakāśikā	Nandikesakāśikā vyākhyā
"	17	ḍhakka	ḍhakkā
"	28	Take over this work, No. 5711, पञ्चपदीवि-दृतिः to the miscellaneous section, it being only a discussion on the correctness of 5 grammatical forms.	

Page	Line	For	Read
4270	2	Satyavarya	Satyavarya, the author of the पञ्चपदी
„	24	Add in the remarks that the विवृति on पञ्चपदी available in this Ms. is by an unknown author and that Satyavarya is the author of the पञ्चपदी alone.	
4276	14	Uttamabhatta	Puruṣottamabhatta.
4281	6	प्रन्थस्तदाशयः	प्रन्थतदाशयः ।
4282	16	Read the name of this work as संख्यार्थसंग्रह—Paribhāṣārthaśaṅgraha.	परिभाषार्थ-
4288	24	Author—?	Author— Svayamprakāśayati
4284	4	विशिष्टमङ्गलं	शिष्टा मङ्गलं
„	20	Add in the Remarks that on the title page is given 'वरिभाषार्थाख्यानपुस्तकं रङ्गनाथीयं स्वं लेयं ।	
4304	22	Complete	Incomplete
4805	14	समाप्तिगमत्	समाप्तिगमत्
„	18	Add in the subject column that this Ms. represents Tīnanta only.	
4309	18	Add after Amṛtaśruti, Tīnanta—Vaidika prakriyā,	
„	20	Comemtary	Commentary
„	20	is known	is
4810	23	सुखाय	सुखाय
4813	16	Add Savyākhyā	
„	18	Add after Prayogavivekasaṅgraha, 'with commentary'.	

Page	Line	For	Read
4818	22 & 28	Read the name Prayogamukham as Pra-yogavivekhasangraha.	
4815	7	तन्यत्	तन्यते
4819	13	Bālasūri	Bālasūri
4820	10	Do.	Do.
4827	1	Bālarañjani	Bālarañjani
„	9	Bālakavi	Bālasūri.
4828	2	„	„
„	21	„	„
4831	1	दात्ता	दात्तता
„	1	Add here (A. D. 1692)	
4886	21	Add here (A. D. 1569)	
4841	9	Dharamakīrti	Dharmakīrti
4844	8	प्रविष्टानां	प्रविष्टानां
„	14	भट्ट	भट्ट
4847	9	Printed	Not printed
4849	6	Delete "or Puṣyarāja."	
4852	16	Delete the remark 'He belonged to Bengal'.	
4858	4 & 28	Read the title of this work as संस्कृतव्याकरणमूलग्रन्थीका	
4859	26	a compendium	an abridgement
4861	15	Koṇḍabhatta	Bhattaji
4976	17	Appāśūrin	Appāśūri
„	25	Incomplete	Incomplete; Not printed.
4877	15	Useful	Useful
4884	6	Subanta-prakriyā etc.	all the topics of grammar.

Page	Line	For	Read
4894	1	This work, (No. 5928) Kāmadhenu is, in all likelihood, Bopadeva's own commentary on his Kavikalpadruma, No. 5680. So read this there, on p. 4245.	
4898	28		
4899	21		
		These 2 works, Liṅganirṇaya bhūṣāpa and Liṅgaśeṣa must be read in the section dealing with the supplements to the Aṣṭadhyāyī, for these represent works on the Liṅgānuśāsana.	
4407	6	Not Printed	Printed.
4408	12 & 13	Do.	Do.
4409	17 & 18	Prākṛtavyākaraṇam.	Prākṛtavyākaraṇa-sūtravṛtti-
4410	8	Prākṛtavyākaraṇasūtra	Prākṛtavyākaraṇa-sūtravṛtti,
,,	18 & 14	Prākṛtavyākaraṇavṛtti	Do.
4412	7	Prākṛtavyākaraṇa	Do.
4415	2	Printed	Not Printed.
4418	9	„	„
4422	3	निश्चासनूनं	निश्चासनुनं
4426	18	रामान्त्रस्तस्यस्य	रामान् त्रस्तस्य
4480	6	मट्ट	भट्ट

VIII

APPENDIX A.

INDEX TO AUTHORS

whose works are described in Vol. X.

(The author of 27 works are not ascertainable.)

	The No. of separate works they have written.	Serial Nos. of works described under their name.
Anubhūtiśavarūpācārya	1	5954-67
Appāśūri	1	5860
Upamanyu	1	5710
Kṛṣṇapāṇḍita—Seṣakṛṣṇa	1	5754
, miśra	1	5599-5600
Kaiyata	1	5384
Koṇḍubhāṭṭa	2	5887-43 & 5845-48
Kodandarāma	1	5894
Gaṅgādhara	1	5854
Gopāla	1	5844
Gauramohanavidyāratna	1	5815
Ghanaśyāma	1	5708
Cakrin (Satyavarya ?)	1	5926
Cidrūpāśramin	1	5853
Cokkanētha	2	(5697-99 & 5855)
Jagannāthapāṇḍita	1	5601
Jayāditya (and Vāmana)	1	5430-56 and 5969
Jñānendra sarasvatī	1	5602-20 and 5665
Timmappa	1	5928
Tolappar	1	5661

NAMES	NUMBERS
Trivikrama	1 5938-41
Dvādaśahayajin —Tirumala	1 5649-50
„ —Bālapatañjali	1 5856-57
Dharmakīrti	1 5817-23
Nandikeśvara	1 5710
Nāgeśa	4 5407; 5621-48; 5724- 32 & 5849
Nāgopapāṇḍita	1 5945
Nṛkāyaṇa	2 5479-84 & 5858-59
Patanjali	1 5857
Pāṇini	3 5826-56 5881-96
Puruṣottamādhvarin	5948-49
Bēlasūri	2 5759-5808
Bopadeva	1 5680
Bhattamalla	1 1-5669
Bhaṭṭojidīkṣita	4 5467-78; 5485-5558 & 5970; 5559-92 & 5848
Bhāskara	1 5717
Mādhava ?	1 5700
Māṇikyadeva ?	1 5676
Rāmānātha Dīkṣita	1 5466
Rāmakṛṣṇa	1 5657-59
Rāmacandrācārya	1 5735-51
Rāmabhadradīkṣita	2 5675 & 5720-21
Rāmasūri	1 5929
Lakṣmidhara	1 5950-52
Lālāmaṇi	1 5886
Varadarāja	3 5809-14 5824-30 5919 & 5971

NAMES	NUMBERS
Vararuci	3 5757-58; 5935-87; 5942
Vārapavaneśaśāstīn	1 5755
Vāsudevadikṣita	1 5651-55
Vimalasarasvatī	1 5816
Viśvakarmavidvān	1 5752-58
Viśveśvara (Vāgīśa)	1 5944-47
Vīrarāghavācārya	1 5925
Vaijalabhbūpati	1 5756
Vaidyanātha	1 5722
„ (Pāyugundā)	1 5850-52
Sākaśayana	1 5670-74
Sesādri	1 5714-16
SṛInivāsa Dīkṣita	1 5921
Satyavaryārya	1 5711
Sīradeva	1 5718-19
Svayamprakāśayati	1 5728
Haradatta	1 5457-65
Haridīkṣita	1 5598-98 & 5658
Helārāja	1 5832

IX

APPENDIX B.

INDEX TO OWNERS OF MSS. (Vol. X).

NAMES	NUMBERS
Anantaśāstrin	5501
Kāśinātha	5672
Kṛṣṇadīkṣitakṛṣṇin	5817
Gaṅgādharamānyabhatta	5846
Gaṅgādhara somapīṭhin (Naragundakar)	5483
Gambhirarājabhāratīdīkṣita	5876 & 5700
Tulajñamahārāja	5959
Tryambakabhattabālājī	5825
Bāla	5874, 5425-27, 5516, 5642, 5648, 5698, 5702, 5728 & 5807
Mahādeva	5376
Murāri (Kaulikī)	5848
Maihīdāsabhatta	5960
Nilakanṭhabhatta	5960
Rāṅgan (Samvāligi)	5929
Rāṅganāthapāṇḍita	5919 & 5728
Rāṅgabhattabhattagoswāmin	5611, 5613, 5678, 5682, 5846 & 5942
Vāsudevavāvājīdīkṣita	5750
Venkobā	5850-53

NAMES	NUMBERS
Sarabhojimahārāja	5897, 5407-15, 5438-35, 5440, 5444, 5459-61, 5469, 5472-75, 5559, 5621, 5624, 5627, 5629, 5680-86, 5657, 5690, 5710, 5716, 5724, 5756, 5838, 5845, 5851 & 5860,
Srinivāsadīkṣita (Āucathya)	... 5838
Sāmbasadēśīva	... 5924

X

APPENDIX. C.

INDEX TO SCRIBES (Vol. X)

NAMES	NUMBERS
Ācāryātmaja	5409
Uṭagī	5757
Guṇḍubhatta	5725
Cēnagalva	5894
Tryambaka	5687
Nāganātha	5471
Nārāyaṇa	5485
Bāla	5523, 5526, 5527, 5671, & 5698
Raghunātha	5810
Rāma	5501
Vardhiśeṣa	5868
Viśvanātha	5555
VepIdatta	5497
Vaikunṭhabhatta	5678
Śeṣa	5499 & 5570
Syāmājīnāyaka	5928
Sadāsiva	5956

XI

APPENDIX D.

INDEX TO DATED MSS. (VOL. X.)

Dates Numbers

A. D.

1508 — 5964

1569 — 5816

1604 — 5967

1607 — 5968

1652 — 5956

1670 — 5687

1679 — 5460

1689 — 5685

1692 — 5810

1705 — 5960

Dates Numbers

A. D.

1718 — 5415

1778 — 5845

1795 — 5635

1802 — 5409

1804 — 5809 & 5515

1805 — 5638 & 36

1807 — 5559

1812-14 — 5508

1815 — 5836

1831 — 5844

XII

APPENDIX E.

INDEX TO WORKS NOTICED (VOL. X).

NAMES	NUMBERS
Ajantahalantaśabdas † *	5922
Āśādhyāyī	5826-56 & 5968
Ākhyātacandrikā	5669
Uṣṇadikōśa † *	5678
“ Māṇidipikā ”	5675
“ Vṛtti † ”	5679
“ Sūtra	5670-74
“ “ Vṛtti † ”	5676-77
Kalpalatā	5599-5600
Kavikalpadrama	5688
Kāmadhenu † *	5920
Kāśikāvṛtti	5480-56 & 5969
Kaumudīvīlāsa *	5656
Gaṇapāṭha	5681-82
Gavākśabdarūpāśi † *	5924
Graholiśītravicāra *	5925
Jāgrahītetivāda *	5926
Tattvabodhinī	5602-20 & 5665
Taraptamapaughasītravicāra † *	5927

* Works thus marked indicate that their authors are not ascertainable.

* The asterisks indicate that the works thus marked are not available in print.

NAMES		NUMBERS
Dhātukośā *	...	5708
Dhātu Pāṭha	..	5688-96
„ Pratyayapañcikā	...	5819-28
„ Ratnāvali *	...	5697-99
„ Rūpa † *	...	5701
„ Rūpāvali † *	...	5702 & 5704-09
Nandikeśakāśikā *	...	5710
Pāñcapadīvivṛti *	...	5711
Padamañjarī	...	5457-65
„ Makaranda *	...	5466
Paribhāṣādisaṅgraha † *	...	5712
„ Pāṭha †	...	5713
„ Bhāskara	...	5714-17
„ Arthasaṅgrahavyākhyā *	...	5728
„ Vṛtti	...	5718-19
„ „ Vyākhyā *	...	5720-21
„ Saṅgraha *	...	5722
„ Induśekhara	...	5724-32
Pūrvapakṣasaṅgraha † *	...	5738-34
Prakāśa * (Siddhāntakaumudīvyākhyā)	...	5661
Prakriyākaumudi	...	5785-51
„ „ Vyākhyā (of Viśvakarma) * ...		5752-58
„ „ „ (of Kṛṣṇapāṇḍita) *		5754
„ „ „ (of Vārapavaneśa) *		5755
Pratyāhārasūtravicāra *	...	5928
Prabodhacandrikā	...	5756
Prayoga Vivekasaṅgraha *	...	5757 & 5958
Prākṛti padāni † *	...	5908

NAMES		NUMBERS.
Prākṛta	Prakāśavṛtti	5942
„	Vyākaraṇa	5985-87
„ „	Sūtravṛtti *	5986-41
Praudhamanoramā	...	5559-92
Bālabodhinī *	...	5759-5804
„ Mānoramā	...	5651-55
„ Rañjanī *	...	5805-8
Bṛhacchabddenduśekhara *	...	5621-22
Bhāṇḍīrabhāṣabhuḍapam *	...	5948-49
„ „ Vyākaraṇa *	...	5944-47
Madhyasiddhāntakaumudi *	...	5809-14
Manoramākucamardana *	...	5601
Mahābhāṣya	...	5357-83
„ Pradīpa	...	5384-5408
„ „ Udyota	...	5407-25
Mādhavīyadhātuvyāptisaṅgraha † *	...	5700
Ratnākara * (Siddhantakaumudīvyākhyā)	...	5657-59
Ratnāvalī *	...	5815
Rūpamālā	...	5816
Rupāvatāra	...	5817-18
Laghumanoramā † * (S. K. Vyākhyā)	...	5660
Laghu Sabddenduśekhara	...	5623-48
„ Siddhāntakaumudi	...	5824-30 & 5971
„ Siddhānta Candrikā † *	...	5881

† This work was taken up by R. V. Kṛṣṇamācāriar for publication in his 'Vyākaraṇagranthāvalī' which unfortunately stopped publication. We have the Samjñāprakarapa alone (Pages 1-16) of this work available there in print.

NAMES		NUMBERS
Līnganirṇayabhūṣāṇa	...	5929
Līṅga Śeṣa † *	...	5980
Varṇasthānādi † *	...	5981
Vākyapadīyavyākhyā (Helārājya) *	...	5832
Viñhaktinirṇaya † *	...	5833-35
Vivādakaumudi *	...	5886
Vṛddhirādaicsūtravicāra † *	...	5932
Vaiyākaraṇabhbūṣāṇa	...	5887-43
„ „ tīka *	...	5844
„ „ Mūlaślokas	...	5848
„ „ Sāra	...	5845-47
„ Siddhāntamañjūṣā	...	5849
„ „ „ Vyākhyā *	...	5850-52
Vyākaraṇadīpa	...	5853
„ „ Prabhā *	...	5854
Sabdakaumudi *	...	5855
„ „ Vyākhyā (Śabdikarakṣā) * ...		5856-57
Sabda Kaustubha	...	5467-78
„ Bhūṣāṇa *	...	5479-84
„ Mañjarī *	...	5858-59
Sabdaratna	...	5593-98
Sabda Ratnārṇava † * (S. K. Vyākhyā)	...	5863-64
„ Ratnāvalī *	...	5860
„ Rūpāvalī † *	...	5361-93
„ Sāgara † * (S. K. Vyākhyā)	...	5662
„ Siddhāntamañjari *	...	5894
Saḍbhāṣācandrikā	...	5950-52
„ Subantarūpādarśa *	...	5353
Samāsa-cakra †	...	5895

NA MES	NUMBERS
Sārasiddhāntakaumudī	... 5919
Sārasvataprakriyā	... 5954-67
Siddhāntakaumudī	... 5485-5553 & 5970
Sudhāñjana † * (S. K. Vyākhyā)	... 5880-68
Sumanoramā *	... 5649-50
Strīpratyayas † *	... 5938
Sthānivatsūtraviciāra † *	... 5934
Svaraprakriyā † *	... 5920
Svara Siddhāntacandrikā *	... 5921

Cat
go 8.7

Archaeological Library,
93661

Call No. 041.4912/S.M.E./Sas

Author—Sastri, P.P.S.

Title—Descriptive Catalogue of the
Panjab Manuscripts Vol 10

"A book that is shut is but a block."

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.